

Alkoholi turg, tarbimine ja kahjud Eestis

Aastaraamat 2014

Alcohol market, consumption
and harms in Estonia
Yearbook 2014

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT
ESTONIAN INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCH

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Eesti Konjunkturiinstituut

Alkoholi turg, tarbimine ja kahjud Eestis

Aastaraamat 2014

**Alcohol market, consumption
and harms in Estonia**

Yearbook 2014

Tallinn 2014

Koostajad: Elmar Orro, Kiira Martens, Lia Lepane, Marje Josing, Mati Reiman
Eesti Konjunkturiinstituut
Konsultant: Mariliis Tael (Tervise Arengu Instituut)

Trükis on valminud Tervise Arengu Instituudi tellimusel 2014. a

Materjali reprodutseerimine levitamise eesmärgil ei ole lubatud ilma Tervise Arengu Instituudi nõusolekuta.

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel tuleb viidata allikale.

Trükkinud: Atlex AS

ISSN 2228-0057

Tasuta jagamiseks

Eessõna

Alkoholi aastaraamat 2014 on järjekorras kuues põhjalik ülevaade alkoholiturust, tarbimisest ja probleemidest Eestis. Aastaraamatu eesmärgiks on pakkuda poliitikutele, avalikule ja erasektorile laiemat pilti toimunud muutustest alkoholiturul ja tarbimises, ülevaadet elanike hinnangutest riigi alkoholipoliitikale ja võrdlevat analüüsi teiste riikide alkoholipoliitikatest.

Eesti täiskasvanud elanikud (vastavalt rahvusvahelisele metoodikale vanuses 15+) tarbisid 2013. aastal inimese kohta arvestatuna 87 liitrit õlut, 13 liitrit veini, 11,2 liitrit kangeid (sh viina 6,9 l) ja 20,9 liitrit lahjasid alkohoolseid jooke (siider, segujoogid). Absoluutalkoholi arvestuses annab see kokku **11,8 liitrit** alkoholi täiskasvanud elaniku kohta. Oma alkoholitarbimise numbritega ei paista me võrdluses teiste riikidega sugugi head välja. Suur alkoholitarbimine kipubki olema nende riikide probleem, kus elanikud on jõukamad, kus alkoholipoliitika on liberaalne ja kus ei takista religioossed keelud.

Eesti elanike alkoholitarbimine on põhjanaabritest suurem. Soomes tarbiti 2013. aastal 11,6 liitrit, Taanis 10,5, Rootsis 9,9 ja Norras 7,8 liitrit absoluutalkoholi täiskasvanud elaniku kohta. Tingituna väiksemast tarbimisest ja suurematest müügipiirangutest on ka alkoholist tingitud kahjud Põhjamaades oluliselt väiksemad kui Eestis.

Trend alkoholitarbimises on Eestis siiski positiivne – võrreldes buumiaegse 2007. aastataga, mil tarbiti 14,8 liitrit absoluutalkoholi täiskasvanu kohta, on langus olnud 3 liitrit. Eriti tuntavalt on langenud kange alkoholi tarbimine ja sama trend valitseb ka teistes arenenud riikides.

Alkoholi aktsiisimaksu tulu annab 3,3% Eesti riigieelarve maksutuludest, mis on selgelt mõõdetav ja hoomatav number. Alkoholi kahjude pool on aga väga mitmetahuline ja sageli raskemini tajutav. Kui me räägime väärkoheldud lastest ja laste vaesusest, siis siin on pahatihti põhjuseks vanema(te) alkoholi liigtarbimine. Liigne alkoholitarbimine seostub nii perevägivalla, tapmiste, enesetappudega, õnnetustega. Kuidas mõõta nende lähedaste traagikat ja kahjusid psüühikale ja tervisele, kes peavad elama koos kroonilise alkohoolikuga? Kuidas mõõta nende inimeste kahjusid, kes on kaotanud lähedase inimese roolijoodikute käe läbi? Kuidas mõõta kahjusid, et alkoholi liigtarbimine võib kergelt lõppeda töötuse või kodutu seisundiga?

Eesti Konjunktuuriinstituut on teinud alkoholituru, -tarbimise ja -poliitika alaseid uuringuid ning ülevaateid 1990. aastast alates (aastaraamatusse koondatuna on andmed ilmunud alates 2008. aastast). Nende aastate jooksul oleme näinud, et Eesti avalikkuse suhtumine alkoholi liigtarbimise probleemi on muutunud aasta-aastalt asjalikumaks ja argumenteeritumaks. Aina enam saadakse aru, et kuna tegemist on sõltuvusainega, siis ei ole siin kohane ultraliberaalne lähenemine ja põhimõte “uppuja päästmine on uppuja enda mure”. Probleemide vältimiseks tulevikus tuleb põhitähelepanu pöörata Eesti laste liiga varasele alkoholitarbimisele. Uuringud kinnitavad seost – mida varem alustatakse alkoholi tarbimisega, seda suurem on tõenäosus, et tulevikus võib inimesest saada alkoholi liigtarbija. Suur vastutus on siin vanematel, kes peavad mõistma, et vaadates alla 18-aastaste noorte alkoholitarbimisele läbi sõrmede, me sisuliselt nõustume oma lapse aju, kogu organismi ja psüühika kahjustamisega. Ka kaubanduses peab iga kaupluse juhtkond vastutama, et tema poest alla 18-aastane alkoholi osta ei saaks.

Rahvusvahelised uuringud näitavad, et alkoholitarbimise vähendamiseks ei ole ühte lihtsat teed – kasutama peab mitmeid erinevaid meetmeid koostöös (kõrgem hind, kättesaadavuse piiramine, reklaami piiramine, suurem kontroll liikluses, selgitustöö jne). 2014. aasta algul võeti valitsuses vastu alkoholi roheline raamat, mis on abiks riikliku alkoholipoliitika kujundamisel ja elluviimisel. 2014. aasta 1. juulil rakendus aga suurele osale inimestest üllatuseks korrakaitse seaduse muudatus, mis lubas avalikus kohas alkoholi tarbimise. Elanike ja kodanikeliikumiste pahameel antud muudatuse üle sundis valitsust seadust uuesti üle vaatama. See viitab, et trendid Eestis on positiivsed. Ühiskond ei tolereeri enam purjutamist ja nii on lootust, et viimastel aastatel toimunud alkoholitarbimise langus jätkub ka lähiaastatel. Eesti majanduslik areng ja perede jõukuse kasv on võimalik vaid kainete ja tervete kodanike kaasabil.

Marje Josing

Eesti Konjunkturiinstituudi direktor

Sisukord

Alkoholi turg, tarbimine ja kahjud Eestis	17
1. Alkoholi turg	29
1.1. Tootmine	29
1.2. Väliskaubandus	31
1.3. Müük siseturul	34
1.4. Jaehinnad	36
2. Riiklik alkoholituru korraldus	40
3. Tarbimine	46
3.1. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine	46
3.2. Turistide alkoholi kaasaostud ja tarbimine Eestis	57
3.3. Elanike hinnangud alkoholi tarbimisele	59
4. Alkoholi tarbimisega seonduvad negatiivsed tagajärjed ühiskonnale	79
5. Elanike suhtumine riigi alkoholipoliitikasse	98
6. Põhjamaade alkoholi statistika ja võrdlus Eestiga	103

Contents

Alcohol market, consumption and harms in Estonia	17
1. Alcohol market	29
1.1. Production	29
1.2. Foreign trade	31
1.3. Sales in the domestic market	34
1.4. Retail prices	36
2. National alcohol market organisation	40
3. Consumption	46
3.1. Consumption of legal and illegal alcohol	46
3.2. Alcoholic beverages exported and consumed by tourists in Estonia	57
3.3. Inhabitants' estimations of alcohol consumption	59
4. Negative consequences for society related to alcohol consumption	79
5. Inhabitants' attitudes towards national alcohol policy	98
6. Alcohol statistics in Nordic countries and comparison with Estonia	103

Tabelid - Tables

1. Alkoholi turg

Alcohol market

1.1. Tootmine

Production

Tabel 1. Alkoholsete jookide tootmine 2002–2013	29
<i>Production of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
<i>miljon liitrit - million litres</i>	

1.2. Väliskaubandus

Foreign trade

Tabel 2. Alkoholsete jookide ekspordikäive 2002–2013	31
<i>Export turnover of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
<i>miljon € - million €</i>	
Tabel 3. Alkoholsete jookide koguseline eksport 2002–2013	31
<i>Export volume of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
<i>miljon liitrit - million litres</i>	
Tabel 4. Alkoholsete jookide impordikäive 2002–2013	32
<i>Import turnover of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
<i>miljon € - million €</i>	
Tabel 5. Alkoholsete jookide koguseline import 2002–2013	32
<i>Import volume of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
<i>miljon liitrit - million litres</i>	
Tabel 6. Alkoholsete jookide ekspordihinnad 2002–2013	33
<i>Export prices of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
<i>€/liiter - €/litre</i>	
Tabel 7. Alkoholsete jookide impordihinnad 2002–2013	33
<i>Import prices of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
<i>€/liiter - €/litre</i>	

1.3. Müük siseturul

Sales in the domestic market

Tabel 8. Alkoholsete jookide statistikas registreeritud müük siseturul (sh kõik turistide ostud) 2002–2013	34
<i>Sales of alcoholic beverages in the domestic market registered in statistics (including purchases by tourists) 2002–2013</i>	
<i>miljon liitrit - million litres</i>	

1.4. Jaehinnad

Retail prices

Tabel 9. Purgiõlle keskmised jaehinnad kauplustes 2005–2013	36
<i>Average retail prices of canned beer in shops 2005–2013</i>	
<i>€/liiter - €/litre</i>	
Tabel 10. Viina keskmised jaehinnad kauplustes 2005–2013	36
<i>Average retail prices of vodka 2005–2013</i>	
<i>€/liiter - €/litre</i>	

Tabel 11. Kodumaiste alkoholsete jookide keskmised jaehinnad 2005–2013	37
<i>Average retail prices of alcohol produced in Estonia 2005–2013</i>	
€/pudel - €/bottle	
Tabel 12. Legaalse ja illegaalse alkoholi keskmised hinnad 2005–2013	37
<i>Average prices of legal and illegal alcohol 2005–2013</i>	
€/liiter - €/litre	

2. Riiklik alkoholituru korraldus

National alcohol market organisation

Tabel 13. Alkoholi aktsiisimäärad Eestis ja aktsiisi alammäärad Euroopa Liidus	40
<i>Alcohol excise duty rates in Estonia and minimum excise levels in EU</i>	
€	
Tabel 14. Riigieelarvesse laekunud alkoholiaktsiis 2002–2013	40
<i>Alcohol excise revenues received by the state budget 2002–2013</i>	
miljon € - million €	
Tabel 15. Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv kohalikes omavalitsustes 2014. a	41
<i>Number of enterprises with alcohol sales licence by local municipalities 2014</i>	
Tabel 16. Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv 1000 elaniku kohta 2014. a	42
<i>Number of enterprises with alcohol sales licence per 1000 inhabitants 2014</i>	
Tabel 17. Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv 10 km² kohta 2014. a	43
<i>Number of enterprises with alcohol sales licence per 10 km² 2014</i>	
Tabel 18. Lähima alkoholi müügikoha kaugus elukohast 2008–2013 (küsitluste tulemused)	45
<i>Distance to the closest alcohol sales point from the place of residence 2008–2013 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	

3. Tarbimine

Consumption

3.1. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine

Consumption of legal and illegal alcohol

Tabel 19. Alkoholi tarbimine 2002–2013	46
<i>Consumption of alcohol 2002–2013</i>	
liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita in 100% alcohol	
Tabel 20. Alkoholi tarbimine 2002–2013	46
<i>Consumption of alcohol 2002–2013</i>	
liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol	
Tabel 21. Alkoholsete jookide tarbimine 2002–2013	47
<i>Consumption of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
miljon liitrit - million litres	
Tabel 22. Alkoholsete jookide tarbimine 2002–2013	48
<i>Consumption of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
liitrit elaniku kohta - litres per capita	
Tabel 23. Alkoholsete jookide tarbimine 2002–2013	48
<i>Consumption of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta - litres per capita aged 15 and over	
Tabel 24. Alkoholi tarbimine jookide lõikes 2002–2013	49
<i>Consumption of alcohol by beverage type 2002–2013</i>	
liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita in 100% alcohol	

Tabel 25. Alkoholi tarbimine jookide lõikes 2002–2013	50
<i>Consumption of alcohol by beverage type 2002–2013</i>	
liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol	
Tabel 26. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine jookide lõikes 2013. a	51
<i>Consumption of legal and illegal alcohol by beverage type in 2013</i>	
liitrit elaniku kohta - litres per capita	
Tabel 27. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine jookide lõikes 2013. a	52
<i>Consumption of legal and illegal alcohol by beverage type in 2013</i>	
liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta - litres per capita aged 15 and over	
Tabel 28. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine jookide lõikes 2013. a	52
<i>Consumption of legal and illegal alcohol by beverage type in 2013</i>	
liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita in 100% alcohol	
Tabel 29. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine jookide lõikes 2013. a	52
<i>Consumption of legal and illegal alcohol by beverage type in 2013</i>	
liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol	
Tabel 30. Legaalse ja illegaalse alkoholi vahel valiku tegemine 2002–2013 (küsitluste tulemused)	53
<i>Choice between legal and illegal alcohol 2002–2013 (survey results)</i>	
% täiskasvanud alkoholi tarbijatest - % of adult alcohol consumers	
Tabel 31. Illegaalse alkoholi ostmine 2002–2013 (küsitluste tulemused)	53
<i>Purchasing of illegal alcohol 2002–2013 (survey results)</i>	
% täiskasvanud alkoholi tarbijatest - % of adult alcohol consumers	
Tabel 32. Illegaalse alkoholi ostukohad 2002–2013 (küsitluste tulemused)	53
<i>Purchasing places of illegal alcohol 2002–2013 (survey results)</i>	
% illegaalse alkoholi ostjatest - % of buyers of illegal alcohol	
Tabel 33. Legaalse alkoholi eelistamise põhjused 2005–2013 (küsitluste tulemused)	54
<i>Reasons to prefer legal alcohol 2005–2013 (survey results)</i>	
% legaalse alkoholi eelistajatest, kelle jaoks põhjus on väga või mõnevõrra oluline	
% of consumers who prefer legal alcohol and for whom the reason is very or somewhat important	
Tabel 34. Illegaalse alkoholi kättesaadavuse muutumine 2002–2013 (küsitluste tulemused)	54
<i>Changes in availability of illegal alcohol 2002–2013 (survey results)</i>	
% illegaalse alkoholi ostjatest - % of buyers of illegal alcohol	
Tabel 35. 1 cl absoluutalkoholi hind kauplustes müüdavates alkoholsetes jookides 2013. a	55
<i>The price of 1 cl pure alcohol in alcohol beverages sold in supermarkets 2013</i>	
Tabel 36. Alkoholi illegaalse kaubanduse maht ja arvestuslik maksutulukaotus 2002–2013	56
<i>Volume of illegal alcohol trade and calculated loss of tax revenue 2002–2013</i>	

3.2. Turistide alkoholi kaasaostud ja tarbimine Eestis

Alcoholic beverages exported and consumed by tourists in Estonia

Tabel 37. Turistide poolt kaasaostetud alkoholsete jookide kogused 2007–2013	57
<i>Quantities of alcoholic beverages exported by tourists 2007–2013</i>	
miljon liitrit - million litres	
Tabel 38. Turistide poolt kaasaostetud alkoholsete jookide kogused 2007–2013	58
<i>Quantities of alcoholic beverages exported by tourists 2007–2013</i>	
miljon liitrit 100% alkoholis - million litres in 100% alcohol	
Tabel 39. Turistide poolt kaasaostetud alkoholi kogus ja tarbimine Eestis 2007–2013	58
<i>Quantities of alcoholic beverages exported and consumed by tourists in Estonia 2007–2013</i>	
100% alkoholis - in 100% alcohol	

3.3. Elanike hinnangud alkoholi tarbimisele *Inhabitants' assessments of alcohol consumption*

Tabel 40. Elanike hinnang isiklikule alkoholi tarbimisele 2007–2013 (küsitluste tulemused)	59
<i>Inhabitants' assessments of their own alcohol consumption 2007–2013 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 41. Elanike alkoholsete jookide tarbimissagedused 2012–2013 (küsitluste tulemused)	60
<i>Frequency of consumption of alcoholic beverages by inhabitants 2012–2013 (survey results)</i>	
% täiskasvanud alkoholi tarbijatest - % of adult alcohol consumers	
Tabel 42. Alkoholsete jookide tarbimissagedus soo ja vanuse järgi 2013. a (küsitluste tulemused)	61
<i>Frequency of consumption of alcoholic beverages by gender and age 2013 (survey results)</i>	
% täiskasvanud alkoholi tarbijatest - % of adult alcohol consumers	
Tabel 43. Viimase 12 kuu jooksul alkoholi tarvitanute osakaal soo järgi 2004–2012 (küsitluste tulemused)	62
<i>Frequency of consumption of alcoholic beverages by gender 2004–2012 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 44. Korraka vähemalt kuus alkoholiannust tarvitanute osakaal soo järgi 2004–2012 (küsitluste tulemused)	63
<i>Share of people who consumed six or more portions of alcohol at once by gender 2004–2012 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 45. Viimase 12 kuu jooksul vähemalt mõned korrad nädalas alkoholi tarvitanute osakaal (2012. a küsitluste tulemused)	64
<i>Share of people who consumed alcohol at least few times a week in the past 12 months (2012 survey results)</i>	
% iga sotsiaaldemograafilise alagrupi kõigist vastanutest	
% of total respondents in each sociodemographic subgroup	
Tabel 46. Vähemalt üks kord kuus korraka 6 või rohkem alkoholiannust tarvitanud meeste ja naiste osakaal sotsiaaldemograafilise alagrupi kõigist vastanutest soo järgi (2012. a küsitluste tulemused)	65
<i>Share of people who consumed six or more portions of alcohol at once at least once a month by gender and sociodemographic subgroup (2012 survey results)</i>	
% iga sotsiaaldemograafilise alagrupi kõigist vastanutest	
% of total respondents in each sociodemographic subgroup	
Tabel 47. Vastajate osakaal viimase seitsme päeva jooksul tarvitatud absoluutse alkoholi koguse ja soo järgi 2012. a (küsitluste tulemused)	66
<i>Share of respondents by consuming of absolute alcohol during the past seven days and gender 2012 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 48. Tervist ohustava alkoholi tarvitamisega seotud inimeste osakaal iga sotsiaaldemograafilise alagrupi kõigist vastanutest soo järgi 2012. a (küsitluste tulemused)	67
<i>Share of people with health-damaging alcohol consumption by gender and sociodemographic subgroup 2012 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 49. Elu jooksul alkoholi tarvitanud õpilaste osakaal soo, rahvuse ja elukoha järgi 2013. a (küsitluste tulemused)	68
<i>Share of schoolchildren who have consumed alcohol during their lifetime by gender, nationality and place of residence 2013 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 50. Vastajate keskmine vanus esmakordsel alkoholi tarvitamisel vanuse ja soo järgi, 2001/2002–2009/2010 õa, (küsitluste tulemused)	70
<i>Average age of adolescents when consuming alcohol for the first time by age and gender 2001/2002–2009/2010 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	

Tabel 51. Alkoholsete jookide tarvitamise sagedus vanuse ja soo järgi, 2009/2010. õa (küsitluse tulemused)	70
<i>Frequency of alcohol consumption by age and gender 2009/2010 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 52. Iga nädal vähemalt korra alkoholi tarvitanud noorte osakaal vanuse, soo ja alkoholi liigi järgi 2009/2010. õa (küsitluse tulemused)	71
<i>Share of adolescents who consumed alcohol at least once in a week by age, gender and alcoholic drink 2009/2010 (survey results)</i>	
% vähemalt korra nädalas alkoholi tarvitanutest	
% of respondents who consumed alcohol at least once a week	
Tabel 53. Vähemalt korra elus purjus olnud noorte osakaal vanuse ja soo järgi, 2001/2002–2009/2010 õa (küsitluste tulemused)	71
<i>Share of adolescents who have been drunk at least once in life by age and gender 2001/2002–2009/2010 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 54. Vastajate keskmine vanus esmakordsel purju joomisel vanuse ja soo järgi, 2001/2002–2009/2010 õa, (küsitluste tulemused)	72
<i>Average age of adolescents getting drunk for the first time by age and gender 2001/2002–2009/2010 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 55. Purju joomise sagedus vanuse ja soo järgi, 2009/2010. õa (küsitluse tulemused)	72
<i>Frequency of being drunk by age and gender 2009/2010 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 56. Alkoholsete jookide esmakordne proovimine õpilaste poolt vanuse järgi 2011. a (küsitluse tulemused)	73
<i>Tasting of alcoholic beverages by schoolchildren for the first time by age 2011(survey results)</i>	
% õpilastest - % of schoolchildren	
Tabel 57. Vähemalt korra elu jooksul alkoholi tarvitanute osakaal 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2003–2011 (küsitluste tulemused)	73
<i>Share of 15–16 years old students who consumed alcohol at least once in life by gender 2003–2011 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 58. Alkoholi tarvitamise sagedus 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2011. a (küsitluse tulemused)	74
<i>Frequency of alcohol consumption among 15–16 years old students by gender 2011 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 59. Viimase 30 päeva jooksul ühel joomiskorral vähemalt viie dringi tarvitamine 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2003–2011 (küsitluste tulemused)	76
<i>Having had five or more drinks on one occasion during the past 30 days among 15–16 years old students by gender 2003–2011 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 60. 15–16 aastaste õpilaste esmakordne purju jäämine soo ja vanuse järgi 2003–2011 (küsitluste tulemused)	77
<i>Age of onset for drunkenness among 15–16 years old students by gender and age 2003–2011(survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 61. Vähemalt korra elus purjus olnute osakaal 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2003–2011 (küsitluste tulemused)	78
<i>Share of 15–16 years old students who have been drunk least once in life by gender 2003–2011 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	
Tabel 62. Purjusoleku sagedus 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2011. a (küsitluse tulemused)	78
<i>Frequency of drunkenness among 15–16 years old students by gender 2011 (survey results)</i>	
% vastajatest - % of respondents	

4. Alkoholi tarbimisega seonduvad negatiivsed tagajärjed ühiskonnale

Negative consequences for the society related to alcohol consumption

Tabel 63. Alkoholiseaduse rikkumised 2003–2013	79
<i>Offences under Alcohol Act 2003–2013</i>	
Tabel 64. Alkoholiga seotud registreeritud kuritegude arv 2003–2013	80
<i>Number of alcohol-related registered crimes 2003–2013</i>	
Tabel 65. Tolli poolt kinni peetud alkohol 2003–2013	80
<i>Alcoholic beverages seized by customs 2003–2013</i>	
<i>liitrit 100% alkoholis - litres in 100% alcohol</i>	
Tabel 66. Kainenema toimetamised 2006–2013	80
<i>Number of people delivered to sober 2006–2013</i>	
Tabel 67. Mootorsõiduki juhtimine joobeseisundis ja sellega seotud liiklusõnnetused 2002–2013	82
<i>Drunk driving and related traffic accidents 2002–2013</i>	
Tabel 68. Joobes mootorsõidukijuhi osalusel toimunud liiklusõnnetused 2002–2013	82
<i>Traffic accidents involving drunken motorvehicle drivers 2002–2013</i>	
Tabel 69. Liiklusõnnetustes hukkunute arv joobeastmete lõikes 2002 ja 2011–2013	83
<i>Number of persons killed in traffic accidents by degrees of intoxication 2002 and 2011–2013</i>	
Tabel 70. Liiklusõnnetustes hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2012–2013	84
<i>Number of persons killed in traffic accidents by age and the proportion of victims under intoxication 2012–2013</i>	
Tabel 71. Tuleõnnetustes hukkunute arv joobeastmete lõikes 2012–2013	85
<i>Number of persons killed in fire accidents by the level of intoxication 2012–2013</i>	
Tabel 72. Tuleõnnetustes hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2012–2013	85
<i>Number of persons killed in fire accidents by age and the proportion of victims under intoxication 2012–2013</i>	
Tabel 73. Uppunute arv joobeastmete lõikes 2012–2013	85
<i>Number of drowned persons by the level of intoxication 2012–2013</i>	
Tabel 74. Uppunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal uppunutest 2012–2013	86
<i>Number of drowned persons by age and the proportion of victims under intoxication 2012–2013</i>	
Tabel 75. Kukkumise tagajärjel hukkunute arv joobeastmete lõikes 2013	86
<i>Number of persons killed due to falling by the level of intoxication 2013</i>	
Tabel 76. Kukkumise tagajärjel hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2013. a	86
<i>Number of persons killed due to falling by age and the proportion of victims under intoxication 2013</i>	
Tabel 77. Alajahtumise tagajärjel hukkunute arv joobeastmete lõikes 2013. a	87
<i>Number of persons killed due to falling by the level of intoxication 2013</i>	
Tabel 78. Alajahtumise tagajärjel hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2013. a	87
<i>Number of persons killed due to hypothermia by age and the proportion of victims under intoxication 2013</i>	
Tabel 79. Enesetapu tagajärjel hukkunute arv joobeastmete lõikes 2013. a	87
<i>Number of persons who committed suicide by the level of intoxication 2013</i>	
Tabel 80. Enesetapu tagajärjel hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2013. a	88
<i>Number of persons who committed suicide by age and the proportion of victims under intoxication 2013</i>	
Tabel 81. Alkoholiga seotud haiguste tõttu eri- ja perearsti poole pöördunute arv 2012–2013	90
<i>Number of patients who turn to specialists due to alcohol-related diseases 2012–2013</i>	
<i>eri- ja perearsti poole pöördunud isikute arv - patients treated by specialists</i>	

Tabel 82. Alkoholiga seotud haiguste tõttu eri- ja perearsti poole pöördunud 16–20 aastaste arv 2013. a	91
<i>Number of 16–20 years old patients who turn to specialists due to alcohol-related diseases 2013</i>	
<i>eri- ja perearsti poole pöördunud isikute arv - patients treated by specialists</i>	
Tabel 83. Ravikulud alkoholiga seotud haiguste lõikes 2010–2013	92
<i>Treatment costs by alcohol-related diseases 2010–2013</i>	
<i>tuhat € - thousand €</i>	
Tabel 84. Alkoholiga seotud haiguste ravikulude jaotus 2013. a	93
<i>Distribution of treatment costs of alcohol-related diseases 2013</i>	
<i>tuhat € - thousand €</i>	
Tabel 85. Alkoholiga seotud haigustest põhjustatud surmad 2003–2013	94
<i>Deaths caused by alcohol related diseases 2003–2013</i>	
<i>surmade arv – number of deaths</i>	
Tabel 86. Alkoholiga seotud haigustest põhjustatud surmad vanuse järgi 2013. a	95
<i>Deaths caused by alcohol related diseases by age 2013</i>	
<i>surmade arv – number of deaths</i>	
Tabel 87. Alkoholiga seotud haiguste suremuskordajad 2003–2013	97
<i>Mortality rates of alcohol-related diseases 2003–2013</i>	
<i>surmade arv 100 000 elaniku kohta – number of deaths per 100 000 inhabitants</i>	

5. Elanike suhtumine riigi alkoholipoliitikasse

Attitudes towards alcohol policy by inhabitants

Tabel 88. Elanike hinnang alkoholist tulenevate probleemide tõsidusele Eestis 2008–2013 (küsitluste tulemused)	98
<i>The seriousness of problems in Estonia related to the consumption of alcoholic beverages estimated by the inhabitants 2008–2013 (survey results)</i>	
<i>% vastajatest kes arvasid, et probleem on tõsine või väga tõsine</i>	
<i>% of respondents who considered the problem serious or very serious</i>	
Tabel 89. Hinnang, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika (2013. a küsitluse tulemused)	99
<i>Assessment of what should be the Estonian national alcohol policy (2013 survey results)</i>	
<i>% vastajatest - % of respondents</i>	
Tabel 90. Pingerida meetmetest, mida tuleks teha elanike alkoholitarbimise vähendamiseks (2013. a küsitluse tulemused)	100
<i>List of measures to reduce alcohol consumption of Estonian inhabitants (2013 survey results)</i>	
<i>% vastajatest, kelle hinnangul tuleks alkoholitarbimist vähendada</i>	
<i>% of respondents who favored reduction of alcohol consumption</i>	
Tabel 91. Pingerida institutsioonidest, kes peaksid astuma samme elanike alkoholitarbimise vähendamiseks (2013. a küsitluse tulemused)	100
<i>List of institutions who should take steps to reduce alcohol consumption by Estonian inhabitants (2013 survey results)</i>	
<i>% vastajatest, kelle hinnangul tuleks alkoholitarbimist vähendada</i>	
<i>% of respondents who favored reduction of alcohol consumption</i>	

6. Põhjamaade alkoholi statistika ja võrdlus Eestiga

Alcohol statistics in Nordic countries and comparison with Estonia

Tabel 92. Alkoholi tarbimine 2013. a	103
<i>Alcohol consumption in 2013</i>	
<i>liitrit elaniku kohta 100% alkohol - litres per capita in 100% alcohol</i>	

Tabel 93. Riigi tulud alkoholsete jookide aktsiisimaksu laekumisest	104
<i>State revenues from alcoholic beverages excise duties</i>	
Tabel 94. Kange alkoholi jaemüügikohtade arv	105
<i>Number of strong alcohol retail shops</i>	
Tabel 95. Alkoholi müüvate tootlustusasutuste arv	107
<i>Number of on-premise sales points that sell alcohol</i>	
Tabel 96. Alkoholsete jookide aktsiisi- ja käibemaks Euroopa riikides (seisuga 01.01.2013)	108
<i>Alcohol excise duties and value added-tax (VAT) in Europe (as of 01.01.2013)</i>	
€ liitri 100% alkoholi kohta - € per litre of 100% alcohol	
Tabel 97. Alkoholsete jookide müük 2013. aastal	109
<i>Annual sales of alcoholic beverages in 2013</i>	
liitrit 15-aastase ja vanema elaniku kohta - litres per inhabitant aged 15 years and over	
Tabel 98. Alkoholsete jookide müük 2013. aastal	110
<i>Annual sales of alcoholic beverages in 2013</i>	
liitrit 15-aastase ja vanema elaniku kohta 100% alkoholis	
<i>litres per inhabitant aged 15 years and over in 100% alcohol</i>	
Tabel 99. Reisidelt kaasa toodud alkoholised joogid	111
<i>Alcoholic beverages imported by travellers</i>	
100 % alkoholis - in 100% alcohol	
Tabel 100. Alkoholipoodide lahtiolekuajad	112
<i>Opening hours of the alcohol shops</i>	
Tabel 101. Vanusepiirangud alkoholsete jookide jaemüügil	112
<i>Age limits on sales of alcoholic beverages</i>	

Joonised - Figures

Joonis 1. Erinevate alkoholsete jookide osakaal tootmises 2002–2013, 100% alkoholis	30
<i>Share of different alcoholic beverages in production 2002–2013, in 100% alcohol</i>	
Joonis 2. Alkoholsete jookide tootmine 2002–2013, 100% alkoholis	30
<i>Production of alcoholic beverages in 2002–2013, in 100% alcohol</i>	
Joonis 3. Alkoholsete jookide jaekäive kehtivates hindades 2002–2013	34
<i>Retail sales of alcoholic beverages in current prices 2002–2013</i>	
Joonis 4. Legaalse alkoholimüügi jagunemine Eesti elanike ja turistide vahel jookide lõikes 2013. a	35
<i>Distribution of legal alcohol sales between Estonian inhabitants and tourists by types of beverages 2013</i>	
%	
Joonis 5. Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks 1998–2013 (1997=1)	38
<i>Consumer price index of alcoholic beverages 1998–2013 (1997=1)</i>	
Joonis 6. Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeksi aastakasv 2002–2013	38
<i>Annual growth of consumer price index of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
kasv võrreldes eelmise aasta sama kuuga, % - growth compared to the same period of the previous year, %	
Joonis 7. Õlle või viina kogused, mida tinglikult saaks osta keskmise netokuupalga eest 2002–2013 ...	39
<i>Quantities of beer or vodka one can possibly buy for average net monthly wage 2002–2013</i>	
keskmine kuupalk jagatud 1 liitri viina või õlle jaehinnaga	
<i>average monthly wage divided by retail price of 1 litre of beer or vodka</i>	
Joonis 8. Alkoholi müügiluba omavate jaemüügikohtade arv maakondades 1000 elaniku kohta	44
<i>Number of retail sales points with alcohol sales licence in counties per 1000 inhabitants</i>	
seisuga 20.05.2014 - as of 20.05.2014	

Joonis 9.	Alkoholi müügiluba omavate tootlustusasutuste arv maakondades 1000 elaniku kohta	44
	<i>Number of restaurants, pubs, cafes etc. with alcohol sales licence in counties per 1000 inhabitants</i>	
	seisuga 20.05.2014 - as of 20.05.2014	
Joonis 10.	Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv maakondades 10 km² kohta	45
	<i>Number of enterprises with alcohol sales licence in counties per 10 km²</i>	
	seisuga 20.05.2014 - as of 20.05.2014	
Joonis 11.	Alkoholi tarbimine 2002–2013	47
	<i>Consumption of alcohol 2002–2013</i>	
	liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita in 100% alcohol	
Joonis 12.	Alkohoolsete jookide tarbimine 2002–2013	49
	<i>Consumption of alcoholic beverages 2002–2013</i>	
	liitrit elaniku kohta - litres per capita	
Joonis 13.	Alkoholi tarbimine jookide lõikes 2002–2013	50
	<i>Consumption of alcohol by types of beverages 2002–2013</i>	
	liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita in 100% alcohol	
Joonis 14.	Alkoholi summaarne tarbimine jookide lõikes 2002–2013	51
	<i>Sum of consumption of alcoholic beverages by types in 2002–2013</i>	
	liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita in 100% alcohol	
Joonis 15.	Alkoholi mittetarbivate osakaal meeste ja naiste hulgas 2009–2013	59
	<i>Share of men and women who do not consume alcohol 2009–2013</i>	
	% vastajatest - % of respondents	
Joonis 16.	Alkoholi tarvitamise sagedus meestel ja naistel enese hinnangul 2012–2013 (küsitluste tulemused)	60
	<i>Frequency of consumption of alcoholic beverages by men and women, self-estimates 2012–2013 (survey results)</i>	
	% vastajatest - % of respondents	
Joonis 17.	Alkoholi liigtarvitamise tõttu ravi saanute osakaal 2004–2012 (küsitluste tulemused)	66
	<i>Share of respondents who were treated for alcohol abuse 2004–2012 (survey results)</i>	
	% vastajatest - % of respondents	
Joonis 18.	Õpilaste alkoholi tarvitamise kogemused 2013. a (küsitluste tulemused)	68
	<i>Alcohol consumption experiences by schoolchildren 2013 (survey results)</i>	
	% vastajatest - % of respondents	
Joonis 19.	Alkohoolseid jooke proovinud poiste ja tüdrukute osakaal vanuse järgi, 2001/2002–2009/2010 õa (küsitluste tulemused)	69
	<i>Share of boys and girls who have consumed alcoholic by age 2001/2002–2009/2010 (survey results)</i>	
	% vastajatest - % of respondents	
Joonis 20.	Õpilaste poolt viimase 30 päeva jooksul tarvitatud alkohoolsed joogid liikide lõikes 2011. a (küsitluste tulemused)	75
	<i>Types of consumed alcoholic beverages in the past 30 days by schoolchildren 2011 (survey results)</i>	
	%	
Joonis 21.	Alkoholijoobes toime pandud tapmiste arv 2003–2013	81
	<i>Number of murders committed under influence of alcohol 2003–2013</i>	
Joonis 22.	Liiklusõnnetustes hukkunud kainete ja joobes isikute arv 2002 ja 2011–2013	84
	<i>Number of sober and intoxicated persons killed in traffic accidents in 2002 and 2011–2013</i>	
Joonis 23.	Õnnetustes hukkunud kainete ja joobes isikute arv 2013. a	88
	<i>Number of sober and intoxicated persons killed in accidents in 2013</i>	
Joonis 24.	Õnnetustes hukkunute jaotus joobeastmete lõikes 2013. a	89
	<i>Distribution of persons killed in accidents by level of intoxication 2013</i>	

Joonis 25.	Alkoholiga seotud haigustest põhjustatud surmajuhtumite arv aastas 2003–2013	96
	<i>Deaths caused by alcohol-related diseases 2003–2013</i>	
Joonis 26.	Alkoholiga seotud haigustest põhjustatud surmajuhtumite arv 100 000 elaniku kohta aastas 2003–2013	96
	<i>Deaths caused by alcohol-related diseases per 100 000 inhabitants 2003–2013</i>	
Joonis 27.	Elanike hinnang Eesti riigi alkoholipoliitikale 2004–2013 (küsitluste tulemused)	98
	<i>Inhabitants assessment to Estonian alcohol politics 2004–2013 (survey results)</i> %	
Joonis 28.	Elanike hinnang isikuttõendava dokumendi küsimise vajalikusele igalt alla 30-aastaselt alkohoolsete jookide ostjalt (2013. a küsitluse tulemused)	101
	<i>Inhabitants opinion about necessity to ask identity document from every purchaser of alcohol beverages under the age of 30 (2013 survey results)</i> % vastanutest rahvuse ja soo järgi - % of respondents by nationality and gender	
Joonis 29.	Elanike poolt eelistatud õllepakendi suurused (2013. a küsitluse tulemused)	102
	<i>Preferred beer package sizes by inhabitants (2013 survey results)</i> % alkoholitariijatest - % of alcohol consumers	
Joonis 30.	Õllepakendite eelistused elanike alkoholitarbimise järgi (2013. a küsitluse tulemused)	102
	<i>Preferences of beer packages by alcohol consumption mode (2013 survey results)</i> % alkoholitariijatest - % of alcohol consumers	
Joonis 31.	Alkoholi tarbimine 2013. a	103
	<i>Alcohol consumption in 2013</i> liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita aged in 15 and over in 100% alcohol	
Joonis 32.	Alkoholsete jookide aktsiisimaksu laekumine elaniku kohta aastas	104
	<i>Annual revenues from alcoholic beverages excise duties per capita</i> €	
Joonis 33.	Alkoholsete jookide aktsiisitulude osakaal riigi kogutuludest	105
	<i>Share of alcoholic beverages excise revenues from the state's total revenue</i> %	
Joonis 34.	Alkoholi müüvate kaupluste ja tellimispunktide arv 100 000 elaniku kohta	106
	<i>Number of alcohol shops and order points per 100 000 inhabitants</i> seisuga 1.01.2014 - as of 1.01.2014	
Joonis 35.	Kange alkoholi jaemüügikohtade arv 100 000 elaniku kohta	106
	<i>Number of retail shops selling strong alcohol per 100 000 inhabitants</i> seisuga 1.01.2014 - as of 1.01.2014	
Joonis 36.	Absoluutalkoholi tarbimine täiskasvanud (15+) elaniku kohta Euroopa riikides 2010. a	109
	<i>Consumption of pure alcohol of adults (15+) per capita in European countries in 2010</i> liitrit - litres	
Joonis 37.	Alkoholsete jookide müük 2013. a	110
	<i>Annual sales of alcoholic beverages in 2013</i> liitrit 15-aastase ja vanema elaniku kohta - litres per inhabitant aged 15 years and over	
Joonis 38.	Alkoholsete jookide müük 2013. a	111
	<i>Annual sales of alcoholic beverages in 2013</i> liitrit 15-aastase ja vanema elaniku kohta 100% alkoholis litres per inhabitant aged 15 years and over in 100% alcohol	

Alkoholi turg, tarbimine ja kahjud Eestis

Tootmine ja väliskaubandus

Eesti alkoholitoodangust moodustab suurima osa õlu (2013. aastal 72%), millele järgnevad lahjad ja kanged alkohoolsed joogid (vastavalt 19% ja 9%)¹. Üldine alkoholitoodangu maht 2013. aastal küll suurenes, kuid kasv ei olnud eriti märkimisväärne. Peamiselt mõjutas alkohoolsete jookide toodangu mahtu lahjade alkoholsete jookide tootmise suurenemine (+19,3%), samal ajal kui õlle toodang jäi praktiliselt samaks (+0,3%) ning kange alkoholi toodang kahanes (–2,8%). Lahjade alkohoolsete jookide osas suurenesid nii lahjade segujookide kui ka siidri tootmismahud (vastavalt +35,6% ja +7,2%). Õlletoodangust kasvas lahjemate jookide toodang (+1,4%) kuid vähenes kange õlle toodang (–9,7%). Kangetest alkohoolsetest jookidest kahanes enim viinatoodang (–13,9%). Kokku toodeti Eestis 2013. aastal 202,1 miljonit liitrit alkohoolseid jooke, mida on 3,2% enam kui eelnenud aastal.

Rahalises mahus eksporditakse Eestist kõige enam kanged alkohoolsed jooke ja need moodustasid 2013. aastal kogu alkoholi ekspordist 73%. Kangete alkohoolsete jookide ekspordikäive oli 2013. aastal 154,6 mln eurot, kasvades aastaga 6,3%. Ekspordikäibe mahult oli teisel kohal õlu, mida eksporditi 2013. aastal 29,3 mln euro eest, samas käive vähenes aastaga 7,1%. Lahjade alkohoolsete jookide ning veinide ekspordimahud olid vastavalt 14,6 ja 13,2 mln eurot. Oluline osa kangete alkohoolsete jookide ekspordist ja kogu viinamarjaveini eksport langesid reekspordi arvele. Koguseliselt eksporditi Eestist õlut 45,9 mln liitrit, kangeid alkohoolseid jooke 20,8 mln liitrit ning viinamarja veini 3,8 mln liitrit. Absoluutalkoholi arvestuses suurenes 2013. aastal alkohoolsete jookide mahuline eksport 2,6%, kange alkohol moodustas sellest 65,8%. Eestis toodetud kangete alkohoolsete jookide eksport kahanes aastaga 13%, moodustades 22% kangete alkohoolsete jookide koguekspordist. Eesti päritolu lahjade alkohoolsete jookide eksport hõlmas kogu lahjade alkohoolsete jookide ekspordist 69%.

Eestisse imporditi 2013. aastal alkohoolseid jooke 285,1 mln euro väärtuses ja impordikäive kasvas aastaga 1,3%. Suurimad impordikäibe mõjutajad olid kanged alkohoolsed joogid (osakaaluga 60%) ja viinamarjaveinid (21%). Samas jäi kangete alkohoolsete jookide impordikäive 2013. aastal natuke väiksemaks kui eelnenud aastal (–0,8%), viinamarjaveinide impordikäive aga kasvas (+6,8%). Koguseliselt imporditi 2013. aastal kõige enam õlut (39,1 mln liitrit) ja lahjasid

¹ Aastaraamatus on lähtutud “Alkoholiseaduse” § 2 ning “Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse” § 12 defineeritud mõistetest. Lühidalt:

Alkoholne jook on õlu etanoolisisaldusega üle 0,5 mahuprotsendi ja muu joomiseks mõeldud vedelik etanoolisisaldusega üle 1,2 mahuprotsendi.

Õlu on linnastest või linnastest ja linnastamata materjalist, humalatest ja veest pärmi abil kääritamise teel valmistatud jook, mis võib olla pastöriseeritud.

Vein on viinamarjadest toodetud ainult kääritamise teel saadud üle 1,2 mahuprotsendilise kuni 15 (kaasa arvatud) mahuprotsendilise etanoolisisaldusega toode.

Kääritatud jook on õllest ja veinist erinev üle 1,2 mahuprotsendilise kuni 10 (kaasa arvatud) mahuprotsendilise etanoolisisaldusega toode.

Vahetoode on eespool nimetatud toode, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi kuni 22 (kaasa arvatud) mahuprotsenti.

Kange alkoholne jook on alkoholne jook etanoolisisaldusega üle 22 mahuprotsendi.

Lahja alkoholne jook on alkoholne jook etanoolisisaldusega kuni 22 (kaasa arvatud) mahuprotsenti.

Rektifitseeritud etanool e etüülalkohol kangusega üle 80%.

alkohoolseid jooke (33,9 mln liitrit). Aastaga suurenesid etüülalkoholi (+15,25%), vermuti (+7,9%), lahjade alkoholsete jookide (+7,3%) ja viinamarjaveini (+5,0%) impordimahud. Õlle impordikogused vähenesid 6,2% ning kangete alkoholsete jookide impordikogused langesid 14,9%.

Jaehinnad

Eesti päritolu alkoholsete jookide keskmised jaehinnad ei kasvanud 2013. aastal nii kiiresti kui eelnenud aastal. Kangetest alkoholsetest jookidest kasvas kõige enam viina hind (+6,5%), liköörid kallinesid 5,1% ja džinnid 4,7% (aasta varem kasvasid hinnad vastavalt +9,4%, +5,2% ja +5,5%). Kodumaise õlle hind jäi samaks ja siidri müügihind praktiliselt samuti aasta jooksul ei muutunud (siider kallines 0,4%), samas kasvasid marjaveini hinnad 10,2%. Kui alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks 2013. aasta esimeses pooles veel kasvas, siis hiljem hinnatõus peatus ning kokkuvõttes suurenesid hinnad aastaga 4,5%. 2013. aastal ületas alkoholsete jookide hinnatõus selgelt üldist kaupade ja teenuste tarbijahinnakasvu, mis oli 2013. aastal 2,8% kuid samas jäi hinnatõusu tempo alla elanike sissetulekute tõusule.

Alkoholi aktsiisimaks ja selle osakaal riigieelarves

Alkoholi aktsiisimaksu tulu laekus 2013. aastal riigieelarvesse 209 miljonit eurot ehk 7% rohkem kui 2012. aastal. Alkoholiaktsiisi laekumine on viimasel kolmel aastal kasvanud stabiilselt vahemikus 7–9% aastas ning võrreldes näiteks 2003. aastaga on laekumiste maht suurenenud enam kui 2,5 korda. Samal ajal on alkoholiaktsiisi osatähtsus riigi maksulaekumistest tasapisi kahanenud, moodustades viimasest 2013. aastal 3,3%. Eestis on alates 2012. aastast alkoholiaktsiisi tõstetud igal aastal ja maksutõusud ootavad ees ka järgnevatel aastatel². Alkoholi maksustamiselt kuulub Eesti selle tulemusel suhteliselt kõrge maksutasemega riikide hulka.

Alkoholi tarbimine ja müük

Eestis müüdi 2013. aastal 218 miljonit liitrit alkoholseid jooke. Joogigruppidest kasvas aastaga kõige enam viinamarjaveini ja vermuti müük (+8,0%), lahjade alkoholsete jookide müük suurenes 3,3%, õlle müük 2,8% ja kange alkoholi müük 2,6%. Müügile andsid oma olulise panuse turistid

Eesti elanikud tarbisid 2013. aastal alkoholi vähem kui eelmisel aastal. Kui 2012. aastal tarbiti ühe 15-aastase ja vanema elaniku kohta korrigeeritud andmetel 12,2 liitrit absoluutalkoholi (kõigi elanike kohta 10,3 liitrit), siis 2013. aastal oli tarbimine 11,8 liitrit (10,0 liitrit). Tarbimise langust mõjutas kõige enam kangete alkoholsete jookide tarbimise vähenemine – absoluutalkoholi arvestuses vähenes see 5,8%. Vähem tarbiti 2013. aastal täiskasvanud elaniku kohta ka õlut (–4,7%). Lahjade alkoholsete jookide ning viinamarjaveinide ja vermuti tarbimine 2013. aastal küll suurenes (vastavalt 6,8% ja 6,4%), kuid tulenevalt väiksemast kangusest jäi nende mõju üldisele tarbimisele väikeseks.

² alkoholiaktsiis tõuseb 15% 2015. aastal ja 10% aastatel 2016–2018.

Illegaalne alkohol

Illegaalse alkoholi tarbijate osakaal vähenes 2013. aastal 4%-le (2012. aastal oli salaalkoholi ostnud 6% alkoholi tarbijatest). Legaalse alkoholi eelistamisele on kaasa aidanud elanike paranenud majanduslik olukord, teadlikkuse kasv, aga ka riigi aktiivne tegevus ebaseadusliku piirikaubanduse ohjamisel. Tarbijad ostavad salaalkoholi peamiselt ikka madalama hinna tõttu³. Salaalkoholi soodsamat hinda võrreldes legaalse alkoholiga pidas väga oluliseks ligi 86% illegaalse alkoholi ostjatest. Legaalse alkoholi eelistamist põhjendasid tarbijad kõige enam oma põhimõttelise vastumeelsusega salaalkoholi suhtes, samuti arvati, et salaalkohol võib olla tervisele ohtlik.

Illegaalsest alkoholist ostetakse kõige enam salaviina, mida eelistab ligi 2/3 salaalkoholi ostjatest. Salaviina osakaal kogu Eesti elanike poolt tarbitud viinast 2013. aastal praktiliselt ei muutunud, moodustades sellest 20–23%.

Riigi majandusele avaldab illegaalne alkoholikaubandus negatiivset mõju, sest laekumata jäävad alkoholi müügist tulenevad maksutulud (alkoholiaktsiis ja käibemaks). Kui eeldada, et illegaalselt müüdud alkoholi asemel oleksid tarbijad ostnud sama palju legaalse alkoholi, oleks riigieelarvesse 2013. aastal rohkem laekunud ligikaudu 13,4 miljonit eurot (2012. aastal jäi arvestuslikult laekumata 13,8 miljonit eurot). Vaatamata probleemidele salaalkoholiga on riigieelarvesse laekunud alkoholiaktsiisi mahud igal aastal suurenenud: nii laekus 2013. aastal alkoholiaktsiisi 209,0 mln eurot, ehk 7% rohkem kui 2012. aastal.

Turistide ostud ja tarbimine

Alkohoolseid jooke ostsid välituristid EKI arvestuse kohaselt Eestist kaasa või tarbisid kohapeal absoluutalkoholina 7,2 miljonit liitrit. Kaasaostetud alkohol moodustas sellest 6,0 miljonit liitrit ning kohapeal tarbiti 1,2 miljonit liitrit. Turistide tarbimine on Eesti siseturu müüginahust juba maha arvestatud ja nii ei kajastu see ka Eesti elanike alkoholitarbimise numbrites. Jookidest ostsid turistid kõige enam kaasa või tarbisid kohapeal õlut (33,9 miljonit liitrit pudelil oleva kangusega). Lahjasid alkohoolseid jooke tarbisid välituristid 23,8 miljonit liitrit, kangeid alkohoolseid jooke 9,4 miljonit liitrit ja veine 5,5 miljonit liitrit. Võrreldes 2012. aastaga müüdi 2013. aastal välituristidele õlut ja veine enam 15%, lahjasid alkohoolseid jooke 16% ning kangeid alkohoolseid jooke 12%. Absoluutalkoholiks ümberarvestatuna suurenes välituristide alkoholitarbimine Eestis 13%.

Tarbimisharjumused

EKI viib igal aastal läbi uuringuid elanike alkoholitarbimise kohta. Uuringud on näidanud, et inimeste hinnangud oma alkoholitarbimisele ei ole aastatega eriti muutunud. Neid, kes enda hinnangul alkoholi üldse ei tarbi või tarbivad vähe, oli 2013. aastal 70% (ka eelnevatel aastatel on nii vastanud elanike osakaal olnud ka 70% ringis). Siiski on eelnevate aastate võrdluses näha trendi, et alkoholi üldse mitte tarbivate elanike osakaal suureneb: alkoholi ei joonud täiskasvanud elanikest 2013. aastal 18%, 2012. aastal 17% ja 2011. aastal 13%. Samas on alkoholi palju tarbinud inimeste osatähtsus kasvanud 3%-ni (2012. aastal oli 2%). Alkohoolsetest jookidest tarbiti kõige sagedamini õlut, mida vähemalt korra nädalas jõi 18% täiskasvanud alkoholi tarbijatest. Veini jõi vähemalt korra nädalas 9% alkoholitarbijatest ning viina 6% alkoholitarbijatest. Vähemalt korra kuus olid

³ Illegaalse alkoholitarbimine ja kaubandus Eestis 2013 (elanike hinnangute alusel). EKI 2014

tarbinud veini 56%, kangeid alkohoolseid jooke ja viina 31–32%, õlut 44% ja lahjasid alkohoolseid jooke 17–19% täiskasvanud alkoholitarbijatest. Sotsiaal-demograafiliste gruppide lõikes avalduvad alkohoolsete jookide tarbimisel teatud iseloomulikud seaduspärasused. Nii tarbivad kangeid alkohoolseid jooke ja õlut naistest sagedamini mehed (meestest ei tarbi kangeid alkohoolseid jooke 18% ja õlut 16% alkoholitarbijatest, naistest on mittetarbijate osakaal vastavalt 43% ja 58%). Veini tarbivad enam jällegi naised (89% naissoost alkoholitarbijatest ja 82% meessoost alkoholitarbijatest). Vanusegruppidest tarbisid viina ja teisi kangeid alkohoolseid jooke kõige sagedamini 30–49 aastased elanikud – vastavalt 8% ja 3% selle vanusegrupi alkoholitarbijatest tarbis neid kas korra nädalas või tihedamini. Õlletarbijaid oli kõige enam 30–49 aastaste ja 65–74 aastaste vanusegrupis (22% tarbis korra nädalas või sagedamini). Veini, siidrit ja long-drinke tarbisid kõige sagedamini 30–49 aastased alkoholitarbijad (vähemalt korra nädalas vastavalt 12%, 3% ja 2%).

Alkoholi tarbimisega seonduvad negatiivsed tagajärjed ühiskonnale

Alkoholi tarbimisega liialdamine toob kaasa negatiivsed tagajärjed nii tarbijale endale kui ka ühiskonnale laiemalt. On teada, et tihti ja suurtes kogustes alkoholi tarbimine on otseseks põhjuseks teatud haiguste tekkimisele (nt maksa alkoholitõbi), samuti muudab alkoholi pidev tarvitamine oluliselt inimese psüühikat, millest saavad alguse probleemid sotsiaalses käitumises. Siit edasi levivad probleemid juba edasi ühiskonda – kasvab kuritegevus, suureneb õnnetuste arv, tõusevad kulud tervishoiule jne. Laialt levinud probleemiks on alkoholijoobes mootorsõiduki juhtimine. Kuigi 2013. aastal registreeriti politsei poolt alkoholijoobes sõidukijuhtimisi 3% vähem kui aasta eest, ligineb juhtumite arv aastast seitsmele tuhandele (kokku tabati 2013. aastal 6945 joobes juhti). Ebakainete sõidukijuhtide osalusel toimus 2013. aastal 191 liiklusõnnetust (2012. aastal 203 liiklusõnnetust). Vaatamata sellele, et alkoholijoobes toimunud liiklusõnnetuste arv kahanes, kasvas nende tulemustel hukkunud inimeste arv 6%. Joobes sõidukijuhi osalusel toimunud liiklusõnnetustel hukkus 2013. aastal kokku 23 inimest (2012. aastal 17 inimest), vigastada saanud oli 263 (2012. aastal 284). Joobes juhtimisega seotud õnnetused moodustasid 2013. aastal 14% kõikidest liiklusõnnetustest (2012. aastal 15%). Alkoholijoobes sõidukijuhi osalusel toimunud liiklusõnnetustes hukkus 28% kõigist liiklusõnnetustes hukkunutest (2012. aastal 20%) ja vigastada sai 15% kõigist vigastatutest.

Joobes olek toob inimestele kaasa ka raskemaid tagajärgi tule- ja veeõnnetustes. 2013. aastal oli 51 tulekahjudes hukkunud inimesest alkoholijoobes 34 (67%), 45 uppunust oli purjus 25 inimest (56%). Sealhulgas oli raskes joobes 39% kõigist tuleõnnetustes hukkunutest ja 18% uppunutest. Alkohol on tihti põhjuseks ka kukkumise ja alajahtumise teel saanud surmajuhtumitele – 2013. aastal oli kukkumise tagajärjel hukkunud inimestest alkoholijoobes 37%, alajahtumise tagajärjel surnud inimestest oli eelnevalt alkoholi tarbinud 41%.

Alkoholiga seotud kuritegevus tõusis 2013. aastal üsna märgatavalt – kui 2012. aastal registreeriti neid 68, siis 2013. aastal 77. Peamine põhjus, miks alkoholiga seotud kuritegevus kasvas, olid sagenenud alaealiste alkoholi tarvitamisele kallutamise juhtumid (2013. aastal 25 juhtumit; 2012. aastal 18 juhtumit). Viimastel aastatel on järjest suurenenud ka alkoholi käitlemise korra rikkumiste arv (2013. aastal oli registreeritud rikkumisi 44, 2012. aastal 43 ja 2011. aastal 38). Alkoholiga seotud kuritegude arv kasvas aastaga 13%. Alkoholiseadust rikuti 2013. aastal kokku 10 942 korral ja rikkumiste arv vähenes 31%. Peamise osa alkoholiseaduse rikkumistest moodustasid alkohoolsete jookide tarbimine alaealiste poolt või alkoholitarbimine avalikus kohas.

Kui alkoholi liigtarbimisest põhjustatud haiguste tõttu ravi vajanud patsientide arv 2012. aastal vähenes, siis 2013. aastal langus peatus. 2013. aastal pöördus alkoholiga seotud haiguste tõttu eri- ja perearstide poole kokku 13 658 inimest (2012. aastal 13 640 ja 2011. aastal 15 455 inimest). Kõige enam diagnoositi haigetel alkoholipsühhoosi (4318 patsiendil), samas on alkoholipsühhoosi juhtumite arv viimastel aastatel vähenenud (2013. aastal –8,3% ja 2012. aastal –10,2%). Teistest alkoholiga seotud haigustest on enam levinud alkoholi põhjustanud krooniline pankreatiit (2903 arstide juurde pöördunud patsienti), alkoholi sõltuvus (1755 patsienti) ja maksa alkoholitõbi (1286 patsienti). Paraku on viimati nimetatud diagnoosidega ravisutustesse pöördunute arv 2013. aastal võrreldes eelneva aastaga kasvanud. Alkoholiga seotud haiguste ravikulud (tasulisi visiite arvesse võtmata) moodustasid 2013. aastal 3,2 miljonit eurot (2012. aastal 2,9 miljonit eurot).

Alkoholi liigtarvitamisest tulenevaid surmajuhtumeid põhjustavad kõige sagedamini maksa alkoholitõbi, alkoholimürgistused, alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired ning alkoholne kardiomüopaatia. Maksa alkoholitõve tagajärjel suri 2013. aastal 124 meest ja 49 naist. Võrreldes eelnenud aastaga kasvas nimetatud haigusse surnud meeste arv ligi kolmandiku (2012. aastal suri 95 meest), seevastu naiste suremus maksa alkoholitõve tõttu vähenes enam kui kümnendiku (2012. aastal suri 56 naist). Väiksema esinemissagedusega surmapõhjustest on aastaga suurenenud närvisüsteemi alkoholdegeneratsiooni (+44%) ja alkoholpolüneuropaatia juhtumid (+25%). Teiste alkoholist tulenevate surmajuhtumite arv on siiski vähenenud, neist eriti tuntavalt surmajuhtumid alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika ja käitumishäirete tagajärjel (–55%). Kokkuvõttes on alkoholi tarvitamisest tulenenud haigustest tingitud surmajuhtumite aastane üldarv langenud viimase kümne aasta madalaimale tasemele.

Elanike suhtumine alkoholipoliitikasse

Alkoholi kuritarvitamisega seotud probleemidest pidasid elanikud kõige murettekitavamaks ebakainena sõiduki juhtimist – tõsise või väga tõsise probleemina nägi seda 95% küsitlusele vastanutest. Elanikest 89% hinnangul on ühiskonnas tõsine või väga tõsine probleem laste ja noorte alkoholi tarbimine ning samuti alkoholist tulenevad tervisehädad. Alkoholist tingitud isikuvastaseid kuritegusid ja kodust vägivalda pidas tõsiseks või väga tõsiseks väärnähtuseks 84% elanikest, alkoholist põhjustatud töötust ja asotsiaalsust 80% elanikest ning üldist soovivat hoiakut alkoholitarbimisse 70% elanikest. Salaalkoholi kaubandus kujutab endast tõsist või väga tõsist probleemi 50% elanike jaoks.

Elanikest valdav osa pooldab piirangutega alkoholipoliitikat – rangeid piiranguid pidas 2013. aasta küsitluse järgi vajalikuks 51% vastajatest, väheste piirangute pooldajaid oli 33%. Aasta jooksul on rangete piirangute eelistajate osakaal kasvanud 5%-punkti võrra (2012. aastal pooldas rangeid piiranguid 46% elanikest). Rangete piirangute pooldajaid oli enam mitte-eestlaste (58%), alg- või põhiharidusega inimeste (58%) ning naiste hulgas (56%). Elanikel paluti küsitluses järjestada ka meetmed, mis aitaksid kõige paremini ühiskonnas alkoholitarbimist vähendada. Kõige olulisemaks pidasid inimesed noorte vaba aja veetmise võimaluste laiendamist ja järelevalve suurendamist alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle, mida pidas kindlasti vajalikuks vastavalt 88% ja 83% vastanutest. Noortele alkoholi kättesaadavuse piiramiseks igalt alla 30-aastaselt alkoholsete jookide ostjalt isikuttõendava dokumendi küsimist pidas vajalikuks 73% elanikest, sealhulgas 44% vastanute arvates peaks see olema kohustuslik. Alkoholi tarbimise piiramist kõige vähem

mõjutavaks meetmeks hindasid vastajad alkoholiaktsiisi tõstmist ja selle kaudu alkoholsete jookide kallinemist.

Alkohol on Eestis elanike hinnangul hästi kättesaadav ja selle hankimiseks ei pea palju vaeva nägema. Küsitluse järgi kulus 2013. aastal 86%-l vastanutest lähima alkoholi müügikohani jõudmiseks 10 minutit või vähem, sealhulgas 26% vastanutest saaks alkoholse joogi osta kas enda või naabermajas asuvast müügikohast. Võrreldes varasemate uuringutega ei ole alkoholi kättesaadavuses toimunud olulisi muutusi, kuid kasvanud on nende elanike osakaal, kes said alkoholseid jooke osta kas enda elukohast- või naabermajast (2012. aastal oli neid 17%). Kõige kergem on alkoholi hankida suuremates linnades, kus alkoholipoed paiknevad tihedamalt: nii tegutseb 10 km² kohta Tallinnas keskmiselt 38 kauplust, Pärnus 36 kauplust, Tartus 34 kauplust jne⁴. Maakondades paiknevad alkoholi jaemüügikohad oluliselt hõredamalt – näiteks müüb Hiiumaal alkoholseid jooke keskmiselt iga 50 km² kohta üks kauplus, Jõgeva-, Järva-, Lääne-, Rapla- ja Viljandimaal leiab alkoholi müüva kaupluse keskmiselt iga 30 km² kohta; Lääne-Viru, Põlvamaal ja Saaremaal 25 km² kohta jne.

Elanike suhtes on alkoholi müügilubasid omavaid kauplusi kõige enam registreeritud Saaremaal, Võrumaal ja Valgamaal (vastavalt 3,5, 3,3 ja 3,2 jaemüüjat 1000 elaniku kohta), kõige vähem aga Harjumaal ja Tartumaal (1,5 jaemüüjat 1000 elaniku kohta). Alkoholi müüvaid tootlustusasutusi on 1000 elaniku kohta kõige enam Hiiumaal (5,1), Läänemaal (4,0) ja Saaremaal (3,7), kõige vähem aga Raplamaal (1,4) ning Põlva-, Viljandi-, Ida-Viru- ja Jõgevamaal (1,6). Kokku kasvas alkoholi müügilubasid omavate kaupluste ning tootlustusasutuste arv 2013. aastal Eestis 105 võrra ehk 1,9%, sh kaupluste arv 1,4% ja tootlustusasutuste arv 2,3%. Alkoholi müügikohti (kaupluseid ja tootlustusasutusi) on aastaga juurde tekkinud Ida-Virumaal 63 (+13%), Harjumaal 35 (+2%), Võrumaal 12 (+7%), Tartumaal 11 (+2%), Jõgevamaal 7 (+5%), Raplamaal 6 (+5%) ja Läänemaal 4 (+3%). Alkoholi müügikohtade arv vähenes Põlva- ja Viljandimaal 2 võrra (vastavalt –2% ja –1%), Valgamaal 3 võrra (–2%), Pärnumaal 4 võrra (–1%), Hiiu-, Saare-, ja Järvamaal 5 võrra (vastavalt –8%, –2% ja –4%) ning Lääne-Virumaal 7 võrra (–3%).

Tulenevalt 2011. aasta rahvaloenduse andmetest on Statistikaamet tagantjärele korrigeerinud 2000–2013. aasta rahvaarvu. Käesolevas aastaraamatus sisalduvate tabelite ja jooniste aegread on viidud vastavusse korrigeeritud rahvaarvuga.

⁴ Siin ja edaspidi on alkoholi müüvate kaupluste arv saadud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi hallatavast Majandustegevuse registrist

Alcohol market, consumption and harms in Estonia

Production and foreign trade

Beer accounts for the largest proportion of the Estonian alcohol production (72% in year 2013), followed by light alcoholic beverages (19%) and strong alcoholic beverages (9%)⁵. In 2013, the production volume of alcohol production in general increased but growth was not particularly significant. The production volume of alcoholic beverages was mainly influenced by the increase of production of light alcoholic beverages (+19,3%) while the production of beer remained the same (+0,3%) and the production of strong alcohol decreased (-2,8%). Among light alcoholic beverages the production volumes of mixed spirit-based beverages and ciders increased (+35,6% and +7,2% accordingly). The production of light beers increased among beer production (+1,4%) but strong beer production decreased (-9,7%). Vodka production decreased most among strong alcoholic beverages (-13,9%). Total 202,1 million litres of alcoholic beverages were produced in Estonia in 2013, which is 3,2% more than in the year preceding.

In value terms Estonia exported strong alcoholic beverages most and this amounted 73% of the total alcohol exports in 2013. The export turnover of strong alcoholic beverages was 154,6 million euros in 2013, annual growth was 6,3%. Beer was in the second place by the volume of export turnover and export reached 29,3 million euros while turnover declined by 7,1% during the year. The export volumes of light alcoholic beverages and wines were accordingly 14,6 and 13,2 million euros. Important share of strong alcoholic beverages exports and total grape wine exports consisted of re-exports. In terms of quantity 45,9 million litres of beer, 20,8 million litres of strong alcoholic beverages and 3,8 million litres of grape wines were exported from Estonia. In terms of pure alcohol, export volume of alcoholic beverages increased by 2,6% in 2013, of which strong alcohol accounted for 65,8%. The exports of strong alcoholic beverages produced in Estonia decreased by 13% during the year and amounted 22% of the total exports of strong alcoholic beverages. The exports of light alcoholic beverages produced in Estonia covered 69% of the total exports of light alcoholic beverages.

In 2013, alcoholic beverages worth 285,1 million euros were imported to Estonia and import turnover increased by 1,3% during the year. Strong alcoholic beverages (share 60%) and grape wines (share 21%) were major influencers of import turnover. At the same time the import turnover

⁵ The concepts of alcoholic beverages used in the Yearbook are based on those defined in § 2 of the Alcohol Act, and in §12 of the Alcohol, Tobacco, Fuel and Electricity Excise Tax Act. In short:

Alcoholic beverage is a beer with alc/vol over 0,5% and any other drinks intended for consumption with alc/vol over 1,2%.

Beer is a fermented alcoholic beverage brewed from malt or malt and other non-malted ingredients, hops, water and yeast, which could be pasteurised.

Wine is an alcoholic beverage produced only of grape juice by fermentation with alc/vol over 1,2% up to 15% (included).

Fermented beverage is an alcoholic beverage that is not beer or wine with alc/vol over 1,2% up to 10% (included).

Intermediate product is an alcoholic beverage that has not been mentioned above with alc/vol over 1,2% up to 22% (included).

Strong alcoholic beverage is an alcoholic beverage with alc/vol over 22%.

Light alcoholic beverage is an alcoholic beverage with alc/vol up to 22% (included).

Rectified ethyl alcohol or ethanol is an alcoholic beverage with alc/vol over 80%.

of strong alcoholic beverages was a little smaller compared to the previous year (−0,8%), but import turnover of grape wines increased (+6,8%). In terms of quantity, beer (39,1 million litres) and light alcoholic beverages (33,9 million litres) were imported most in year 2013. During the year the import volumes of ethyl alcohol (+15,25%), Vermouth (+7,9%), light alcoholic beverages (+7,3%) and grape wines (+5,0%) increased. Beer import volumes decreased by 6,2% and strong alcoholic beverages import volumes decreased by 14,9%.

Retail prices

In 2013, the average retail prices of alcoholic beverages produced in Estonia did not grow as fast as last year. Vodka price increased most among strong alcoholic beverages (+6,5%), prices of liqueurs increased by 5,1% and gins by 4,7% (a year before the prices increased accordingly +9,4%, +5,2% and +5,5%). Domestic beer price remained unchanged and virtually there was also no change in cider sales price (increased by 0,4%), while berry wine prices increased by 10,2%. The consumer price index of alcoholic beverages grew during the first half of 2013 but then the rise in prices stopped and ultimately the prices increased by 4,5% during the year. In 2013, the rise in prices of alcoholic beverages clearly exceeded the general price increase of goods and services which was 2,8%.

Alcohol excise duty and its share in state budget

In 2013, revenue from alcohol excise tax to the state budget amounted to 209 million euro, ie 7% more than in 2012. During the last three years, the collection of excise taxes has grown steadily between 7–9% per year and the volume of revenues has increased more than 2,5 times for example compared to the year 2003. At the same time, the share of alcohol excise tax from total tax revenue has gradually declined and formed 3,3% in 2013. Alcohol excise tax has been raised in Estonia every year since 2012 and tax increases will await also in the coming years⁶. As a result, Estonia belongs to the countries of relatively high level of alcohol taxation.

Sales and consumption

In 2013, the legal sales of alcoholic beverages amounted to 17,5 litres (in 100% alcohol) per capita in Estonia (15 years old and older). Purchases and consumption in Estonia by tourists accounted for 6,5 litres or 37% of it. Grape wine and Vermouth sales increased most among alcoholic beverages during the year (+8,0%), light alcoholic beverages sales increased by 3,3%, sales of beer by 2,8% and strong alcohol sales by 2,6%. Estonian inhabitants consumed less alcohol in 2013 than in last year. In 2012, according to the corrected data, the legal sales of alcoholic beverages per person aged 15 or older was 12,2 litres in pure alcohol (10,3 litres taking into account all residents). In 2013, the consumption was accordingly 11,9 litres (10,0 litres). Consumption was mostly influenced by the decrease in the consumption of strong alcoholic beverages – it decreased by 5,8% in pure alcohol. In 2013, beer was also consumed less per capita (−4,7%). Consumption of light alcoholic beverages as well as grape wines and Vermouth increased (6,8% and 6,4% respectively) in 2013, but their impact to the total consumption remained small due to their lower alcohol strength.

⁶ alcohol excise tax will rise by 15% in 2015 and by 10% during the years 2016-2018.

Illegal alcohol

The share of illegal alcohol consumers decreased in 2013 to 4%. In 2012, 6% of alcohol consumers bought illegal alcohol. Improved economic situation of inhabitants, increased awareness and also state activism in putting down illegal cross-border trade has contributed to the preference of legal alcohol. Consumers buy illegal alcohol still mainly because of its lower price⁷. 86% of illegal alcohol buyers considered lower price of illegal alcohol very important compared to the legal alcohol. Legal alcohol was preferred by consumers mostly because of fundamental reluctance to consume illegal alcohol, it was also thought that illegal alcohol may be harmful to health.

From illegal alcohol vodka was bought the most, almost 2/3 of illegal alcohol buyers preferred it. The share of illegal vodka from total vodka consumption in 2013 virtually did not change and accounted for 20–23%.

Illegal alcohol trade has a negative impact on state economy, because the country receives no tax revenues from alcohol sales such as excise tax and value added tax. Assuming that consumers had bought instead of illegal alcohol the same amount of legal alcohol, about 13,4 million euros would have been added additionally to the state budget in 2013 (in 2012, it was estimated that about 13,8 million euros remained uncollected). Despite of problems with illegal alcohol, the excise tax revenues received by state budget have increased every year: thus in 2013, the state budget received 209,0 million euros alcohol excise which is 7% more than in 2012.

Purchases and consumption by tourists

According to the estimates made by EKI, tourists bought or consumed locally 7,2 million litres of alcoholic beverages in pure alcohol. Purchased alcohol amounted 6,0 million litres of it and 1,2 million litres were consumed locally. Tourist consumption has already been deducted from the Estonian domestic market sales volume and thus it is not reflected in the numbers of Estonian inhabitants alcohol consumption. Beer was bought or consumed locally by tourists the most (33,9 million litres with strength marked on bottles). Tourists consumed 23,8 million litres of light alcoholic beverages, 9,4 million litres of strong alcoholic beverages and 5,5 litres of wines. Compared to the year 2012, the quantity of beer and wine sold to tourists increased by 15%, light alcoholic beverages by 16% and strong alcoholic beverages sales to tourists grew by 12%. Converted to the pure alcohol, the alcohol consumption of tourists increased in Estonia by 13%.

Consumer habits

Every year EKI conducts a research on inhabitant's alcohol consumption. Research has shown that inhabitant's assessments of their own alcohol consumption has not changed much over the years. In 2013, the share of inhabitants claiming that they do not consume alcohol at all or who consume very little alcohol was 70% (the share of respondents who responded the same way has been around 70% also in previous years). However, compared to the preceding years there is a trend according to which the share of inhabitants not consuming any alcohol is growing: in 2013, the share of adult population not consuming alcohol was 18%, in 2012 it was 17% and in 13% in 2011. At the same time, the share of people who consume a lot of alcohol has grown up to 3% (2% in 2012). Beer was

⁷ Illegaalse alkoholitarbimine ja kaubandus Eestis 2013 (elanike hinnangute alusel). EKI 2014

consumed most frequently among alcoholic beverages, 18% of adult alcohol consumers drank it at least once a week. 9% of adult alcohol consumers drank wine and 6% drank vodka at least once a week. 56% of adult alcohol consumers drank wine at least once a month, 31–32% consumed strong alcoholic beverages and vodka, 44% beer and 17–19% light alcoholic beverages at least once a month. There are certain characteristic regularities among social-demographic groups in consumption of alcoholic beverages. Thus, men consume strong alcoholic beverages and beer more frequently than women (18% of male alcohol consumers do not consume strong alcohol and 16% beer, the shares for females were respectively 43% and 58%). Women prefer to consume wines more than men (89% of female and 82% of male alcohol consumers). Vodka and other strong alcoholic beverages were consumed most frequently by 30–49 years old inhabitants – respectively 8% and 3% of alcohol consumers in this age group consumed them once a week or more often. Beer consumers fell mostly to the age groups of 30–49 and 65–74 years (22% consumed once a week or more frequently). 30–49 years old alcohol consumers drank most frequently wines, ciders and long drinks (at least once a week accordingly 12%, 3% and 2%).

Negative consequences to the society related to alcohol consumption

Excessive alcohol consumption brings negative consequences to the consumer as well as to the society at large. It is known that frequent consumption of alcohol and in large quantities is a direct cause for emergence of certain diseases (for example alcoholic liver disease), the constant use of alcohol significantly alters the human psyche that gives rise to the problems of social behaviour. From here the problems are spread to the society – crime increases, the number of accidents increases, health care costs rise etc. A widespread problem is driving a motor vehicle while intoxicated. Although, in 2013, there has been 3% less drunk drivers registered by police than a year ago, the number of cases is approaching seven thousand (a total of 6945 drunk drivers were caught). In 2013, 191 traffic accidents involving drunken drivers were recorded (203 accidents in 2012). Despite the number of alcohol related traffic accidents decreased, the number of people killed in these accidents increased by 6%. In 2013, 23 persons were killed in traffic accidents involving intoxicated drivers (17 in 2012), 263 were injured (284 in 2012). Accidents related to drunk drivers amounted 14% of total traffic accidents in 2013 (15% in 2012). 28% of all persons killed in traffic accidents (20% in 2012) and 15% of all persons injured in traffic accidents involved drunken drivers.

Intoxicated state leads people to more severe consequences in fire and water accidents. In 2013, of total 51 killed in fire accidents 34 were intoxicated (67%), from total 45 drowned persons 25 were intoxicated (56%). While severely intoxicated were 39% of all persons killed in fire accidents and 18% of all drowned. Alcohol is often a cause of death to the people who have fallen or had hypothermia – in 2013, 37% of all persons who died due to falling were intoxicated, 41% of all persons who died due to hypothermia consumed alcohol in advance.

Alcohol-related crime increased quite significantly in 2013 – in 2012, the number of registered cases was 68 then in 2013, the number was 77. Main reason for the increase of alcohol-related crime was more frequent cases of inducing juveniles to alcohol consumption (25 registered cases in 2013; 18 registered cases in 2012). In recent years, there has been a steady increase in the violations of procedures for handling alcohol (44 registered violations in 2013; 43 in 2012 and 38 in 2011).

The number of alcohol-related crimes rose by 13% during the year. There were 10 942 violations of the Alcohol Act in 2013 and the number of violations decreased by 31%. Majority of the violations concerned consuming alcoholic beverages in public places and alcohol consumption by juveniles.

If the number of patients requiring treatment due to some alcohol-related disease decreased in 2012, then in 2013 the decline stopped. In 2013, 13 658 persons consulted specialist doctors and family doctors with alcohol-related diseases (13640 in 2012 and 15455 in 2011). Alcohol-related psychosis was diagnosed the most (4318 patients), at the same time the share of cases of alcohol-related psychosis has declined in recent years (–8,3% in 2013 and –10,2% in 2012). Most widespread of other alcohol-related diseases were chronic pancreatitis (2903 patients consulted medical doctors), alcohol dependence (1755 patients) and alcoholic liver disease (1286 patients). Unfortunately, the number of patients who turned to medical institutions with the abovementioned diagnoses has increased in 2013 compared to the year before. Treatment costs of alcohol-related diseases (priced visits not included) accounted for 3.2 million euros in 2013 (2.9 million euros in 2012).

The most frequent causes of deaths due to excessive use of alcohol are alcoholic liver disease, alcohol poisoning, alcohol-related mental and behavioural disorders and alcoholic cardiomyopathy. 124 men and 49 women died as a result of alcoholic liver disease in 2013. The number of men died in disease mentioned above increased by almost a third compared to the previous year (95 men died in 2012), on the other hand, women's mortality rate due to alcoholic liver disease has decreased by more than a tenth (56 women died in 2012). From the lower incidence death causes, the cases of degeneration of nervous system due to alcohol (+44%) and alcohol polyneuropathy (+25%) have increased during the year. However, the number of death cases resulting from alcohol has decreased, especially death cases due to mental and behavioural disorders resulting alcohol consumption (–55%). Ultimately, the total number of annual deaths due to alcohol related diseases has decreased to the lowest level in the last ten years.

Population attitudes towards alcohol policy

According to the inhabitants the most worrying problem among the problems related to alcohol abuse was driving under the intoxication of alcohol – 95% of survey respondents considered the problem serious or very serious. 89% of inhabitants estimated that alcohol consumption by children and youth is serious or very serious problem in society as well as alcohol-related health problems. Alcohol-related criminal assault and home violence were considered serious or very serious abuses by 84% of inhabitants, alcohol-related unemployment and asociality by 80% and general favourable attitude towards alcohol consumption by 70% of inhabitants. Illegal alcohol trade represents serious or very serious problem to 50% of inhabitants.

Majority of inhabitants prefer restricted alcohol policy – according to the 2013 survey, 51% of respondents favour strict restrictions and 33% support minor restrictions. The share of people favouring strict restrictions has grown by 5% point during the year (in 2012, 46% of inhabitants favoured strict restrictions). Severe limitations were more favoured by Non-Estonians (58%), people with primary or basic education (58%) and women (56%). Respondents were also asked to list measures in order to reduce most effectively alcohol consumption in society. Expanding leisure activities for youth, increasing surveillance of alcohol-related sales offences were considered the most important, accordingly 88% and 83% of respondents considered them definitely necessary. In order to limit the availability of alcohol to youth, 73% of inhabitants considered reasonable to ask

for an identity document of each purchaser of alcohol under the age of 30, including 44% of respondents who thought it should be mandatory. The least effective measure for reducing alcohol consumption by respondents was increasing alcohol excise and thereby increasing the prices of alcoholic beverages was considered.

Alcohol is easily accessible in Estonia according to inhabitant's estimations and acquisition of it does not require much effort. According to the survey, it took 10 minutes or less for 86% of respondents to reach the nearest alcohol sales point, while 26% of respondents could buy alcoholic beverages from sales point located in their own house or house next door. There has been no significant change in the accessibility of alcohol compared to the earlier studies but the share of respondents who could buy alcoholic beverages in their own house or in neighbouring building has grown (17% in 2012). Obtaining alcohol is the easiest in big cities where the alcohol retail shops network is more dense: thus there are an average 38 retail shops per 10 km² in Tallinn, 36 shops in Pärnu, 34 shops in Tartu etc⁸. Alcohol retail shops are much more diffusely located in counties – for example, there is an average one retail shop selling alcohol per 50 km² in Hiiu county; in Jõgeva, Järva, Lääne, Rapla and Viljandi counties it is possible to find one store selling alcohol per every 30 km²; in Lääne-Viru, Põlva and Saare counties one store per every 25 km² etc.

The number of registered alcohol retail sales points per capita is the highest in Saare, Võru and Valga counties (accordingly 3,5; 3,3 and 3,2 retail sellers per 1000 inhabitants), but the lowest at Harju and Tartu counties (1,5 retail sellers per 1000 inhabitants). The number of caterings selling alcohol per 1000 inhabitants is highest in Hiiu(5,1), Lääne (4,0) and Saare counties (3,7), the smallest at Rapla (1,4), Põlva, Viljandi, Ida-Viru and Jõgeva counties (1,6). In 2013, the total number of retail sales points and caterings selling alcohol in Estonia increased by 105 or by 1,9%, the number of retail sales points by 1,4% and caterings by 2,3%. New alcohol selling points (retail shops and caterings) appeared during the year as follows: in Ida-Viru 63 (+13%), Harju 35 (+2%), Võru 12 (+7%), Tartu 11 (+2%), Jõgeva 7 (+5%), Rapla 6 (+5%) and Lääne counties 4 (+3%). The number of alcohol sales points has decreased in Põlva and Viljandi counties by 2 (–2% and –1% accordingly), in Valga county by 3 (–2%), in Pärnu county by 4 (–1%), in Hiiu, Saare and Järva counties by 5 (–8%, –2% and –4% accordingly) and in Lääne-Viru county by 7 (–3%).

Based on 2011 census data, Statistics Estonia has afterwards adjusted the number of Estonian population for years 2000–2013. The timelines of tables and graphs in this Yearbook have been aligned with adjusted numbers of population.

⁸ Here and hereafter, the number of retail shops selling alcohol has been taken from Business Register administered by the Ministry of Economic Affairs and Communications

1. Alkoholi turg

Alcohol market

1.1. Tootmine

Production

Tabel 1. **Alkohoolsete jookide tootmine 2002–2013**
Production of alcoholic beverages 2002–2013
 miljon liitrit - *million litres*

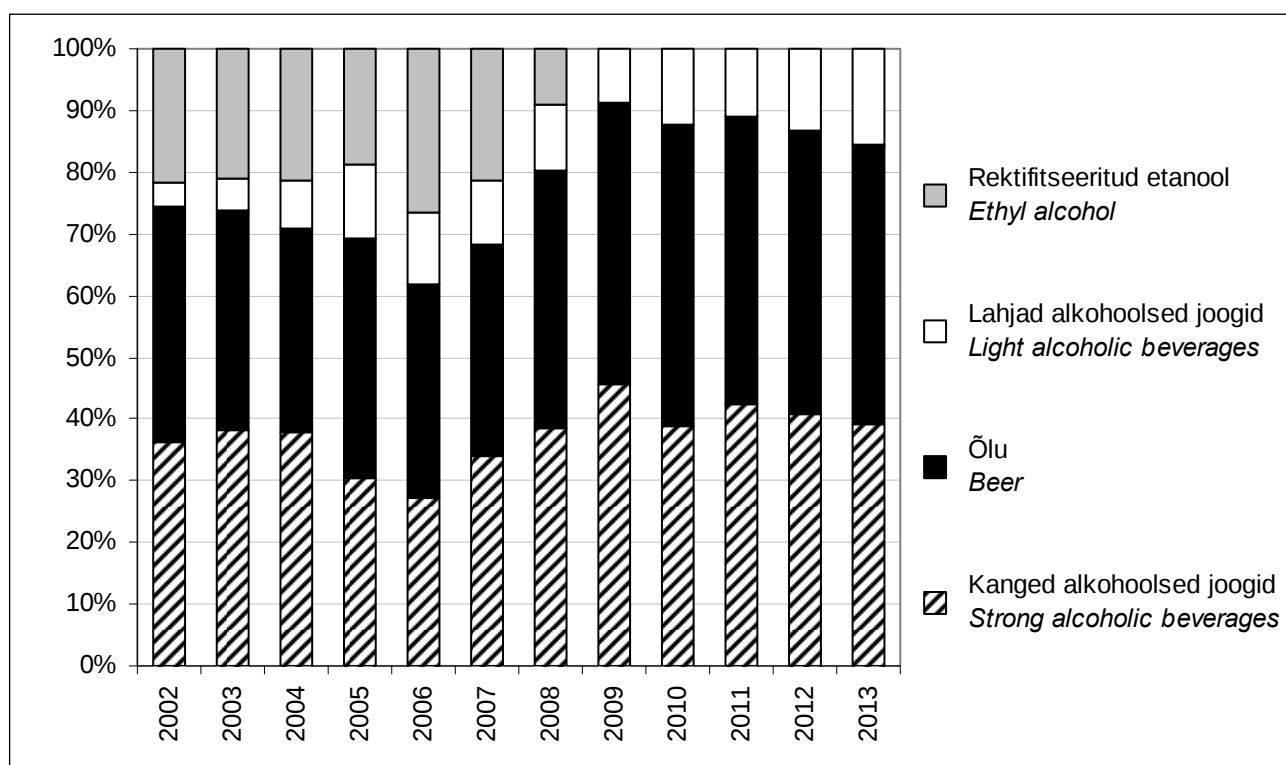
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid	14,3	16,6	18,7	15,7	16,6	20,9	17,3	18,2	14,2	17,2	18,1	17,6	Strong alcoholic beverages
viin	12,1	14,2	15,3	12,4	13,5	16,6	14,0	15,1	11,1	12,6	13,3	11,5	vodka
liköör	1,6	1,5	2,5	2,6	2,8	3,1	2,7	2,3	2,3	2,9	3,0	2,9	liqueur
muud	0,6	0,9	0,9	0,7	0,3	0,8	0,6	0,8	0,9	1,7	1,8	3,3	other
Õlu*	102,6	103,7	109,7	135,2	141,8	141,3	127,5	122,2	129,6	135,6	146,0	146,5	Beer*
lahja õlu	79,0	70,5	76,8	96,0	106,5	108,8	100,8	95,3	114,0	122,0	131,4	133,3	light beer
kange õlu	23,6	33,2	32,9	39,2	35,3	32,5	26,7	26,9	15,6	13,6	14,6	13,2	strong beer
Lahjad alkohoolsed joogid	9,0	13,5	20,8	32,5	41,5	40,2	28,9	20,7	24,3	24,2	31,9	38,0	Light alcoholic beverages
lahjad segujoogid	3,4	5,1	9,2	14,0	18,0	22,0	14,5	10,4	11,4	10,7	12,4	16,8	mixed beverages with low alcohol
siider	3,4	5,6	5,9	9,3	15,2	12,8	10,1	6,5	6,2	6,5	9,9	10,6	cider
puuvilja- ja marjaveinid	2,2	2,8	5,7	9,2	8,3	5,4	4,3	3,8	6,7	7,0	9,6	10,6	fruit and berry wines
Rektifitseeritud etanool	3,2	3,5	4,0	3,7	6,1	4,9	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Ethyl alcohol

* lahja õlu ≤6%, kange õlu >6%
 light beer ≤6%, strong beer >6%

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut, Statistikaamet

Sources: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research, Statistics Estonia

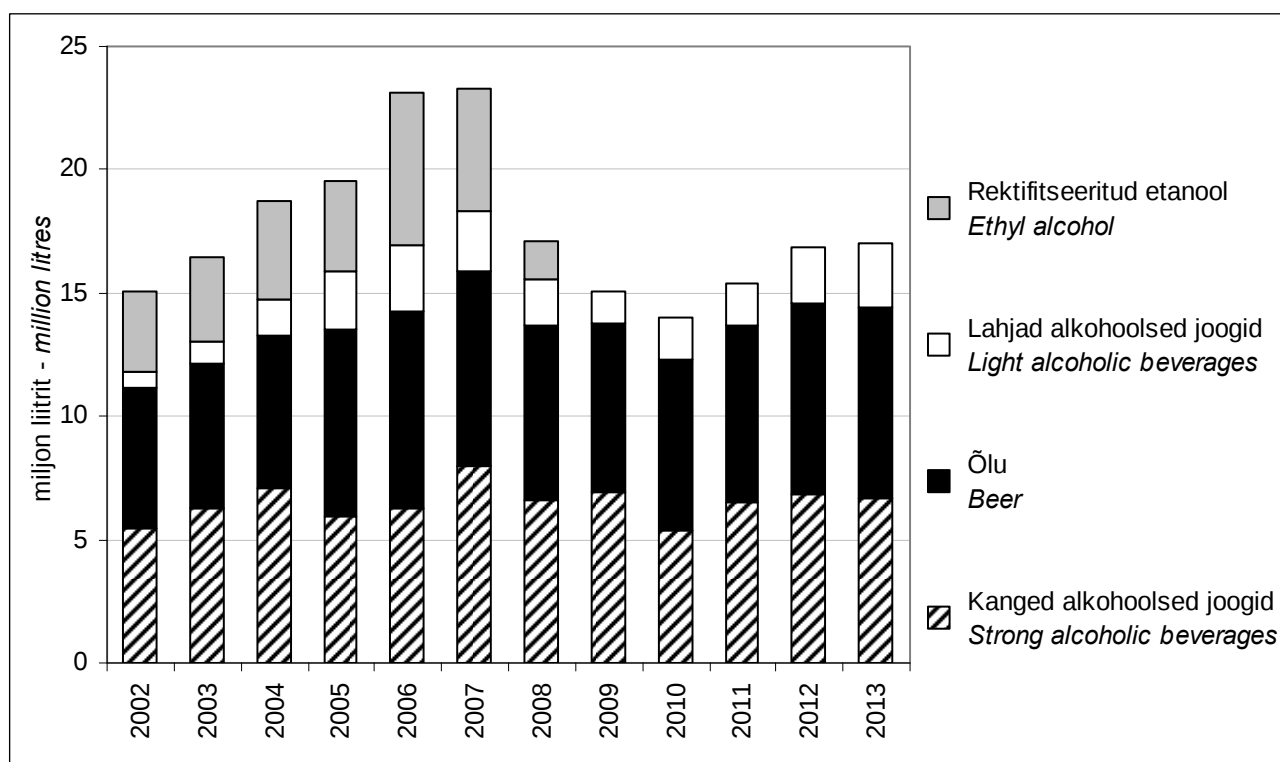
Joonis 1. **Erinevate alkoholsete jookide osakaal tootmises 2002–2013, 100% alkoholis**
Share of different alcoholic beverages in production 2002–2013, in 100% alcohol

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut. Statistikaamet

Sources: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia

Joonis 2. **Alkoholsete jookide tootmine 2002–2013, 100% alkoholis**
Production of alcoholic beverages in 2002–2013, in 100% alcohol

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut. Statistikaamet

Sources: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia

1.2. Väliskaubandus

Foreign trade

Tabel 2. **Alkoholsete jookide ekspordikäive 2002–2013***

*Export turnover of alcoholic beverages 2002–2013**

miljon € - million €

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid <80%	6,46	8,74	23,16	13,99	12,56	130,47	116,89	60,44	80,78	108,94	145,50	154,60	Strong alcoholic beverages <80%
Õlu	3,71	6,32	8,08	8,40	7,84	9,59	10,01	13,28	20,63	23,63	31,53	29,30	Beer
Viinamarjavein	0,03	0,02	1,71	3,89	3,34	14,60	14,36	13,69	14,81	15,34	13,62	13,15	Wine
Vermut	0,00	0,00	0,08	0,07	0,08	0,12	0,12	0,19	0,22	0,28	0,19	0,25	Vermouth
Lahjad alkohoolsed joogid	1,03	1,37	2,58	6,19	8,45	10,55	9,08	8,28	9,05	14,81	13,69	14,56	Light alcoholic beverages
Etüülalkohol kangusega ≥80%	0,84	1,07	1,19	0,93	2,24	1,50	0,80	0,00	0,01	0,67	0,34	0,07	Ethyl alcohol ≥80%

* enne 2007. aastat avaldatud andmed näitavad põhieksporti, ehk mahtusid ilma reekspordita
the data before 2007 does not include re-export

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut. Statistikaamet. Eurostat

Sources: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia. Eurostat

Tabel 3. **Alkoholsete jookide koguseline eksport 2002–2013***

*Export volume of alcoholic beverages 2002–2013**

miljon liitrit - million litres

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid <80%	3,9	5,1	5,5	4,1	3,5	15,7	15,8	11,8	13,6	17,2	21,0	20,8	Strong alcoholic beverages <80%
Õlu	14,6	23,5	26,9	23,1	21,0	24,3	20,7	26,2	44,8	48,0	55,3	49,5	Beer
Viinamarjavein	0,0	0,0	0,5	1,3	1,4	4,5	3,5	4,0	4,7	5,2	4,3	3,8	Wine
Vermut	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	1,4	0,2	0,2	0,1	0,1	Vermouth
Lahjad alkohoolsed joogid	1,5	2,4	6,6	16,5	18,9	21,0	13,6	10,5	13,6	18,0	17,2	15,9	Light alcoholic beverages
Etüülalkohol kangusega ≥80%	1,3	1,6	1,9	1,6	3,5	1,8	0,9	0,0	0,0	0,7	0,2	0,1	Ethyl alcohol ≥80%

* enne 2007. aastat avaldatud andmed näitavad põhieksporti, ehk mahtusid ilma reekspordita
the data before 2007 does not include re-export

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut. Statistikaamet. Eurostat

Sources: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia. Eurostat

Tabel 4. Alkohoolsete jookide impordikäive 2002–2013*
*Import turnover of alcoholic beverages 2002–2013**
 miljon € - million €

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid <80%	11,41	11,22	24,32	39,44	34,43	148,61	142,30	68,30	97,79	130,02	171,80	170,50	Strong alcoholic beverages <80%
Õlu	5,35	6,71	12,49	7,30	7,23	9,66	10,37	11,87	16,92	20,64	24,97	23,30	Beer
Viinamarjavein	13,96	14,70	21,32	26,87	28,15	39,75	47,2	39,99	46,39	52,81	56,60	60,45	Wine
Vermut	0,76	0,67	0,98	1,00	1,27	1,36	1,36	0,96	1,22	1,19	1,22	1,50	Vermouth
Lahjad alkohoolsed joogid	8,56	7,66	13,39	15,51	16,96	18,62	20,39	18,41	20,23	30,90	24,35	26,56	Light alcoholic beverages
Etüülalkohol kangusega ≥80%	2,67	3,36	2,95	1,78	1,76	2,69	2,77	2,81	2,16	1,96	2,65	2,80	Ethyl alcohol ≥80%

* enne 2007. aastat avaldatud andmed näitavad põhiimporti, ehk mahtusid ilma re-eksportida
 the data before 2007 does not include re-export

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut. Statistikaamet. Eurostat

Sources: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia. Eurostat

Tabel 5. Alkohoolsete jookide koguseline import 2002–2013*
*Import volume of alcoholic beverages 2002–2013**
 miljon liitrit - million litres

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid <80%	2,9	3,2	10,4	12,5	16,3	30,0	29,1	23,9	22,0	30,7	32,7	27,8	Strong alcoholic beverages <80%
Õlu	10,4	15,8	27,0	13,5	13,6	16,8	15,7	19,2	40,7	39,4	42,0	39,1	Beer
Viinamarjavein	7,1	7,6	10,8	13,0	13,3	15,9	17,4	16,7	19,5	21,8	22,2	23,3	Wine
Vermut	0,4	0,4	0,5	0,5	0,7	0,7	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	Vermouth
Lahjad alkohoolsed joogid	8,8	7,1	12,4	22,3	22,4	25,8	27,9	26,8	29,2	41,3	31,6	33,9	Light alcoholic beverages
Etüülalkohol kangusega ≥80%	4,3	5,7	5,1	3,0	3,2	4,1	3,1	4,7	3,2	2,3	3,2	3,6	Ethyl alcohol ≥80%

* enne 2007. aastat avaldatud andmed näitavad põhiimporti, ehk mahtusid ilma re-eksportida
 the data before 2007 does not include re-export

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut. Statistikaamet. Eurostat

Sources: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia. Eurostat

Tabel 6. **Alkoholsete jookide ekspordihinnad 2002–2013***Export prices of alcoholic beverages 2002–2013*

€/liiter - €/litre

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid <80%	1.67	1.72	4.24	3.43	3.60	8.31	7.40	5.12	5.95	6.33	6.93	7.45	Strong alcoholic beverages <80%
Õlu	0.25	0.27	0.30	0.36	0.37	0.39	0.48	0.51	0.46	0.49	0.57	0.59	Beer
Viinamarjavein	1.36	0.83	3.33	2.99	2.34	3.23	4.07	3.46	3.14	2.98	3.18	3.43	Wine
Vermut	...	...	2.00	1.15	1.60	1.71	2.00	1.35	1.21	1.56	2.41	2.69	Vermouth
Lahjad alkohoolsed joogid	0.71	0.57	0.39	0.37	0.45	0.50	0.67	0.79	0.67	1.56	2.41	2.69	Light alcoholic beverages
Etüülalkohol kangusega ≥80%	0.66	0.69	0.63	0.58	0.65	0.82	0.88	0.00	0.00	0.82	0.80	0.92	Ethyl alcohol ≥80%

... andmeid ei kogutud - *not available*

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut. Statistikaamet. Eurostat

Sources: *Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia. Eurostat*Tabel 7. **Alkoholsete jookide impordihinnad 2002–2013***Import prices of alcoholic beverages 2002–2013*

€/liiter - €/litre

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid <80%	3.92	3.53	2.34	3.16	2.11	4.95	4.89	2.86	4.44	4.24	5.25	6.13	Strong alcoholic beverages <80%
Õlu	0.51	0.42	0.46	0.54	0.53	0.58	0.66	0.62	0.42	0.52	0.59	0.60	Beer
Viinamarjavein	1.97	1.94	1.97	2.07	2.12	2.50	2.71	2.39	2.38	2.43	2.55	2.59	Wine
Vermut	1.73	1.86	1.96	2.00	1.76	2.03	2.27	1.88	1.97	1.86	1.94	2.21	Vermouth
Lahjad alkohoolsed joogid	0.98	1.07	0.48	0.70	0.76	0.72	0.73	0.69	0.69	0.75	0.77	0.78	Light alcoholic beverages
Etüülalkohol kangusega ≥80%	0.63	0.59	0.58	0.59	0.55	0.66	0.89	0.60	0.69	0.85	0.84	0.77	Ethyl alcohol ≥80%

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut. Statistikaamet. Eurostat

Sources: *Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia. Eurostat*

1.3. Müük siseturul

Sales in the domestic market

Tabel 8. **Alkoholsete jookide statistikas registreeritud müük siseturul (sh kõik turistide ostud) 2002–2013**
Sales of alcoholic beverages in the domestic market registered in statistics (including purchases by tourists) 2002–2013

miljon liitrit - million litres

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid	13,4	14,7	18,7	18,8	20,2	23,9	21,9	18,5	16,8	19,4	19,9	20,3	Strong alcoholic beverages
viin	9,1	10,4	12,8	11,8	13,4	16,1	15,5	13,8	11,1	12,0	12,5	12,4	vodka
muud	4,3	4,3	5,9	7,0	6,8	7,8	6,4	4,7	5,7	7,4	7,4	7,9	other
Õlu	98,4	96,0	109,8	125,6	134,4	133,8	122,5	115,2	125,4	127,1	130,7	130,8	Beer
Viinamarjavein ja vermut	7,5	8,0	10,8	12,1	12,5	12,0	14,4	13,1	15,3	17,1	18,5	20,1	Wine and vermouth
Lahjad alkohoolsed joogid	16,4	18,2	39,5	33,2	39,7	41,4	40,1	33,0	33,7	40,5	41,9	47,1	Light alcoholic beverages
lahjad segujoogid	3,7	5,5	22,7	19,6	27,1	30,5	28,0	22,2	21,0	28,0	26,1	32,3	mixed beverages with low alcohol
siider	4,1	4,8	7,4	7,2	10,0	8,0	7,9	7,3	9,3	12,4	14,3	13,6	cider
puuvilja- ja marjaveinid	8,6	7,9	9,4	6,4	2,6	2,9	4,2	3,5	3,4	0,1	1,5	1,2	fruit and berry wines

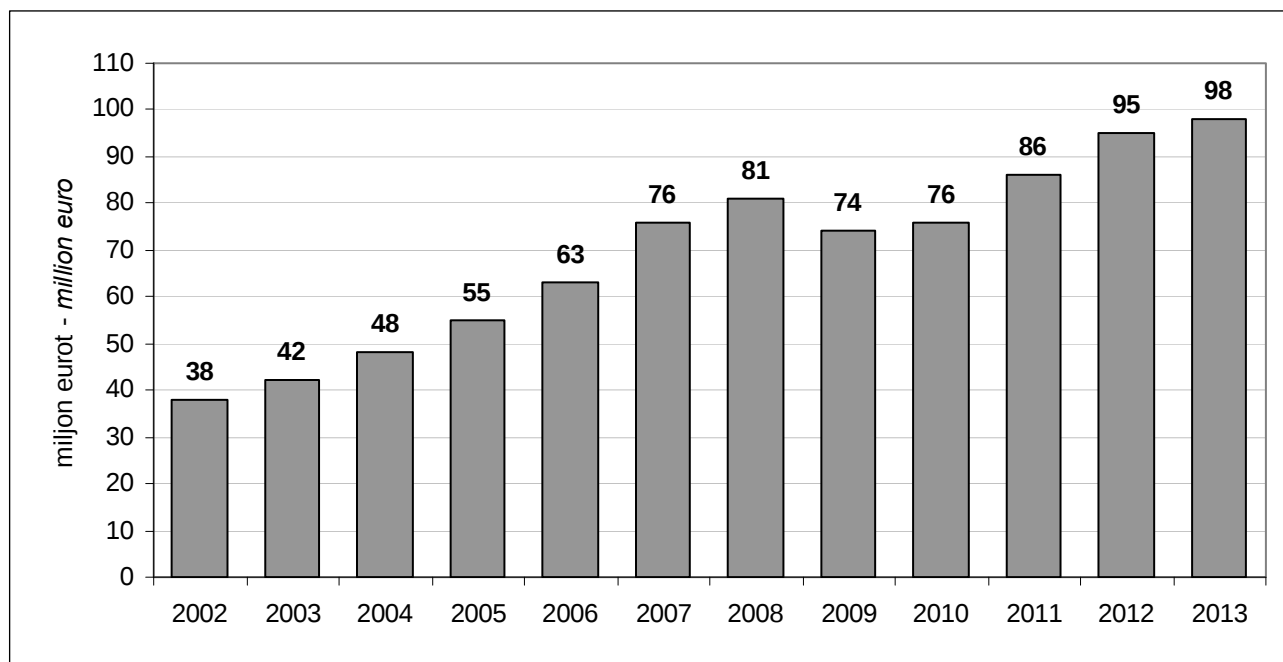
* alates 2009. aastast on muude kääritatud jookide alla arvestatud ka puuvilja- ja marjaveinid
since 2009 other fermented beverages contain fruit and berry wines

Allikad: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut, Statistikaamet

Sources: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research, Statistics Estonia

Joonis 3. Alkoholsete jookide jaekäive kehtivates hindades 2002–2013*

Retail sales of alcoholic beverages in current prices 2002–2013*

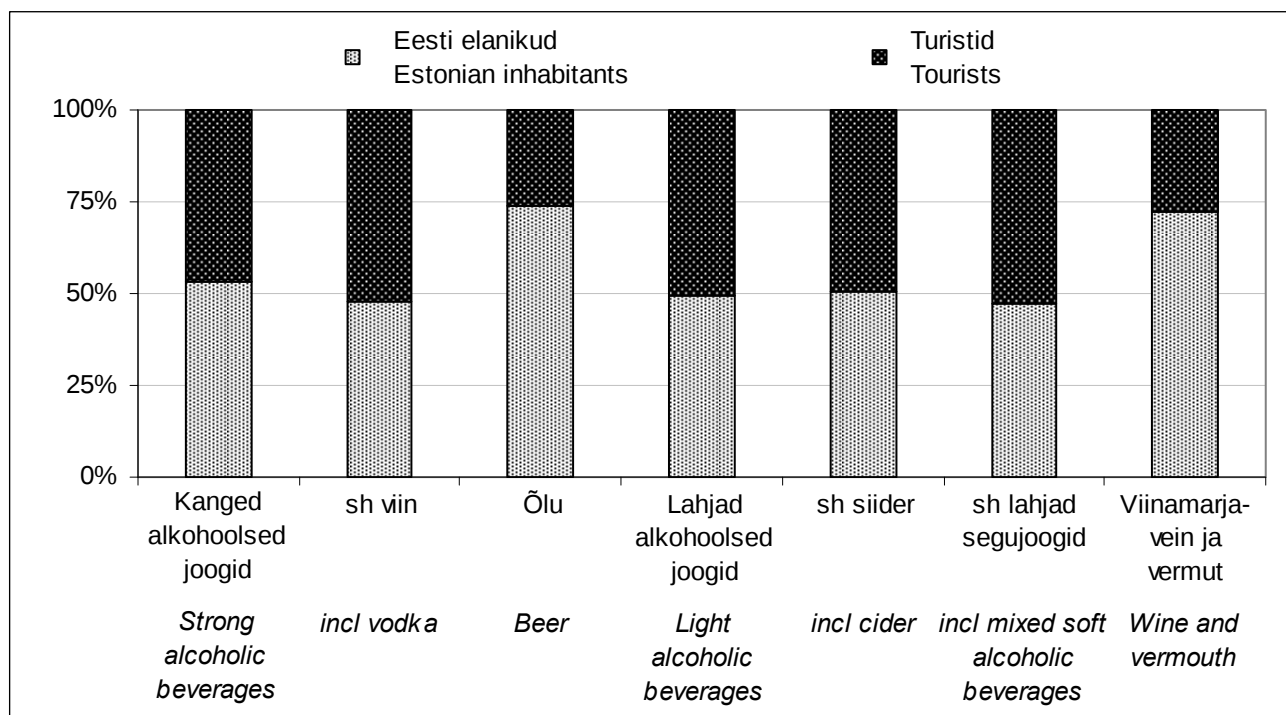

* keskmiselt kvartalis - quarterly average

Allikas: Statistikaamet

Source: Statistics Estonia

Joonis 4. **Legaalse alkoholimüügi jagunemine Eesti elanike ja turistide vahel jookide lõikes 2013. a**
Distribution of legal alcohol sales between Estonian inhabitants and tourists by types of beverages 2013
 % müüdud alkoholist pudeli kanguses - % of alcoholic beverages by type

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Estonian Institute of Economic Research

1.4. Jaehinnad

Retail prices

Tabel 9. **Purgiõlle keskmised jaehinnad kauplustes 2005–2013***Average retail prices of canned beer 2005–2013*

€/liiter - €/litre

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Eesti	1.16	1.16	1.24	1.52	1.64	1.70	1.82	1.94	1.94	<i>Estonia</i>
lahja õlu <6%	1.14	1.14	1.24	1.48	1.58	1.64	1.74	1.90	1.86	<i>light beer<6%</i>
kange õlu >6%	1.16	1.18	1.24	1.54	1.72	1.76	1.92	1.98	2.00	<i>strong beer>6%</i>
Tallinn	1.16	1.14	1.26	1.52	1.68	1.70	1.84	1.94	1.94	<i>Tallinn</i>
lahja õlu <6%	1.16	1.14	1.26	1.50	1.62	1.62	1.74	1.90	1.90	<i>light beer<6%</i>
kange õlu >6%	1.14	1.16	1.24	1.54	1.76	1.82	1.94	1.98	2.02	<i>strong beer>6%</i>

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Source: *Estonian Institute of Economic Research*Tabel 10. **Viina keskmised jaehinnad kauplustes 2005–2013***Average retail prices of vodka 2005–2013*

€/liiter - €/litre

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Eesti	7.68	7.66	7.76	9.50	9.90	10.80	10.90	11.92	12.70	<i>Estonia</i>
madalam hinnaklass	6.52	6.64	6.60	8.12	8.38	9.26	9.10	9.98	10.82	<i>lower price category</i>
keskmise hinnaklass	8.86	8.96	9.56	11.74	12.36	12.66	12.94	13.78	14.58	<i>medium price category</i>
Tallinn	7.78	7.72	7.78	9.42	9.92	10.78	11.06	12.00	12.72	<i>Tallinn</i>
madalam hinnaklass	6.28	6.50	6.60	8.06	8.32	9.02	9.00	9.90	10.76	<i>lower price category</i>
keskmise hinnaklass	8.88	9.02	9.64	11.56	12.40	12.84	13.10	13.74	14.24	<i>medium price category</i>

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Source: *Estonian Institute of Economic Research*

Tabel 11. Kodumaiste alkoholsete jookide keskmised jaehinnad 2005–2013

Average retail prices of alcohol produced in Estonia 2005–2013

€/pudel - €/bottle

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Viin 40% maitsestatamata, 0,5 l klaaspudel	3.84	3.83	3.88	4.75	4.95	5.40	5.45	5.96	6.35	Vodka 40% not flavoured, 0,5 l glass bottle
madalam hinnaklass	3.26	3.32	3.30	4.06	4.19	4.63	4.55	4.99	5.41	lower price category
keskmine hinnaklass	4.43	4.48	4.78	5.87	6.18	6.33	6.47	6.89	7.29	medium price category
Liköör, 0,5 l klaaspudel	4.40	4.42	4.54	5.19	5.47	5.84	5.96	6.27	6.59	Liqueur, 0,5 l glass bottle
marjaliköör 21%	3.29	3.34	3.39	3.85	4.09	4.34	4.33	4.47	4.68	berry liqueur 21%
kange liköör 40–45%	5.88	5.97	6.26	7.01	7.31	7.78	7.65	8.43	8.89	strong liqueur 40–45%
kreemliköör 16–17%	4.82	4.89	4.96	5.59	5.80	5.94	6.10	6.14	6.45	cream liqueur 16–17%
Džinn 38–40%, 0,5 l klaaspudel	4.82	4.89	4.96	5.59	5.80	5.94	6.71	7.08	7.41	Gin 38–40%, 0,5 l glass bottle
Õlu, 0,5 l klaaspudel	0.58	0.58	0.62	0.76	0.82	0.85	0.91	0.97	0.97	Beer, 0,5 l glass bottle
lahja õlu ≤6%	0.57	0.57	0.62	0.74	0.79	0.82	0.87	0.95	0.93	light beer ≤6%
kange õlu >6%	0.58	0.59	0.62	0.77	0.86	0.88	0.96	0.99	1.00	strong beer >6%
Siider, 1,5 l plastpudel	1.93	1.92	2.00	2.31	2.35	2.42	2.70	2.81	2.82	Cider, 0,5 l plastic bottle
Marjavein 11–14%, 0,5 l klaaspudel	1.89	1.94	2.10	2.56	2.64	2.87	2.86	3.04	3.35	Berry wine 11–14%, 0,5 l glass bottle

Allikas: Hinnainfo, Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Price Information, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 12. Legaalse ja illegaalse alkoholi keskmised hinnad 2005–2013

Average prices of legal and illegal alcohol 2005–2013

€/liiter - €/litre

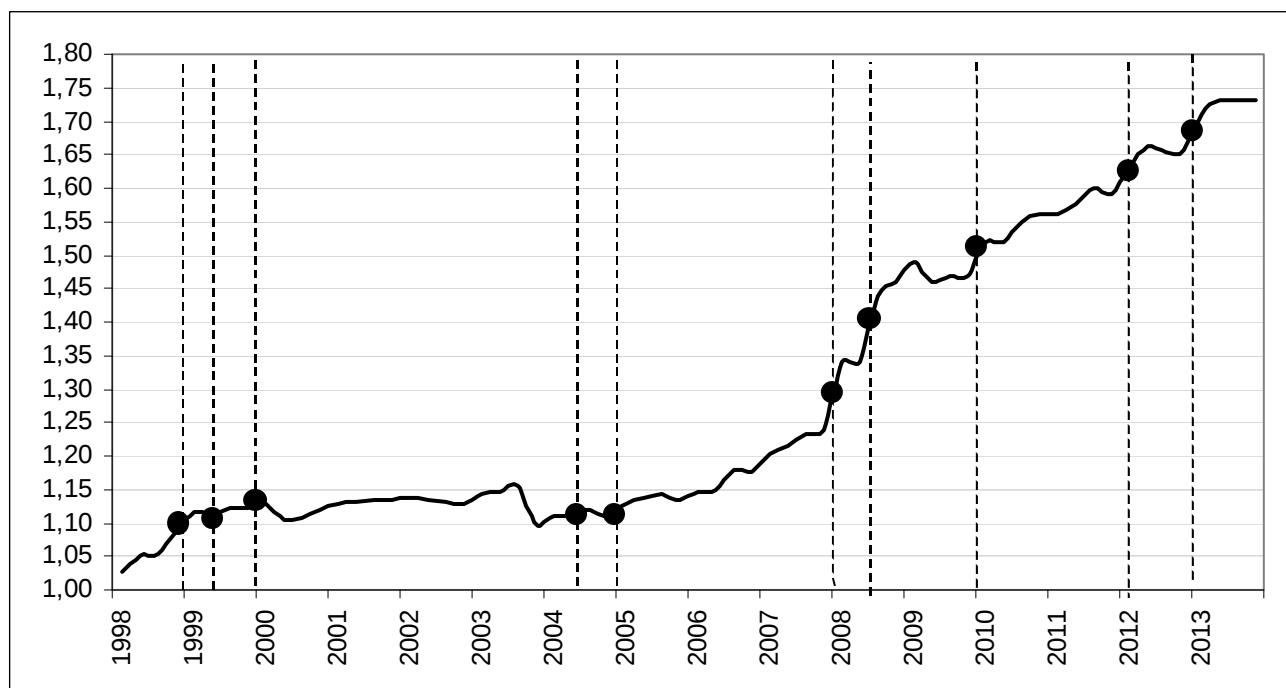
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Legaalne Eesti viin, keskmine hinnaklass	8.69	8.76	10.07	11.74	12.36	12.66	12.94	13.78	14.58	Legal Estonian vodka, medium price category
Legaalne Eesti viin, madalam hinnaklass	7.09	7.09	7.29	8.12	8.38	9.26	9.10	9.98	10.82	Legal Estonian vodka, lower price category
Salapiiritus	4.99	5.94	4.99	4.79	6.77	6.07	6.51	6.12	6.11	Illegal spirits
Salaviin	4.22	4.22	4.50	6.39	5.88	6.26	7.36	7.98	7.64	Illegal vodka
Puskar	3.07	3.07	2.67	4.35	3.45	3.83	4.86	4.96	...	Homebrew
Aktsiis (viin 40%)	3.90	3.90	3.90	4.73	5.18	5.69	5.69	5.96	6.26	Excise duty (vodka 40%)

... andmeid ei kogutud - not available

Allikas: Illegaalse alkoholi tarbimine ja kaubandus Eestis (elanike hinnangute alusel), Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Consumption and Trade of Illegal Alcohol in Estonia (based on inhabitants' estimation), Estonian Institute of Economic Research

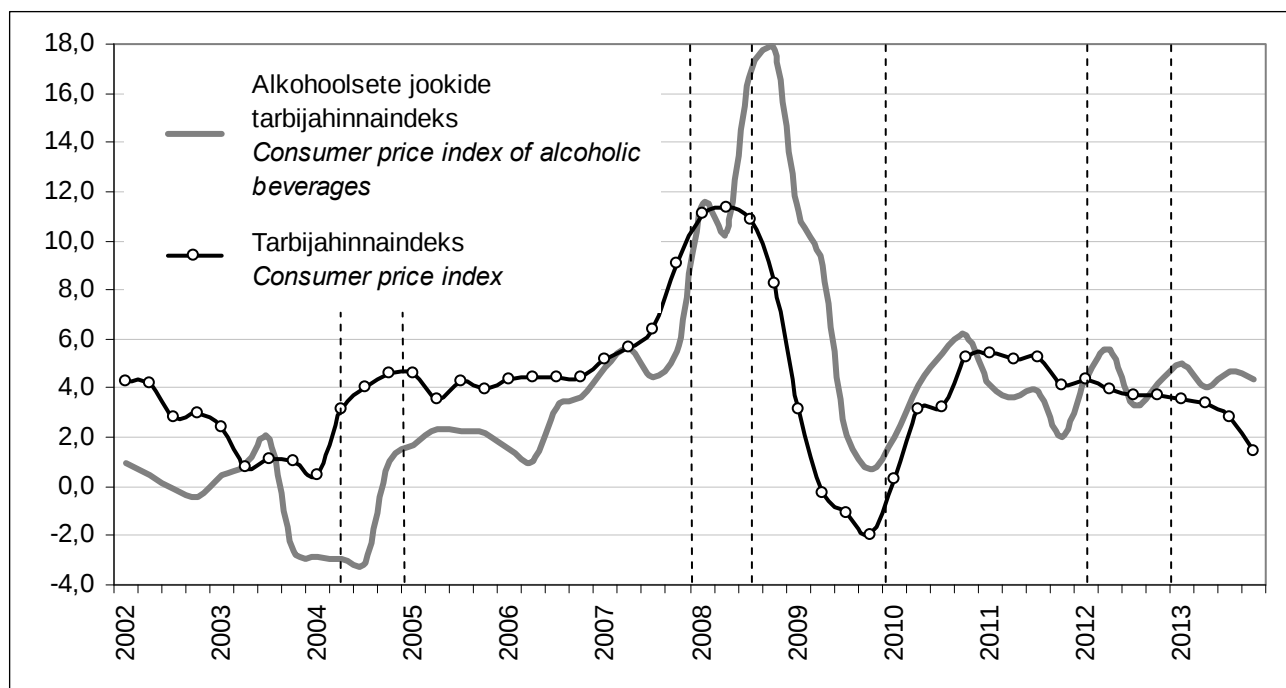
Joonis 5. **Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks 1998–2013 (1997=1)**
Consumer price index of alcoholic beverages 1998–2013 (1997=1)

--- jooned tähistavad aktsiisimuutusi, aktsiisimäärade kohta vaata tabelist 13
lines refer to changes in excise duties, for the rates see table 13

Allikas: Statistikaamet
 Source: Statistics Estonia

Joonis 6. **Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeksi aastakasv 2002–2013**
Annual growth of consumer price index of alcoholic beverages 2002–2013
 kasv võrreldes eelmise aasta sama kuuga - growth compared to the same period of the previous year
 %

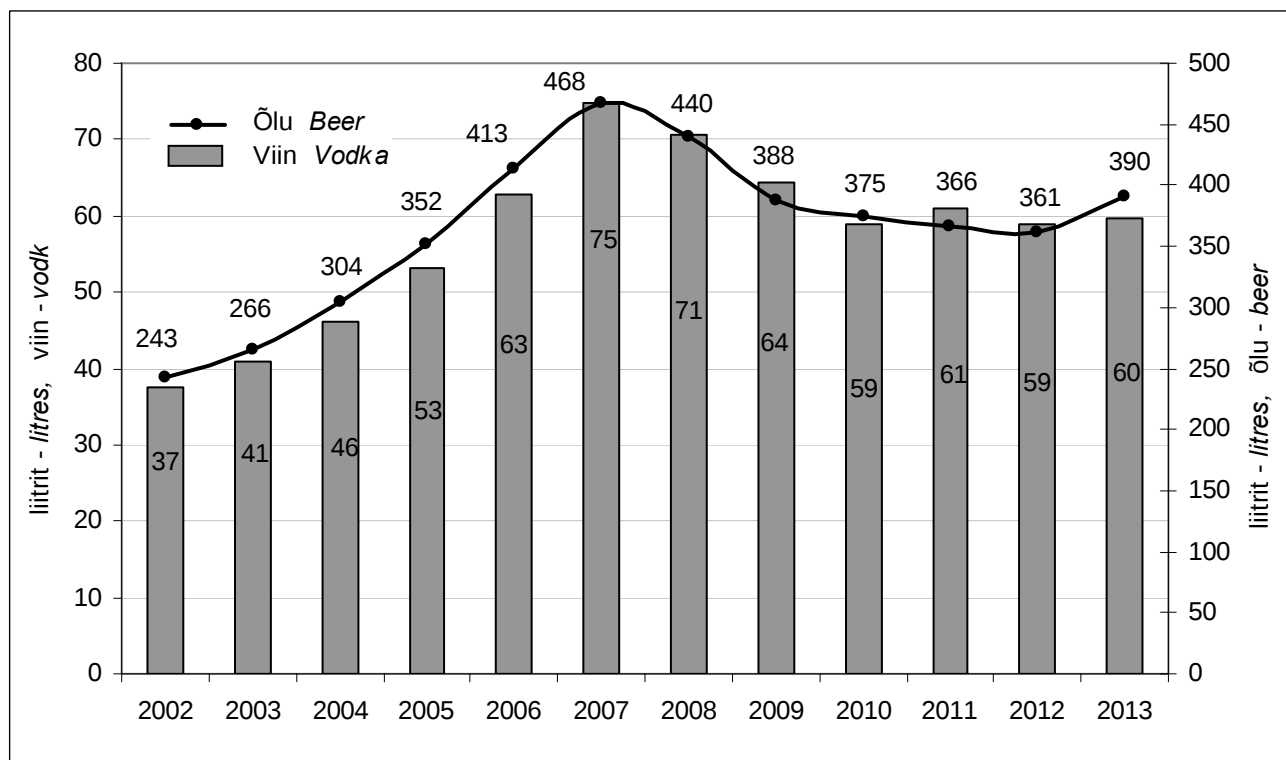

--- jooned tähistavad aktsiisimuutusi, aktsiisimäärade kohta vaata tabelist 13
lines refer to changes in excise duties, for the rates see table 13

Allikas: Statistikaamet
 Source: Statistics Estonia

Joonis 7. **Õlle või viina kogused, mida tinglikult saaks osta keskmise netokuupalga eest 2002–2013***Quantities of beer or vodka one can possibly buy for average net monthly wage 2002–2013*

keskmise kuupalk jagatud 1 liitri viina või õlle jaehinnaga*

*average monthly wage divided by retail price of 1 litre of beer or vodka**

* Eesti aasta keskmine kodumaise viina ja õlle jaehind
annual average price of domestic vodka and beer in Estonia

Allikad: Hinnainfo, Eesti Konjunkturiinstituut. Statistikaamet

Sources: Price Information, Estonian Institute of Economic Research. Statistics Estonia

2. Riiklik alkoholituru korraldus

National alcohol market organisation

Tabel 13. **Alkoholi aktsiisimäärad Eestis ja aktsiisi alammäärad Euroopa Liidus**
Alcohol excise duty rates in Estonia and minimum excise levels in EU

€

	Ühik Unit	Eesti aktsiisimäärad ja nende kehtimahakkamine <i>Excise duty rates in Estonia and their entry into force</i>							Aktsiisi alammäär EU-s <i>Minimum excise duty in EU</i>
			01.01.2008	01.07.2008	01.01.2010	01.02.2012	01.01.2013	01.01.2014	
Vein <i>Wine</i>	100 liitrit <i>100 litres</i>	≤6%	24.03	28.82	31.70	33.30	34.97	36.71	0.00
		>6%	66.47	66.47	73.11	76.80	80.64	84.67	
Kääritatud joogid <i>Fermented alcoholic beverages</i>	100 liitrit <i>100 litres</i>	≤6%	24.03	28.82	31.70	33.30	34.97	36.71	0.00
		>6%	66.47	66.47	73.11	76.80	80.64	84.67	
Õlu <i>Beer</i>	etanooli 1 mahuprotsendi kohta 100 liitris <i>per 1% of ethyl alcohol by volume in 100 litres</i>		4.09	4.92	5.43	5.70	6.00	6.28	1.87
			2.05*	2.46*	2.72*	2.85*	3.00*	3.14*	
Vahetoode <i>Intermediate product</i>	100 liitrit <i>100 litres</i>		118.36	142.01	156.20	164.00	172.20	180.81	45.00
Muu alkohol <i>Other alcohol</i>	100 liitri 100% alkoholi kohta <i>per 100 litres of 100% alcohol</i>		1 073.72	1 291.02	1 418.84	1 490.00	1 565.00	1 643.00	550.00

* tootismahu kuni 300 000 liitrit aastas korral - *in case production remains below 300 000 litres per year*

Allikas: Rahandusministeerium

Source: Ministry of Finance

Tabel 14. **Riigieelarvesse laekunud alkoholiaktsiis 2002–2013**
Alcohol excise revenue recieved by the state budget 2002–2013
 miljon € - *million €*

	Maksud kokku*	Aktsiisid	Alkoholi- aktsiis	Alkoholiaktsiisi osakaal aktsiisilaekumises, %	Alkoholiaktsiisi osakaal kogu maksulaekumises, %	Alkoholiaktsiisi osakaal riigi tuludes, %	Alkoholiaktsiisi laekumine elaniku kohta, €
	<i>Total tax revenue*</i>	<i>Excise revenue</i>	<i>Alcohol excise revenue</i>	<i>Share of alcohol excise in excise revenue, %</i>	<i>Share of alcohol excise in total tax revenue, %</i>	<i>Share of alcohol excise in total state revenue, %</i>	<i>Alcohol excise revenue per capita, €</i>
2002	2 041.02	251.68	77.84	30,9	3,8	3,7	56.26
2003	2 294.24	266.00	82.70	31,1	3,6	3,4	60.14
2004	2 508.92	335.15	108.01	32,2	4,3	4,1	79.06
2005	2 933.29	416.96	123.80	29,7	4,2	4,1	91.11
2006	3 528.50	449.30	133.58	29,7	3,8	3,6	98.90
2007	4 328.03	523.76	147.89	28,2	3,4	2,8	110.13
2008	4 497.40	573.35	155.56	27,1	3,5	2,9	116.22
2009	4 076.28	627.48	160.42	25,6	3,9	2,9	120.10
2010	4 045.61	666.28	165.21	24,8	4,1	2,9	123.91
2011	4 342.12	716.97	178.58	24,9	4,1	3,0	134.31
2012	5 787.47	776.24	195.28	25,2	3,4	2,6	147.36
2013	6 140.42	792.77	209.00	26,4	3,3	2,7	158.31

* alates 2012. aastast on riigi maksutulude arvestuse meetodika muutunud
from 2012 onwards, the accounting method of stat income tax has changed

Allikad: Rahandusministeerium, Statistikaamet

Sources: Ministry of Finance, Statistics Estonia

Tabel 15. **Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv kohalikes omavalitsustes 2014. a***
*Number of enterprises with alcohol sales licence by local municipalities 2014**

	Müügikohti kokku <i>Total number of sales points</i>		Jaemüüjaid <i>Retail</i>		Hulgimüüjaid <i>Wholesale</i>		Toitlustusasutused <i>Restaurants, pubs, cafés etc.</i>		
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	
Harju maakond	2553	2607	860	879	335	354	1358	1374	<i>Harju county</i>
Tallinn	1962	2004	583	595	237	248	1142	1161	<i>Tallinn</i>
Hiiu maakond	74	69	19	18	7	7	48	44	<i>Hiiu county</i>
Ida-Viru maakond**	498	568	263	298	23	30	212	240	<i>Ida-Viru county**</i>
Narva**	188	194	103	107	15	15	70	72	<i>Narva**</i>
Kohtla-Järve**	77	86	52	55	2	4	23	27	<i>Kohtla-Järve**</i>
Jõgeva maakond**	135	142	88	90	3	3	44	49	<i>Jõgeva county**</i>
Järva maakond**	143	140	83	76	6	8	54	56	<i>Järva county**</i>
Lääne maakond	162	167	70	67	2	3	90	97	<i>Lääne county</i>
Lääne-Viru maakond**	271	266	142	134	15	17	114	115	<i>Lääne-Viru county**</i>
Põlva maakond	129	127	81	81	3	3	45	43	<i>Põlva county</i>
Pärnu maakond**	522	518	233	227	14	14	275	277	<i>Pärnu county**</i>
Pärnu**	329	328	113	114	13	13	203	201	<i>Pärnu**</i>
Rapla maakond**	140	146	90	91	6	6	44	49	<i>Rapla county**</i>
Saare maakond	242	238	111	112	9	10	122	116	<i>Saare county</i>
Tartu maakond	531	545	221	228	38	41	272	276	<i>Tartu county</i>
Tartu	368	379	123	133	31	32	214	214	<i>Tartu</i>
Valga maakond	181	179	101	98	4	5	76	76	<i>Valga county</i>
Viljandi maakond**	206	206	121	119	8	10	77	77	<i>Viljandi county**</i>
Viljandi**	94	95	44	41	5	6	45	48	<i>Viljandi**</i>
Võru maakond	183	194	108	110	7	6	68	78	<i>Võru county</i>
Kokku	5970	6112	2 591	2 628	480	517	2 899	2 967	<i>Total</i>

* Alkoholi müügiga seotud registreeringud seisuga 10.06.2013 ja 20.05.2014
Registrations related to alcohol sales as of 10.06.2013 and 20.05.2014

** lisaks on välja antud kaubanduse korraldamise lubasid - *additionally issued trade organising licences*

Allikas: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Majandustegevuse register

Source: Ministry of Economic Affairs and Communications, Register of Economic Activities

Tabel 16. Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv 1000 elaniku kohta 2014. a*
*Number of enterprises with alcohol sales licence per 1000 inhabitants 2014**

	Rahvaarv <i>Population</i>	Jaemüügikohad <i>Retail sales points</i>	Toitlustusasutused <i>Restaurants, pubs, cafés etc</i>	Kokku** <i>Total**</i>	
Harju maakond	572 103	1,5	2,4	4,6	<i>Harju county</i>
Tallinn	411 063	1,4	2,8	4,9	<i>Tallinn</i>
Hiiu maakond	8 589	2,1	5,1	8,0	<i>Hiiu county</i>
Ida-Viru maakond	149 483	2,0	1,6	3,8	<i>Ida-Viru county</i>
Narva	59 049	1,8	1,2	3,3	<i>Narva</i>
Kohtla-Järve	37 198	1,5	0,7	2,3	<i>Kohtla-Järve</i>
Jõgeva maakond	31 145	2,9	1,6	4,6	<i>Jõgeva county</i>
Järva maakond	30 425	2,5	1,8	4,6	<i>Järva county</i>
Lääne maakond	24 323	2,8	4,0	6,9	<i>Lääne county</i>
Lääne-Viru maakond	59 583	2,2	1,9	4,5	<i>Lääne-Viru county</i>
Põlva maakond	27 641	2,9	1,6	4,6	<i>Põlva county</i>
Pärnu maakond	82 829	2,7	3,3	6,3	<i>Pärnu county</i>
Pärnu	40 005	2,8	5,0	8,2	<i>Pärnu</i>
Rapla maakond	34 676	2,6	1,4	4,2	<i>Rapla county</i>
Saare maakond	31 756	3,5	3,7	7,5	<i>Saare county</i>
Tartu maakond	152 188	1,5	1,8	3,6	<i>Tartu county</i>
Tartu	98 449	1,4	2,2	3,8	<i>Tartu</i>
Valga maakond	30 176	3,2	2,5	5,9	<i>Valga county</i>
Viljandi maakond	47 476	2,5	1,6	4,3	<i>Viljandi county</i>
Viljandi	17 602	2,3	2,7	5,4	<i>Viljandi</i>
Võru maakond	33 426	3,3	2,3	5,8	<i>Võru county</i>
Kokku	1 315 819	2,0	2,3	4,6	<i>Total</i>

* Alkoholi müügiga seotud registreeringute põhjal, seisuga 20.05.2014
According registrations related to alcohol sales as of 20.05.2014

** sisaldab ka hulgimüügikohti - *includes wholesale points*

Allikad: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Majandustegevuse register. Statistikaamet
Sources: Ministry of Economic Affairs and Communications, Register of Economic Activities. Statistics Estonia

Tabel 17. **Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv 10 km² kohta 2014. a***
*Number of enterprises with alcohol sales licence per 10 km² 2014**

	Pindala km ² <i>Area in km²</i>	Jaemüügikohad <i>Retail sales points</i>	Toitlustusasutused <i>Restaurants, pubs, cafés etc</i>	Kokku** <i>Total**</i>	
Harju maakond	4 333	2,0	3,2	6,0	<i>Harju county</i>
Tallinn	158	37,6	73,4	126,6	<i>Tallinn</i>
Hiiu maakond	1 023	0,2	0,4	0,7	<i>Hiiu county</i>
Ida-Viru maakond	3 364	0,9	0,7	1,7	<i>Ida-Viru county</i>
Narva	85	12,6	8,5	22,8	<i>Narva</i>
Kohtla-Järve	42	13,1	6,4	20,5	<i>Kohtla-Järve</i>
Jõgeva maakond	2 604	0,3	0,2	0,5	<i>Jõgeva county</i>
Järva maakond	2 460	0,3	0,2	0,6	<i>Järva county</i>
Lääne maakond	2 383	0,3	0,4	0,7	<i>Lääne county</i>
Lääne-Viru maakond	3 628	0,4	0,3	0,7	<i>Lääne-Viru county</i>
Põlva maakond	2 165	0,4	0,2	0,6	<i>Põlva county</i>
Pärnu maakond	4 807	0,5	0,6	1,1	<i>Pärnu county</i>
Pärnu	32	35,6	62,8	102,5	<i>Pärnu</i>
Rapla maakond	2 980	0,3	0,2	0,5	<i>Rapla county</i>
Saare maakond	2 922	0,4	0,4	0,8	<i>Saare county</i>
Tartu maakond	2 993	0,8	0,9	1,8	<i>Tartu county</i>
Tartu	39	34,1	54,9	97,2	<i>Tartu</i>
Valga maakond	2 044	0,5	0,4	0,9	<i>Valga county</i>
Viljandi maakond	3 422	0,3	0,2	0,6	<i>Viljandi county</i>
Viljandi	15	27,3	32,0	63,3	<i>Viljandi</i>
Võru maakond	2 305	0,5	0,3	0,8	<i>Võru county</i>
Kokku	43 433	0,6	0,7	1,4	<i>Total</i>

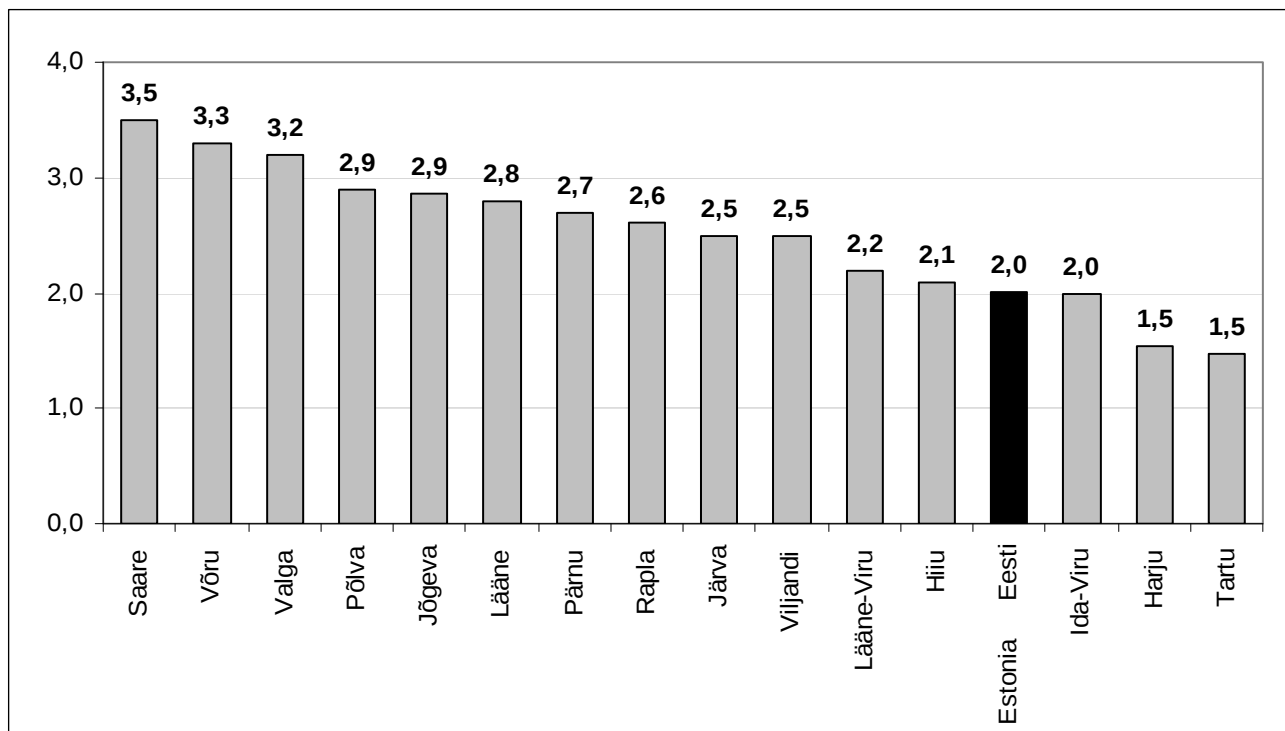
* Alkoholi müügiga seotud registreeringute põhjal, seisuga 20.05.2014
 According registrations related to alcohol sales as of 20.05.2014

** sisaldab ka hulgimüügikohti - *includes wholesale points*

Allikad: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Majandustegevuse register. Statistikaamet

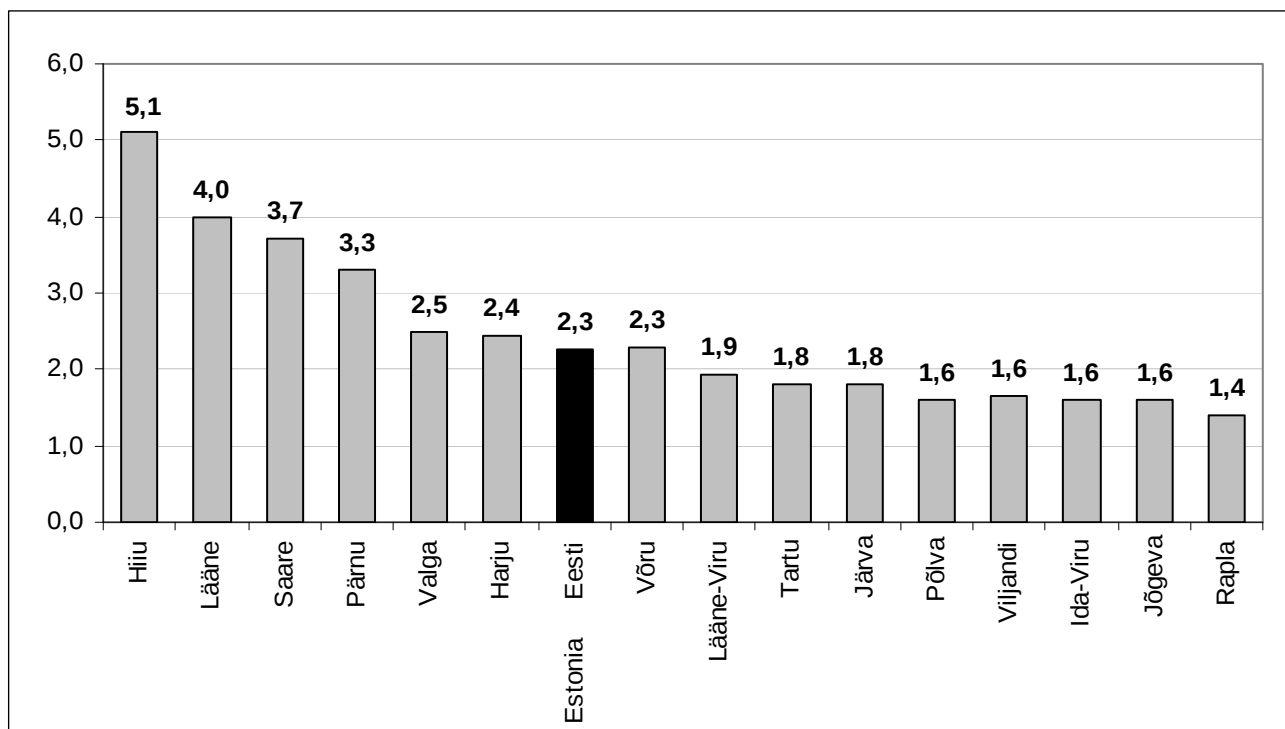
Sources: Ministry of Economic Affairs and Communications, Register of Economic Activities. Statistics Estonia

Joonis 8. **Alkoholi müügiluba omavate jaemüügikohtade arv maakondades 1000 elaniku kohta**
Number of retail sales points with alcohol sales licence in counties per 1000 inhabitants
 seisuga 20.05.2014 - as of 20.05.2014

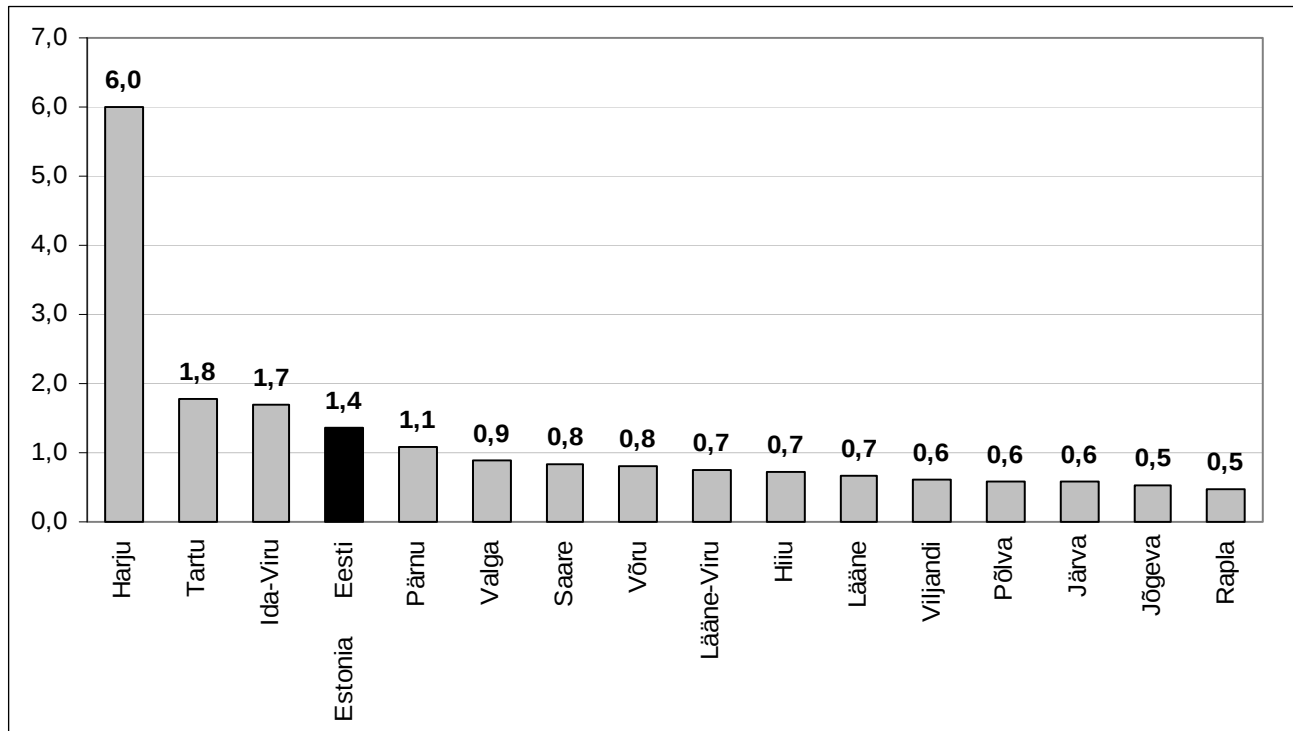
Allikad: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Majandustegevuse register. Statistikaamet
 Sources: Ministry of Economic Affairs and Communications, Register of Economic Activities. Statistics Estonia

Joonis 9 **Alkoholi müügiluba omavate toitlustusasutuste arv maakondades 1000 elaniku kohta**
Number of restaurants, pubs, cafes etc. with alcohol sales licence in counties per 1000 inhabitants
 seisuga 20.05.2014 - as of 20.05.2014

Allikad: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Majandustegevuse register. Statistikaamet
 Sources: Ministry of Economic Affairs and Communications, Register of Economic Activities. Statistics Estonia

Joonis 10. **Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv maakondades 10 km² kohta**
Number of enterprises with alcohol sales licence in counties per 10 km²
 seisuga 20.05.2014 - as of 20.05.2014

Allikad: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Majandustegevuse register. Statistikaamet
 Sources: Ministry of Economic Affairs and Communications, Register of Economic Activities. Statistics Estonia

Tabel 18. **Lähima alkoholi müügikoha kaugus elukohast 2008–2013 (küsitluste tulemused)**
Distance to the closest alcohol sales point from the place of residence 2008–2013 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Elumajas või naabruses	20	19	17	17	17	26	<i>In the dwelling-house or neighbouring building</i>
Aega kulub kuni 10 min	67	68	70	71	66	60	<i>Up to 10 minutes</i>
Aega kulub kuni 30 min	11	11	10	10	14	11	<i>Up to 30 minutes</i>
Aega kulub üle 30 min	2	2	3	2	3	3	<i>More than 30 minutes</i>
Kokku	100	100	100	100	100	100	<i>Total</i>

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut
 Source: Estonian Institute of Economic Research

3. Tarbimine

Consumption

3.1. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine

Consumption of legal and illegal alcohol

Tabel 19. **Alkoholi tarbimine 2002–2013**
Consumption of alcohol 2002–2013
 liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - *litres per capita in 100% alcohol*

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Legaalne müük	9,54	9,74	12,70	13,10	14,08	15,22	14,47	12,79	12,71	13,77	14,34	14,77	Legal sales
Turistide kaasaostud	0,59	0,94	3,64	2,86	2,77	2,36	2,32	2,64	3,02	3,61	4,00	4,57	Exports by tourists
Turistidepoolne tarbimine Eestis	...	...	...	...	0,58	0,70	0,60	0,64	0,67	0,73	0,82	0,91	Consumption by tourists in Estonia
Illegaalne müük	0,98	1,08	0,79	0,69	0,63	0,43	0,52	0,61	0,68	0,74	0,75	0,70	Illegal sales
Kokku tarbitud Eesti elanike poolt*	9,93	9,88	9,85	10,93	11,36	12,59	12,06	10,12	9,69	10,18	10,27	9,99	Total consumption by Estonian inhabitants*

... andmeid ei kogutud - *not available*

* tarbimine kokku võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis pluss illegaalne müük
total consumption equals legal sales minus exports by tourists minus consumption by tourists in Estonia plus illegal sales

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 20. **Alkoholi tarbimine 2002–2013**
Consumption of alcohol 2002–2013
 liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - *litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol*

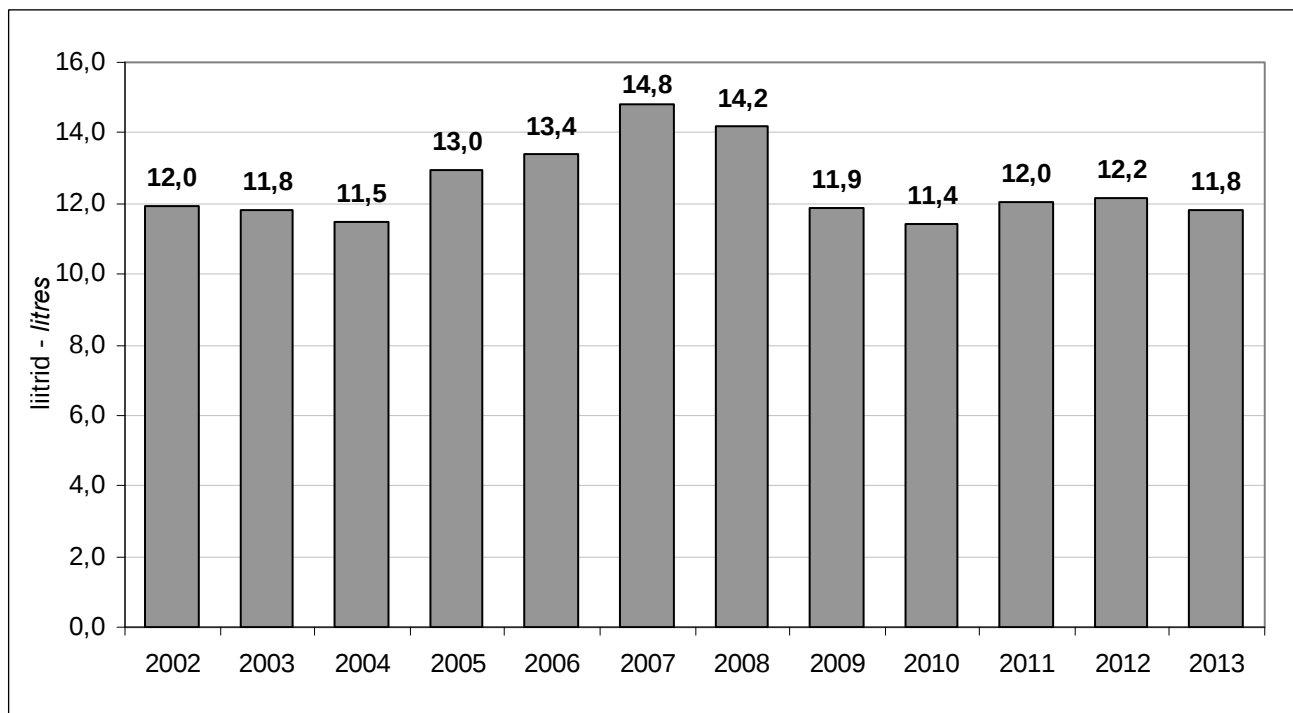
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Legaalne müük	11,48	11,64	15,07	15,52	16,57	17,88	16,99	15,03	14,97	16,27	16,97	17,51	Legal sales
Turistide kaasaostud	0,71	1,12	4,50	3,38	3,26	2,77	2,72	3,10	3,56	4,26	4,73	5,42	Exports by tourists
Turistidepoolne tarbimine Eestis	...	...	...	...	0,68	0,82	0,70	0,75	0,79	0,86	0,97	1,08	Consumption by tourists in Estonia
Illegaalne müük	1,18	1,30	0,94	0,82	0,74	0,51	0,61	0,71	0,80	0,88	0,88	0,83	Illegal sales
Kokku tarbitud Eesti elanike poolt*	11,95	11,82	11,51	12,96	13,38	14,79	14,18	11,90	11,42	12,02	12,15	11,84	Total consumption by Estonian inhabitants*

... andmeid ei kogutud - *not available*

* tarbimine kokku võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis pluss illegaalne müük
total consumption equals legal sales minus exports by tourists minus consumption by tourists in Estonia plus illegal sales

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Joonis 11. **Alkoholi tarbimine 2002–2013****Consumption of alcohol 2002–2013**liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - *litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol*

* kuni 2006. puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
 until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 21. **Alkoholsete jookide tarbimine 2002–2013****Consumption of alcoholic beverages 2002–2013**miljon liitrit - *million litres*

	2002	2003	2004	2005	2006**	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkoholised joogid	14,50	15,20	15,20	15,90	16,50	20,10	18,10	14,30	12,50	13,78	13,30	12,51	Strong alcoholic beverages
Õlu	89,40	87,95	84,75	102,60	105,30	108,20	104,00	95,10	100,50	101,50	101,08	96,86	Beer
Lahjad alkoholised joogid	16,45	18,28	20,82	28,94	32,40	33,70	31,60	23,10	21,86	22,22	21,31	23,29	Light alcoholic beverages
Viinamarjavein ja vermut	7,52	6,55	8,05	9,81	10,10	9,80	11,80	9,90	11,66	12,81	13,68	14,51	Wine and vermouth

* tarbimine võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis pluss illegaalne müük
 (kangete alkoholsete jookide puhul)
*consumption equals legal sales minus exports and consumption by tourists in Estonia plus illegal sales
 (only for strong alcoholic beverages)*

** kuni 2006 puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
 until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 22. Alkohoolsete jookide tarbimine 2002–2013*
*Consumption of alcoholic beverages 2002–2013**
 liitrit elaniku kohta - *litres per capita*

	2002	2003	2004	2005	2006**	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid	10,48	11,05	11,13	11,70	12,22	14,97	13,60	10,71	9,38	10,36	10,04	9,48	Strong alcoholic beverages
Õlu	64,62	63,95	62,03	75,51	77,96	80,57	77,70	71,20	75,38	76,34	76,27	73,37	Beer
Lahjad alkohoolsed joogid	11,89	13,29	15,24	21,30	23,99	25,09	23,61	17,32	16,40	16,71	16,08	17,64	Light alcoholic beverages
Viinamarjavein ja vermut	5,44	4,76	5,89	7,22	7,48	7,30	8,82	7,41	8,75	9,63	10,32	10,99	Wine and vermouth

* tarbimine võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis pluss illegaalne müük (kangete alkohoolsete jookide puhul)
consumption equals legal sales minus exports and consumption by tourists in Estonia plus illegal sales (only for strong alcoholic beverages)

** kuni 2006 puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 23. Alkohoolsete jookide tarbimine 2002–2013*
*Consumption of alcoholic beverages 2002–2013**
 liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta - *litres per capita aged 15 and over*

	2002	2003	2004	2005	2006**	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid	12,61	13,22	13,22	13,83	14,38	17,58	15,96	12,59	11,05	12,24	11,88	11,24	Strong alcoholic beverages
Õlu	77,77	76,49	73,71	89,23	91,75	94,66	91,23	83,71	88,81	90,18	90,28	87,00	Beer
Lahjad alkohoolsed joogid	14,31	15,90	18,11	25,17	28,23	29,48	27,72	20,36	19,32	19,74	19,03	20,92	Light alcoholic beverages
Viinamarjavein ja vermut	6,54	5,70	7,00	8,53	8,80	8,57	10,35	8,71	10,30	11,38	12,22	13,03	Wine and vermouth

* tarbimine võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis pluss illegaalne müük (kangete alkohoolsete jookide puhul)
consumption equals legal sales minus exports and consumption by tourists in Estonia plus illegal sales (only for strong alcoholic beverages)

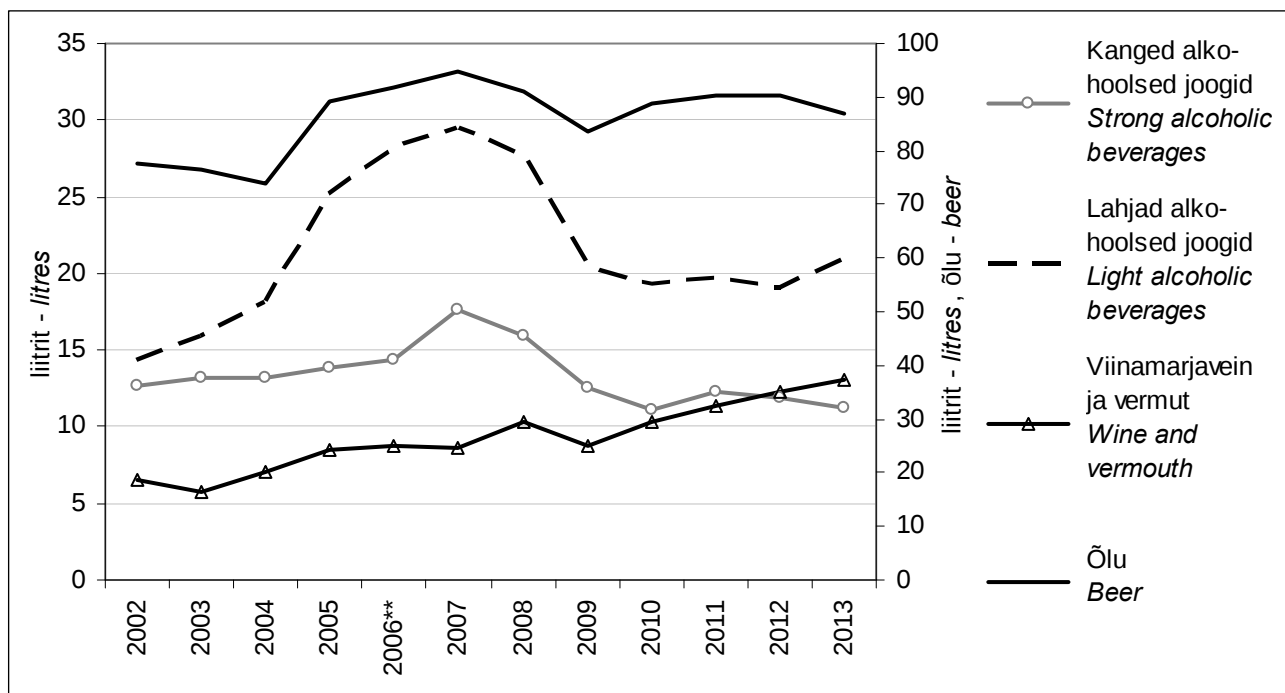
** kuni 2006 puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Joonis 12. **Alkoholsete jookide tarbimine 2002–2013***
*Consumption of alcoholic beverages 2002–2013**

liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta - *litres per capita aged 15 and over*

* tarbimine võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis pluss illegaalne müük (kangete alkoholsete jookide puhul)
consumption equals legal sales minus exports and consumption by tourists in Estonia plus illegal sales (only for strong alcoholic beverages)

** kuni 2006 puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut
 Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 24. **Alkoholi tarbimine jookide lõikes 2002–2013***
*Consumption of alcohol by beverage type 2002–2013**

liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - *litres per capita in 100% alcohol*

	2002	2003	2004	2005	2006**	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid	4,12	4,20	4,54	4,45	4,67	5,70	5,11	4,11	3,56	4,08	3,83	3,60	Strong alcoholic beverages
Õlu	4,04	3,96	3,52	4,27	4,38	4,51	4,34	3,98	4,00	4,04	4,04	3,85	Beer
Lahjad alkohoolsed joogid	1,11	1,01	1,07	1,01	1,39	1,49	1,54	1,13	1,06	0,88	1,14	1,20	Light alcoholic beverages
Viinamarjavein ja vermut	0,66	0,71	0,72	1,20	0,92	0,89	1,07	0,90	1,07	1,18	1,26	1,34	Wine and vermouth
Kokku	9,93	9,88	9,85	10,93	11,36	12,59	12,06	10,12	9,69	10,18	10,27	9,99	Total

* tarbimine võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis pluss illegaalne müük (kangete alkoholsete jookide puhul)
consumption equals legal sales minus exports and consumption by tourists in Estonia plus illegal sales (only for strong alcoholic beverages)

** kuni 2006 puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut
 Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 25. **Alkoholi tarbimine jookide lõikes 2002–2013***
*Consumption of alcohol by beverage type 2002–2013**

liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - *litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol*

	2002	2003	2004	2005	2006**	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kanged alkohoolsed joogid	5,05	5,02	5,38	5,25	5,50	6,70	6,00	4,78	4,20	4,82	4,53	4,27	Strong alcoholic beverages
Õlu	4,96	4,72	4,19	5,05	5,16	5,30	5,05	4,69	4,71	4,78	4,78	4,56	Beer
Lahjad alkohoolsed joogid	1,14	1,26	1,09	1,24	1,27	1,40	1,83	1,37	1,25	1,03	1,35	1,42	Light alcoholic beverages
Viinamarjavein ja vermut	0,80	0,82	0,85	1,42	1,45	1,39	1,30	1,06	1,26	1,39	1,49	1,59	Wine and vermouth
Kokku	11,95	11,82	11,51	12,96	13,38	14,79	14,18	11,90	11,42	12,02	12,15	11,84	Total

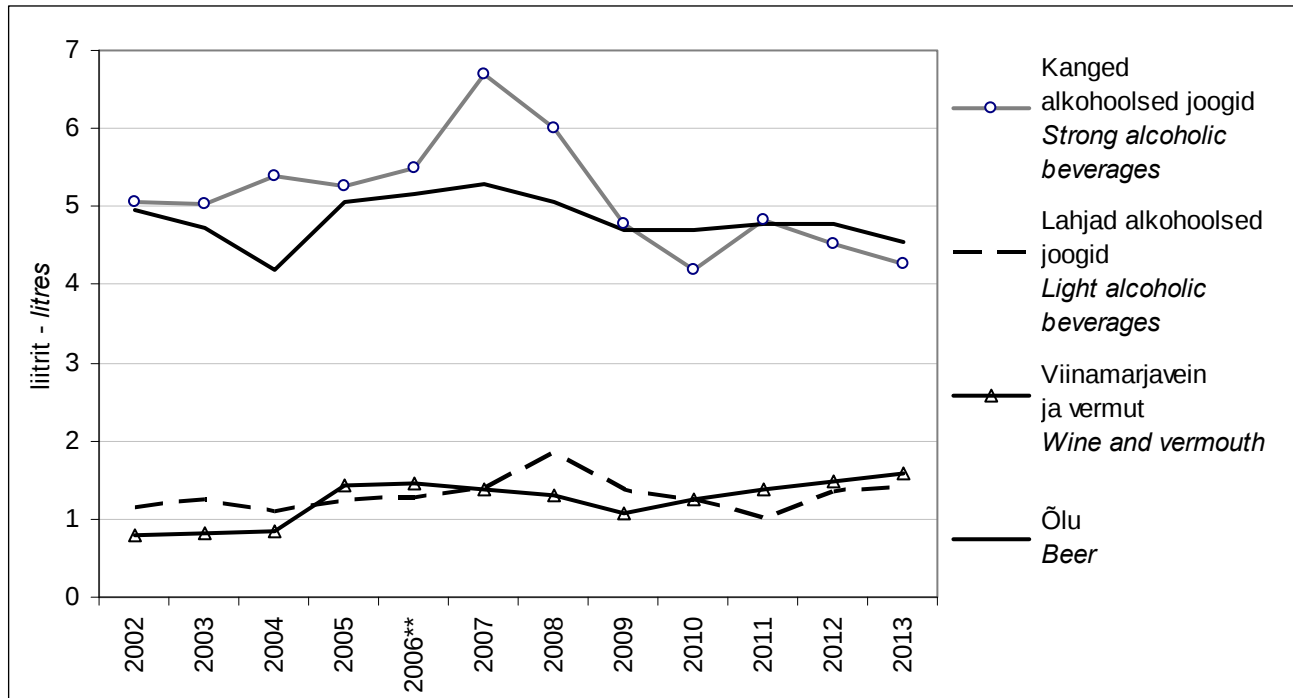
* tarbimine võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis pluss illegaalne müük (kangete alkohoolsete jookide puhul)
consumption equals legal sales minus exports and consumption by tourists in Estonia plus illegal sales (only for strong alcoholic beverages)

** kuni 2006 puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut
 Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Joonis 13. **Alkoholi tarbimine jookide lõikes 2002–2013***
*Consumption of alcohol by types of beverages 2002–2013**

liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - *litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol*

* tarbimine võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis plus illelegaalne müük (kangete alkohoolsete jookide puhul)
consumption equals legal sales minus exports and consumption by tourists in Estonia plus illegal sales (only for strong alcoholic beverages)

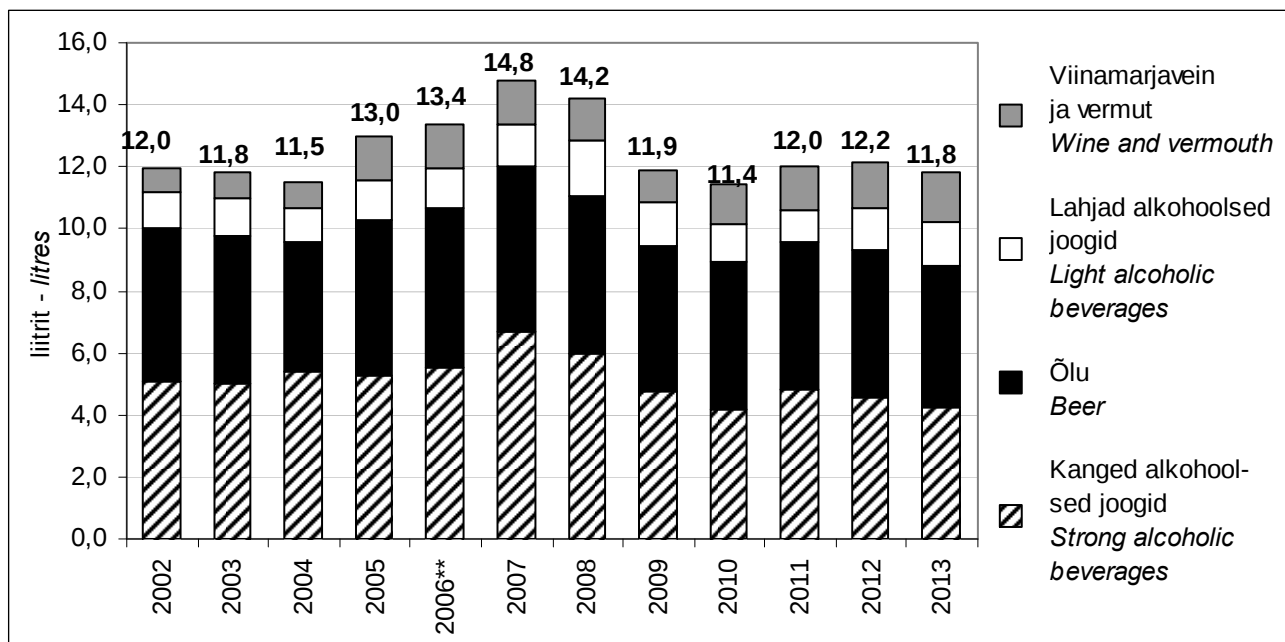
** kuni 2006 puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunkturiinstituut
 Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Joonis 14. Alkoholi summaarne tarbimine jookide lõikes 2002–2013*

Sum of consumption of alcoholic beverage by types 2002–2013*

liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol

* tarbimine võrdub legaalne müük miinus turistide kaasaostud ja tarbimine Eestis plus illegaalne müük (kangete alkohoolsete jookide puhul)
consumption equals legal sales minus exports and consumption by tourists in Estonia plus illegal sales (only for strong alcoholic beverages)

** kuni 2006 puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta Eestis
until 2006 data is missing about consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut
Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 26. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine jookide lõikes 2013. a*

Consumption of legal and illegal alcohol by beverage type in 2013*

liitrit elaniku kohta - litres per capita

	Legaalne tarbimine Legal consumption	Illegaalne tarbimine Illegal consumption	Tarbimine kokku Total consumption	
Kanged alkohoolsed joogid	8,19	1,29	9,48	Strong alcoholic beverages
viin	4,51	1,29	5,80	vodka
Õlu	73,37	...	73,37	Beer
Lahjad alkohoolsed joogid	17,64	...	17,64	Light alcoholic beverages
Viinamarjavein ja vermut	10,99	...	10,99	Wine and vermouth

* ilma turistide kaasaostude ja kohapealse tarbimiseta - excluding exports and consumption by tourists in Estonia

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut
Source: Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 27. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine jookide lõikes 2013. a*
*Consumption of legal and illegal alcohol by beverage type in 2013**
 liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta - litres per capita aged 15 and over

	Legaalne tarbimine <i>Legal consumption</i>	Illegaalne tarbimine <i>Illegal consumption</i>	Tarbimine kokku <i>Total consumption</i>	
Kanged alkohoolsed joogid	9,71	1,53	11,24	<i>Strong alcoholic beverages</i>
viin	5,35	1,53	6,88	<i>vodka</i>
Õlu	87,00	...	87,00	<i>Beer</i>
Lahjad alkohoolsed joogid	20,92	...	20,92	<i>Light alcoholic beverages</i>
Viinamarjavein ja vermut	13,03	...	13,03	<i>Wine and vermouth</i>

* ilma turistide kaasaostude ja kohapealse tarbimiseta - *excluding exports and consumption by tourists in Estonia*

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: *Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research*

Tabel 28. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine jookide lõikes 2013. a*
*Consumption of legal and illegal alcohol by beverage type in 2013**
 liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita in 100% alcohol

	Legaalne tarbimine <i>Legal consumption</i>	Illegaalne tarbimine <i>Illegal consumption</i>	Tarbimine kokku <i>Total consumption</i>	
Kanged alkohoolsed joogid	2,90	0,70	3,60	<i>Strong alcoholic beverages</i>
viin	1,50	0,70	2,20	<i>vodka</i>
Õlu	3,85	...	3,85	<i>Beer</i>
Lahjad alkohoolsed joogid	1,20	...	1,20	<i>Light alcoholic beverages</i>
Viinamarjavein ja vermut	1,34	...	1,34	<i>Wine and vermouth</i>

* ilma turistide kaasaostude ja kohapealse tarbimiseta - *excluding exports and consumption by tourists*

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: *Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research*

Tabel 29. Legaalse ja illegaalse alkoholi tarbimine jookide lõikes 2013. a*
*Consumption of legal and illegal alcohol by beverage type in 2013**

liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol

	Legaalne tarbimine <i>Legal consumption</i>	Illegaalne tarbimine <i>Illegal consumption</i>	Tarbimine kokku <i>Total consumption</i>	
Kanged alkohoolsed joogid	3,44	0,83	4,27	<i>Strong alcoholic beverages</i>
viin	1,78	0,83	2,61	<i>vodka</i>
Õlu	4,56	...	4,56	<i>Beer</i>
Lahjad alkohoolsed joogid	1,42	...	1,42	<i>Light alcoholic beverages</i>
Viinamarjavein ja vermut	1,59	...	1,59	<i>Wine and vermouth</i>

* ilma turistide kaasaostude ja kohapealse tarbimiseta - *excluding exports and consumption by tourists*

Allikas: Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: *Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research*

Tabel 30. **Legaalset ja illegaalset alkoholi vahel valiku tegemine 2002–2013 (küsitluste tulemused)***Choice between legal and illegal alcohol 2002–2013 (survey results)*

% täiskasvanud alkoholi tarbijatest - % of adult alcohol consumers

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ostab ainult legaalset alkoholi	87	87	92	90	95	97	96	93	91	92	94	96	Purchases only legal alcohol
Ostab legaalset ja illegaalset alkoholi	13	13	8	10	5	3	4	7	9	8	6	4	Purchases legal and illegal alcohol
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	Total

Allikas: Illegaalset alkoholi tarbimine ja kaubandus Eestis (elanike hinnangute alusel), Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Consumption and Trade of Illegal Alcohol in Estonia (based on inhabitants' estimation), Estonian Institute of Economic Research

Tabel 31. **Illegaalset alkoholi ostmine 2002–2013 (küsitluste tulemused)***Purchasing of illegal alcohol 2002–2013 (survey results)*

% täiskasvanud alkoholi tarbijatest - % of adult alcohol consumers

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ei ostnud	87	87	92	90	95	97	96	93	91	92	94	96	Did not purchase
Ostis väga harva	8	7	5	6	3	2	3	4	5	6	3	2	Seldom
Ostis vahetevahel	4	4	2	3	2	1	1	2	4	2	3	1	Sometimes
Ostis pidevalt	1	2	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	Often
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	Total

Allikas: Illegaalset alkoholi tarbimine ja kaubandus Eestis (elanike hinnangute alusel), Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Consumption and Trade of Illegal Alcohol in Estonia (based on inhabitants' estimation), Estonian Institute of Economic Research

Tabel 32. **Illegaalset alkoholi ostukohad 2002–2013 (küsitluste tulemused)***Purchasing places of illegal alcohol 2002–2013 (survey results)*

% illegaalset alkoholi ostjatest - % of buyers of illegal alcohol

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Müüja kodu	52	55	64	58	49	32	50	56	48	49	61	53	Seller's home
Käest kätte (tänaval)	20	18	10	22	23	44	33	40	21	31	20	42	Change hands on the street
Turg	11	13	5	4	4	13	5	5	7	7	8	3	Market
Kauplus, kiosk	13	4	7	15	2	7	18	4	10	5	2	8	Shop, kiosk
Baar, restoran, pubi	2	4	2	7	4	11	5	2	2	0	2	0	Bar, restaurant, pub
Muu	11	6	14	5	8	5	15	10	13	12	14	8	Other

Allikas: Illegaalset alkoholi tarbimine ja kaubandus Eestis (elanike hinnangute alusel), Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Consumption and Trade of Illegal Alcohol in Estonia (based on inhabitants' estimation), Estonian Institute of Economic Research

Tabel 33. Legaalse alkoholi eelistamise põhjused 2005–2013 (küsitluste tulemused)

Reasons to prefer legal alcohol 2005–2013 (survey results)

% legaalse alkoholi eelistajatest, kelle jaoks põhjus on väga või mõnevõrra oluline

% of consumers who prefer legal alcohol and for whom the reason is very or somewhat important

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Põhimõtteliselt ei osta salaalkoholi	95	96	95	93	91	89	89	86	86	<i>In principle not buying illegal alcohol</i>
Salaalkohol on tervisele ohtlik	93	95	94	91	87	88	88	86	81	<i>Illegal alcohol is harmful for health</i>
Salaalkoholi kvaliteet on halb	88	87	87	85	81	80	77	76	74	<i>Quality of illegal alcohol is bad</i>
Majanduslik olukord võimaldab osta legaalselt alkoholi	79	75	75	71	73	71	75	76	72	<i>One can afford buying legal alcohol</i>
Salaalkoholi ostmisega toetatakse varimajandust	74	72	70	72	74	69	74	73	70	<i>With purchasing illegal alcohol one supports black economy</i>
Salaalkoholi ostmisega rikutakse seadust	72	72	72	72	73	68	70	69	68	<i>Purchase of illegal alcohol is against the law</i>
Sõpruskonna halvustav suhtumine salaalkoholi	54	58	52	51	47	44	42	38	40	<i>Friends disapprove illegal alcohol</i>
Salaalkoholi pole kerge saada	22	15	15	18	20	23	23	26	24	<i>Difficult to get illegal alcohol</i>

Allikas: Illegaalse alkoholi tarbimine ja kaubandus Eestis (elanike hinnangute alusel), Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Consumption and Trade of Illegal Alcohol in Estonia (based on inhabitants' estimation), Estonian Institute of Economic Research

Tabel 34. Illegaalse alkoholi kättesaadavuse muutumine 2002–2013 (küsitluste tulemused)

Changes in availability of illegal alcohol 2002–2013 (survey results)

% illegaalse alkoholi ostjatest - % of buyers of illegal alcohol

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Muutus kergemaks	10	10	12	14	4	4	6	10	5	11	0	5	<i>Easier than before</i>
Jäi samaks	52	68	61	58	73	69	65	80	67	62	66	51	<i>Remained the same</i>
Muutus raskemaks	19	14	5	12	13	20	15	6	8	14	23	25	<i>More difficult than before</i>
Ei oska öelda	19	8	22	16	10	7	14	4	20	13	11	19	<i>Do not know</i>
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	<i>Total</i>

Allikas: Illegaalse alkoholi tarbimine ja kaubandus Eestis (elanike hinnangute alusel), Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Consumption and Trade of Illegal Alcohol in Estonia (based on inhabitants' estimation), Estonian Institute of Economic Research

Tabel 35. 1 cl absoluutalkoholi hind kauplustes müüdavates alkoholsetes jookides 2013. a*
*The price of 1 cl pure alcohol in alcoholic beverages sold in supermarkets 2013**

	Nimetus	Tootja	Kangus, %	Pakend, liitrit	Jaehind, €	1 cl absoluutalkoholi hind, €
	<i>Brand</i>	<i>Producer</i>	<i>Strength, %</i>	<i>Package, litres</i>	<i>Retail price, €</i>	<i>The price of 1 cl absolute alcohol, €</i>
Õlled Beer	Walter	Eesti <i>Estonia</i>	7,0	2,0	1.89	0,135
	Elektra	Eesti <i>Estonia</i>	7,0	2,0	2.24	0,160
	Rock	Eesti <i>Estonia</i>	5,3	1,2	1.02	0,160
	Kapten	Läti <i>Latvia</i>	7,0	2,0	2.25	0,161
	Piraat	Eesti <i>Estonia</i>	7,0	2,0	2.29	0,164
Viinad Vodka	Poolik	Maxima**	40,0	0,5	4.48	0,224
	Beloff	Läti <i>Latvia</i>	40,0	0,5	4.49	0,225
	Poolik	Maxima**	37,5	0,5	4.28	0,228
	Belorusskoe Polesje	Valgevene <i>Belarus</i>	40,0	0,5	4.59	0,230
	Vergi viin	Eesti <i>Estonia</i>	40,0	0,5	4.70	0,235
Veinid Wine	Signature Merlot	Hispaania <i>Spain</i>	13,0	2,25	6.50	0,222
	Contenda Soft Red Tempranillo	Hispaania <i>Spain</i>	12,5	1,0	3.25	0,260
	Contenda Fruity White/Rose Tempranillo	Hispaania <i>Spain</i>	12,0	1,0	3.25	0,271
	Vina Lanzas Tinto/Blanco	Hispaania <i>Spain</i>	11,0	1,0	2.99	0,272
	Don Simon Seleccion Blanco	Hispaania <i>Spain</i>	11,0	3,0	8.99	0,272
Džinnid Gin	Gin Long Drink	Eesti <i>Estonia</i>	5,5	0,5	0.75	0,273
	Gin Cranberry	Eesti <i>Estonia</i>	5,6	7,9 (24x0,33l)	12.99	0,293
	Gin LD	Eesti <i>Estonia</i>	5,5	7,9 (24x0,33l)	12.99	0,298
	Gin LD Grapefruit	Eesti <i>Estonia</i>	5,5	1,5	2.49	0,302
	Gin Orange	Eesti <i>Estonia</i>	5,5	1,5	2.59	0,314
Siidrid Cider	Fizz Pear	Eesti <i>Estonia</i>	4,5	1,5	1.99	0,295
	Kiss Pear	Eesti <i>Estonia</i>	4,5	1,5	2.28	0,338
	Sun Pear	Leedu <i>Lithuania</i>	4,5	0,5	0.78	0,347
	Karksi Siider Metsamari	Eesti <i>Estonia</i>	4,5	1,5	2.49	0,369
	Siider Puls (jõulu, õuna, maasika-laimi)	Eesti <i>Estonia</i>	4,5	0,5	0.89	0,396

* andmed põhinevad 2013. aasta detsembris Tallinna ja selle lähiümbruse kauplusekettides läbi viidud hinnavaatlusele
based on December 2013 price survey conducted in supermarkets in Tallinn and its vicinity

** omamärgitoode - *Private label*

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Source: *Estonian Institute of Economic Research*

Tabel 36. Alkoholi illegaalse kaubanduse maht ja arvestuslik maksutulukaotus 2002–2013
Volume of illegal alcohol trade and calculated loss of tax revenue 2002–2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Illegaalse kaubanduse osakaal siseturul*, %	25–30	25–30	20–25	20–25	15–20	8–12	10–15	15–19	23–27	22–27	20–24	20–23	Share of illegal trade in internal alcohol market*, %
Illegaalse kaubanduse keskmine maht, miljon l	3,0	3,5	2,6	2,4	2,1	1,5	1,7	2,0	2,3	2,1	1,8	1,7	Volume of illegal alcohol trade, million l
Illegaalse kaubanduse keskmine maht, miljon €	12,1	13,4	12,0	10,2	9,0	6,5	11,1	11,9	14,0	17,2	14,2	14,0	Volume of illegal alcohol trade, million €
Riigieelarvesse laekumata aktsiis, miljon €	9,7	11,4	9,7	8,4	6,9	4,4	6,4	9,1	11,3	10,5	9,4	9,3	Loss of excise revenue, million €
Riigieelarvesse laekumata käibemaks, miljon €	3,6	4,2	3,9	3,2	2,6	1,7	2,8	3,9	4,8	4,8	4,4	4,1	Loss of VAT revenue, million €

* illegaalse alkoholi turuosa on väljendatud viinaturu suhtes
market share of illegal alcohol is calculated with respect to vodka market

Allikas: Illegaalse alkoholi tarbimine ja kaubandus Eestis (elanike hinnangute alusel), Eesti Konjunktuuriinstituut
 Source: *Consumption and Trade of Illegal Alcohol in Estonia (based on inhabitants' estimation), Estonian Institute of Economic Research*

3.2. Turistide alkoholi kaasaostud ja tarbimine Eestis

Alcoholic beverages exported and consumed by tourists in Estonia

Tabel 37. **Turistide poolt kaasaostetud alkoholsete jookide kogused 2007–2013**
Quantities of alcoholic beverages exported by tourists 2007–2013
 miljon liitrit - *million litres*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kauplustest								Purchases from shops
Õlu	6,0	6,3	7,2	10,5	11,1	12,4	14,7	Beer
Kange alkohol	3,1	3,0	3,3	3,8	4,4	4,7	5,4	Strong alcoholic beverages
viin	1,8	1,8	2,1	2,5	2,8	3,0	3,4	vodka
konjak/brändi/viski	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	brandy/whiskey
liköörid	0,7	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	liqueurs
Vein	1,4	1,5	1,9	2,1	2,5	2,8	3,4	Wine
Lahjad alkohoolsed joogid	2,6	3,5	4,5	5,3	11,6	13,0	15,1	Light alcoholic beverages
Laevadelt								Purchases from ferries
Õlu	9,0	4,2	4,9	6,4	6,4	8,2	9,6	Beer
Kange alkohol	1,6	1,9	2,1	2,0	2,3	2,5	2,7	Strong alcoholic beverages
viin	0,9	1,1	1,2	1,3	1,6	1,8	2,0	vodka
konjak/brändi/viski	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	brandy/whiskey
liköörid	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	liqueurs
Vein	0,7	0,9	1,1	1,3	1,5	1,7	1,8	Wine
Lahjad alkohoolsed joogid	2,9	3,0	3,4	4,2	4,3	4,8	5,5	Light alcoholic beverages
Kokku kauplustest ja laevadelt								Total from shops and ferries
Õlu	15,0	10,5	12,1	16,9	17,5	20,6	24,3	Beer
Kange alkohol	4,7	4,9	5,4	5,8	6,7	7,2	8,1	Strong alcoholic beverages
viin	2,7	2,9	3,3	3,8	4,4	4,8	5,4	vodka
konjak/brändi/viski	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	brandy/whiskey
liköörid	1,1	1,1	1,2	1,2	1,4	1,5	1,5	liqueurs
Vein	2,1	2,4	3,0	3,4	4,0	4,5	5,2	Wine
Lahjad alkohoolsed joogid	5,5	6,5	7,9	9,5	15,9	17,8	20,6	Light alcoholic beverages

Allikas: Turistide alkoholi ostumahu uuring, Eesti Konjunkturiinstituut

Source: *Study about Alcohol Purchases by Tourists, Estonian Institute of Economic Research*

Tabel 38. **Turistide poolt kaasaostetud alkoholsete jookide kogused 2007–2013***Quantities of alcoholic beverages exported by tourists 2007–2013**miljon liitrit 100% alkoholis - million litres in 100% alcohol*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kauplustest	1,82	1,86	2,12	2,53	3,18	3,47	4,01	<i>Purchases from shops</i>
Laevadelt	1,35	1,23	1,40	1,50	1,62	1,83	2,02	<i>Purchases from ferries</i>
Kauplustest ja laevadelt kokku	3,17	3,10	3,52	4,03	4,80	5,30	6,03	<i>Total purchases from shops and ferries</i>

Allikas: Turistide alkoholi ostumahu uuring, Eesti Konjunkturiinstituut

Source: *Study about Alcohol Purchases by Tourists, Estonian Institute of Economic Research*Tabel 39. **Turistide poolt kaasaostetud alkoholi kogus ja tarbimine Eestis 2007–2013***Quantities of alcoholic beverages exported and consumed by tourists in Estonia 2007–2013**100% alkoholis - in 100% alcohol*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Turistide poolt kaasaostetud kogused								<i>Exports by tourists</i>
miljon liitrit	3,17	3,10	3,52	4,03	4,80	5,30	6,03	<i>million litres</i>
liitrit elaniku kohta	2,36	2,32	2,63	3,02	3,61	4,00	4,57	<i>litres per capita</i>
liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta	2,77	2,72	3,10	3,56	4,26	4,73	5,42	<i>litres per capita aged 15 and over</i>
Turistidepoolne tarbimine Eestis								<i>Consumption by tourists in Estonia</i>
miljon liitrit	0,74	0,81	0,85	0,89	0,97	1,09	1,20	<i>million litres</i>
liitrit elaniku kohta	0,55	0,61	0,64	0,67	0,73	0,82	0,91	<i>litres per capita</i>
liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta	0,65	0,71	0,75	0,79	0,86	0,97	1,08	<i>litres per capita aged 15 and over</i>

Allikas: Turistide alkoholi ostumahu uuring, Eesti Konjunkturiinstituut

Source: *Study about Alcohol Purchases by Tourists, Estonian Institute of Economic Research*

3.3. Elanike hinnangud alkoholi tarbimisele

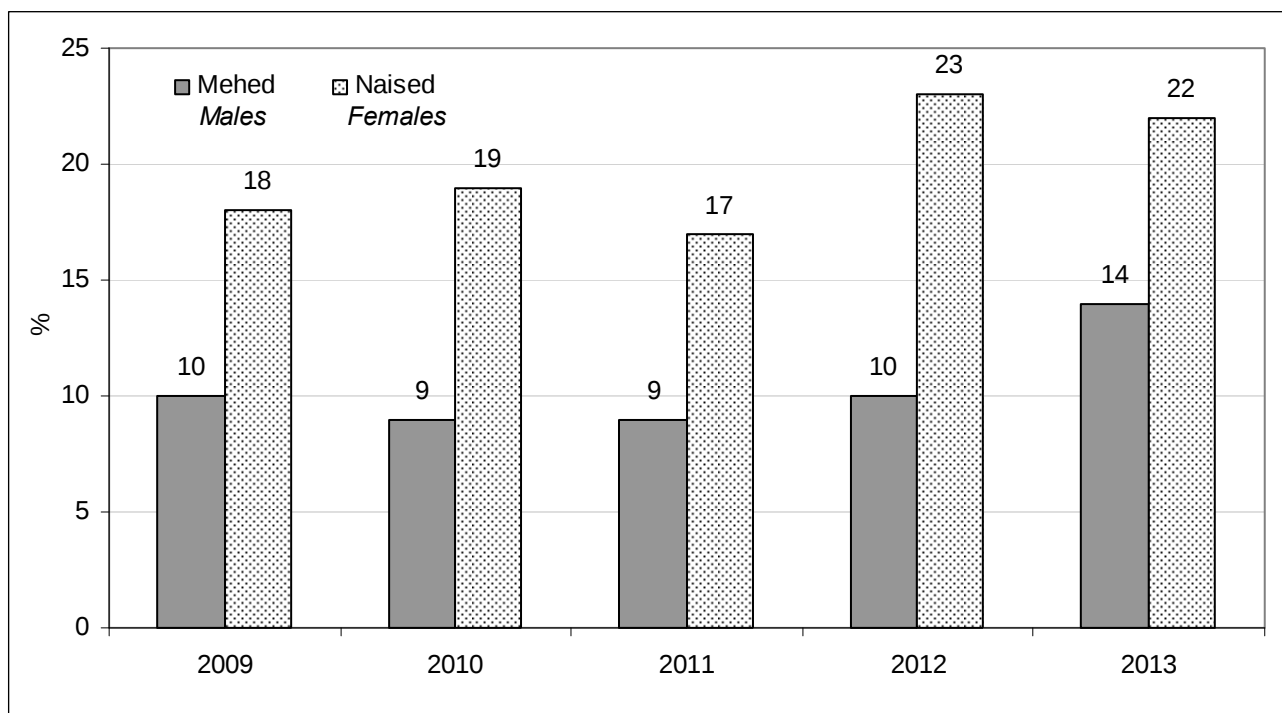
Inhabitants' assessment of alcohol consumption

Tabel 40. **Elanike hinnang isiklikule alkoholi tarbimisele 2007–2013 (küsitluste tulemused)**
Inhabitants' assessment of their own alcohol consumption 2007–2013 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ei joo üldse	16	15	15	14	13	17	18	<i>Does not drink</i>
Joob vähe	54	58	55	56	56	53	52	<i>Drinks a little</i>
Joob mõõdukalt	27	25	26	26	29	28	27	<i>Drinks moderately</i>
Joob palju	3	2	4	4	2	2	3	<i>Drinks a lot</i>
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	<i>Total</i>

Allikas: Eesti täiskasvanud elanikkonna küsitlus, detsember 2012, Eesti Konjunktuuriinstituut
 Source: *Estonian Inhabitants' Survey, December 2012, Estonian Institute of Economic Research*

Joonis 15. **Alkoholi mittetarbijate osakaal meeste ja naiste hulgas 2009–2013**
Share of men and women who do not consume alcohol 2009–2013
 % vastajatest - % of respondents

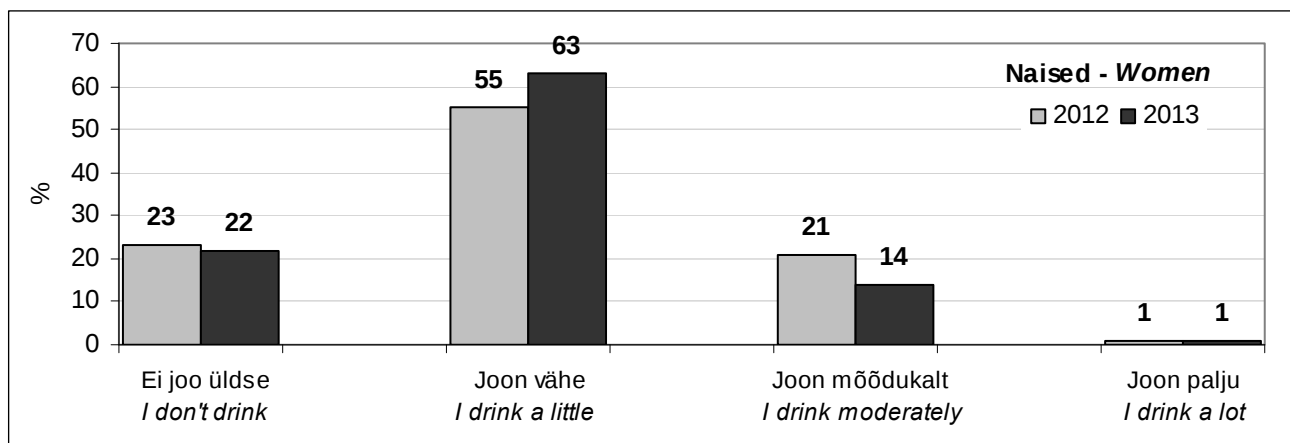
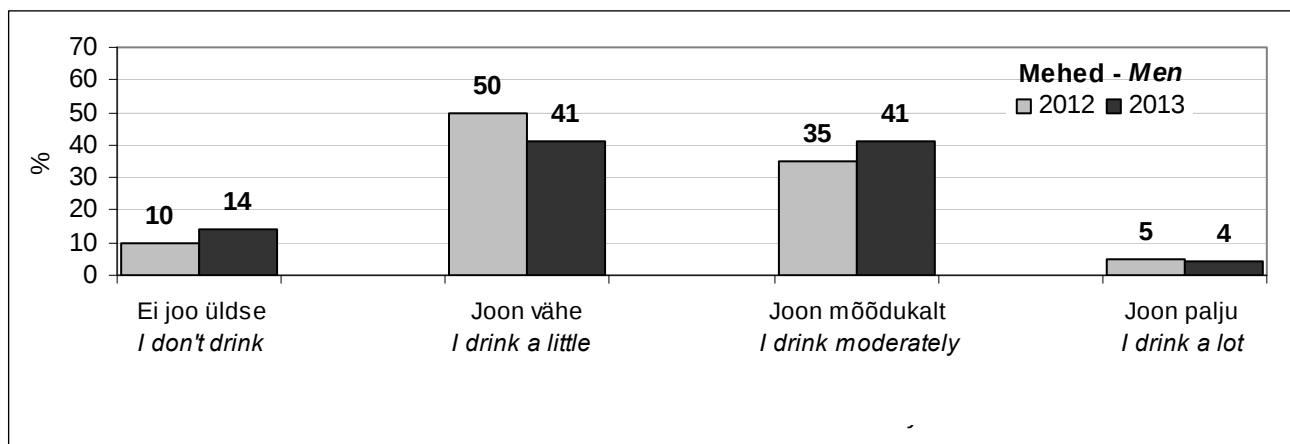
Allikas: Eesti täiskasvanud elanikkonna küsitlus, detsember 2013, Eesti Konjunktuuriinstituut
 Source: *Estonian Inhabitants' Survey, December 2013, Estonian Institute of Economic Research*

Tabel 41. Elanike alkoholsete jookide tarbimissagedused 2012–2013 (küsitluste tulemused)
Frequency of consumption of alcoholic beverages by inhabitants 2012–2013 (survey results)
 % täiskasvanud alkoholi tarbijatest - % of adult alcohol consumers

	Ei joo üldse (või väga harva)		Joo 1–3 korda kuus		Joo 1–2 korda nädalas		Joo peaaegu iga päev		
	<i>Does not drink (or drinks very rarely)</i>		<i>Drinks 1–3 times a month</i>		<i>Drinks 1–2 times a week</i>		<i>Drinks almost every day</i>		
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	
Viin	66	69	29	25	4	5	1	1	<i>Vodka</i>
Viski, konjak, rumm, džinn, liköör	67	68	31	30	2	2	0	0	<i>Whiskey, brandy, rum, gin, liqueur</i>
Vein, vahuvein	41	44	51	47	7	9	1	0	<i>Wine, sparkling wine</i>
Õlu	57	56	25	26	14	13	4	5	<i>Beer</i>
Siider	82	81	16	18	2	1	0	0	<i>Cider</i>
Long drink, kokteilid	76	83	22	16	2	1	0	0	<i>Long drink, cocktails</i>

Allikas: Eesti täiskasvanud elanikkonna küsitlus, detsember 2012, Eesti Konjunktuuriinstituut
 Source: Estonian Inhabitants' Survey, December 2012, Estonian Institute of Economic Research

Joonis 16. Alkoholi tarvitamise sagedus meestel ja naistel enese hinnangul 2012–2013 (küsitluste tulemused)
Frequency of consumption of alcoholic beverages by men and women, self-estimates 2012–2013 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

Allikas: Eesti täiskasvanud elanikkonna küsitlus, detsember 2013, Eesti Konjunktuuriinstituut
 Source: Estonian Inhabitants' Survey, December 2013, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 42. Alkohoolsete jookide tarbimissagedus soo ja vanuse järgi 2013. a (küsitluse tulemused)
Frequency of consumption of alcoholic beverages by gender and age 2013 (survey results)
 % täiskasvanud alkoholi tarbijatest - % of adult alcohol consumers

	Mehed - Men	Naised - Women	Vanusegrupp - Age group				
			18–29	30–49	50–64	65–74	
Ei joo üldse (või väga harva)			Does not drink (or drinks very rarely)				
Viin	54	86	85	66	67	57	Vodka
Viski, konjak, rumm, džinn, liköör	60	74	65	67	70	66	Whiskey, brandy, rum, gin, liqueur
Vein, vahuvein	52	35	34	43	51	51	Wine, sparkling wine
Õlu	35	77	73	46	58	51	Beer
Siider	86	77	62	83	91	94	Cider
Long drink, kokteilid	84	82	79	81	87	90	Long drink, cocktails
Joob 1–3 korda kuus			Drinks 1–3 times a month				
Viin	36	13	13	26	28	40	Vodka
Viski, konjak, rumm, džinn, liköör	37	24	33	30	28	32	Whiskey, brandy, rum, gin, liqueur
Vein, vahuvein	39	56	54	45	43	47	Wine, sparkling wine
Õlu	35	18	14	32	28	27	Beer
Siider	13	22	37	14	9	6	Cider
Long drink, kokteilid	15	16	20	17	12	9	Long drink, cocktails
Joob 1–2 korda nädalas			Drinks 1–2 times a week				
Viin	8	1	0	7	5	3	Vodka
Viski, konjak, rumm, džinn, liköör	2	2	2	3	1	1	Whiskey, brandy, rum, gin, liqueur
Vein, vahuvein	8	9	12	11	5	2	Wine, sparkling wine
Õlu	21	4	10	15	10	18	Beer
Siider	1	1	1	3	0	0	Cider
Long drink, kokteilid	1	2	1	2	1	1	Long drink, cocktails
Joob peaaegu iga päev			Drinks almost every day				
Viin	2	0	2	1	0	0	Vodka
Viski, konjak, rumm, džinn, liköör	1	0	0	0	1	1	Whiskey, brandy, rum, gin, liqueur
Vein, vahuvein	1	0	0	1	1	0	Wine, sparkling wine
Õlu	9	1	3	7	4	4	Beer
Siider	0	0	0	0	0	0	Cider
Long drink, kokteilid	0	0	0	0	0	0	Long drink, cocktails

Allikas: Eesti täiskasvanud elanikkonna küsitlus, detsember 2013, Eesti Konjunktuuriinstituut
 Source: Estonian Inhabitants' Survey, December 2013, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 43. Viimase 12 kuu jooksul alkoholi tarvitanute osakaal soo järgi 2004–2012 (küsitluste tulemused)
Share of people who consumed alcohol in the past 12 months by gender 2004–2012
(survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	2004	2006	2008	2010	2012	
Mehed						Men
Mitte kunagi	28,5	29,7	30,6	30,8	30,3	Never
Harvem kui üks kord kuus	24,4	25,3	25,5	25,9	26,9	Less than once a month
Üks kord kuus	20,9	22,7	23,6	19,0	19,5	Once a month
Vähemalt üks kord nädalas	26,2	22,3	20,3	24,3	23,3	At least once a week
Naised						Women
Mitte kunagi	64,9	68,3	67,2	68,8	68,3	Never
Harvem kui üks kord kuus	22,5	19,3	20,6	18,8	19,7	Less than once a month
Üks kord kuus	8,4	8,7	7,5	8,9	7,6	Once a month
Vähemalt üks kord nädalas	4,2	3,8	4,7	3,5	4,4	At least once a week
Kokku						Total
Mitte kunagi	49,1	53,0	51,7	53,2	52,2	Never
Harvem kui üks kord kuus	23,3	21,7	22,7	21,7	22,8	Less than once a month
Üks kord kuus	13,8	14,2	14,3	13,1	12,7	Once a month
Vähemalt üks kord nädalas	13,7	11,1	11,3	12,1	12,4	At least once a week

Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring, 2004–2012, Tervise Arengu Instituut.
 Täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuringut on läbi viidud igal paarisaastal alates aastast 1990 16–64-aastaste elanike hulgas. Andmed, mis koguti 2014. aastal avaldatakse alkoholi aastaraamatus 2015. aastal.
 2012. aasta uuring asub: www.tai.ee/et/terviseandmed/uuringud/download/222

Source: *Health behavior among Estonian adult population, 2004–2012, National Institute for Health Development.*
The study Health Behavior among Estonian Adult Population is conducted each even year starting from 1990 among the Estonian population aged 16 to 64. Data that were collected in 2014 will be published in the Alcohol Yearbook in 2015.
Survey data from year 2012 can be found here: www.tai.ee/et/terviseandmed/uuringud/download/222

Tabel 44. Korraga vähemalt kuus alkoholiannust tarvitanute osakaal soo järgi 2004–2012
(küsitluste tulemused)
Share of people who consumed six or more portions of alcohol at once by gender 2004–2012
(survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	2004	2006	2008	2010	2012	
Mehed						Men
Mitte kunagi	28,5	29,7	30,6	30,8	30,3	Never
Harvem kui üks kord kuus	24,4	25,3	25,5	25,9	26,9	Less than once a month
Üks kord kuus	20,9	22,7	23,6	19,0	19,5	Once a month
Vähemalt üks kord nädalas	26,2	22,3	20,3	24,3	23,3	At least once a week
Naised						Women
Mitte kunagi	64,9	68,3	67,2	68,8	68,3	Never
Harvem kui üks kord kuus	22,5	19,3	20,6	18,8	19,7	Less than once a month
Üks kord kuus	8,4	8,7	7,5	8,9	7,6	Once a month
Vähemalt üks kord nädalas	4,2	3,8	4,7	3,5	4,4	At least once a week
Kokku						Total
Mitte kunagi	49,1	53,0	51,7	53,2	52,2	Never
Harvem kui üks kord kuus	23,3	21,7	22,7	21,7	22,8	Less than once a month
Üks kord kuus	13,8	14,2	14,3	13,1	12,7	Once a month
Vähemalt üks kord nädalas	13,7	11,1	11,3	12,1	12,4	At least once a week

Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring, 2004–2012, Tervise Arengu Instituut

Source: *Health behavior among Estonian adult population, 2004–2012, National Institute for Health Development*

Tabel 45. Viimase 12 kuu jooksul vähemalt mõned korrad nädalas alkoholi tarvitanute osakaal (2012. a küsitluse tulemused)

Share of people who consumed alcohol at least few times a week in the past 12 months (2012 survey results)

% iga sotsiaaldemograafilise alagrupi kõigist vastanutest
% of total respondents in each sociodemographic subgroup

	Mehed Men	Naised Women	Kokku Total	
Perekonnaseis				Marital status
Vallaline	34,9	12,2	23,8	Single
Abielus, vabaabielus	46,2	12,4	27,0	Married, cohabiting
Lahutatud, lesk	49,4	12,3	20,5	Divorced, widowed
Haridus				Education
Alg-, põhi-	41,0	9,3	27,3	Primary, basic
Kesk-	42,3	11,1	25,5	Secondary
Keskeri-	47,3	10,9	26,6	Secondary-vocational
Kõrg-	38,8	15,8	22,8	University
Rahvus				Nationality
Eestlane	47,4	14,0	28,4	Estonian
Mitte-eestlane	30,9	8,3	17,6	Non-Estonian
Majanduslik aktiivsus				Economic activity
Töötav	47,0	13,4	28,1	Employed
Mittetöötav	26,5	9,1	15,2	Non-active
Töotu	50,0	17,1	33,9	Unemployed
Elukoht				Place of residence
Tallinn	36,5	14,5	22,7	Tallinn
Muu linn	43,8	9,4	24,0	Other town
Maapiirkond	46,4	13,5	28,9	Rural area
Leibkonna suurus				Size of household
Elab üksi	46,2	13,1	25,7	Lives alone
2 inimest	44,1	12,8	25,4	2 persons
3 inimest	42,6	13,9	26,3	3 persons
4 inimest ja rohkem	41,2	10,5	24,5	4 persons and more
Kuusissetulek				Monthly income
<256 €	41,4	9,6	22,8	<256 €
256–639 €	40,9	12,3	24,3	256–639 €
>639 €	52,1	17,4	33,3	>639 €
KOKKU				TOTAL
2012	43,0	12,4	25,4	2012
2010	43,3	13,5	25,8	2010
2008	43,8	14,0	26,7	2008
2006	46,1	13,6	26,5	2006

Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring, 2012, Tervise Arengu Instituut

Source: Health behavior among Estonian adult population, 2012, National Institute for Health Development

Tabel 46. Vähemalt üks kord kuus korraga 6 või rohkem alkoholiannust tarvitanud meeste ja naiste osakaal sotsiaaldemograafilise alagrupi kõigist vastanutest soo järgi (2012. a küsitluse tulemused)

Share of people who consumed six or more portions of alcohol at once at least once a month by gender and sociodemographic subgroup (2012 survey results)

*% iga sotsiaaldemograafilise alagrupi kõigist vastanutest
% of total respondents in each sociodemographic subgroup*

	Mehed Men	Naised Women	Kokku Total	
Perekonnaseis				Marital status
Vallaline	43,6	19,2	31,6	Single
Abielus, vabaabielus	41,4	9,6	23,4	Married, cohabiting
Lahutatud, lesk	50,6	12,4	20,9	Divorced, widowed
Haridus				Education
Alg-, põhi-	47,0	16,6	33,7	Primary, basic
Kesk-	47,2	13,1	28,8	Secondary
Keskeri-	44,1	11,9	25,9	Secondary-vocational
Kõrg-	29,9	9,8	15,9	University
Rahvus				Nationality
Eestlane	44,8	12,1	26,1	Estonian
Mitte-eestlane	37,1	11,7	22,1	Non-Estonian
Majanduslik aktiivsus				Economic activity
Töötav	43,3	11,6	25,5	Employed
Mittetöötav	34,6	12,2	19,9	Non-active
Töötu	57,0	13,8	35,9	Unemployed
Elukoht				Place of residence
Tallinn	34,7	15,9	23,0	Tallinn
Muu linn	42,3	9,0	23,1	Other town
Maapiirkond	48,3	11,7	28,6	Rural area
Leibkonna suurus				Size of household
Elab üksi	46,9	12,3	25,5	Lives alone
2 inimest	41,6	11,4	23,6	2 persons
3 inimest	10,8	13,6	25,4	3 persons
4 inimest ja rohkem	44,5	11,6	26,5	4 persons and more
Kuusissetulek				Monthly income
<256 €	42,3	11,7	24,3	<256 €
256–639 €	41,3	11,3	23,9	256–639 €
>639 €	46,4	12,8	28,2	>639 €
KOKKU				TOTAL
2012	42,8	12,0	25,0	2012
2010	43,3	12,4	25,1	2010
2008	43,9	12,2	25,6	2008
2006	45,0	12,5	25,4	2006

Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring, 2012, Tervise Arengu Instituut

Source: Health behavior among Estonian adult population, 2012, National Institute for Health Development

Tabel 47. Vastajate osakaal viimase seitsme päeva jooksul tarvitatud absoluutse alkoholi koguse ja soo järgi 2012. a (küsitluse tulemused)

Share of respondents by consuming of absolute alcohol during the past seven days and gender 2012 (survey results)

% vastajatest - % of respondents

	Mehed Men	Naised Women	Kokku Total	
Ei tarbinud üldse	26,1	43,4	36,1	<i>Did not consume at all</i>
Madala terviseriskiga tarbimine*	53,3	49,3	51,0	<i>Consumption with a low health risk*</i>
Tervist ohustav/kahjustav tarbimine**	20,5	7,3	12,9	<i>Health threatening/damaging consumption**</i>

* mehed - men 10–160 g; naised - women 10–80 g

** mehed - men >160 g; naised - women >80 g

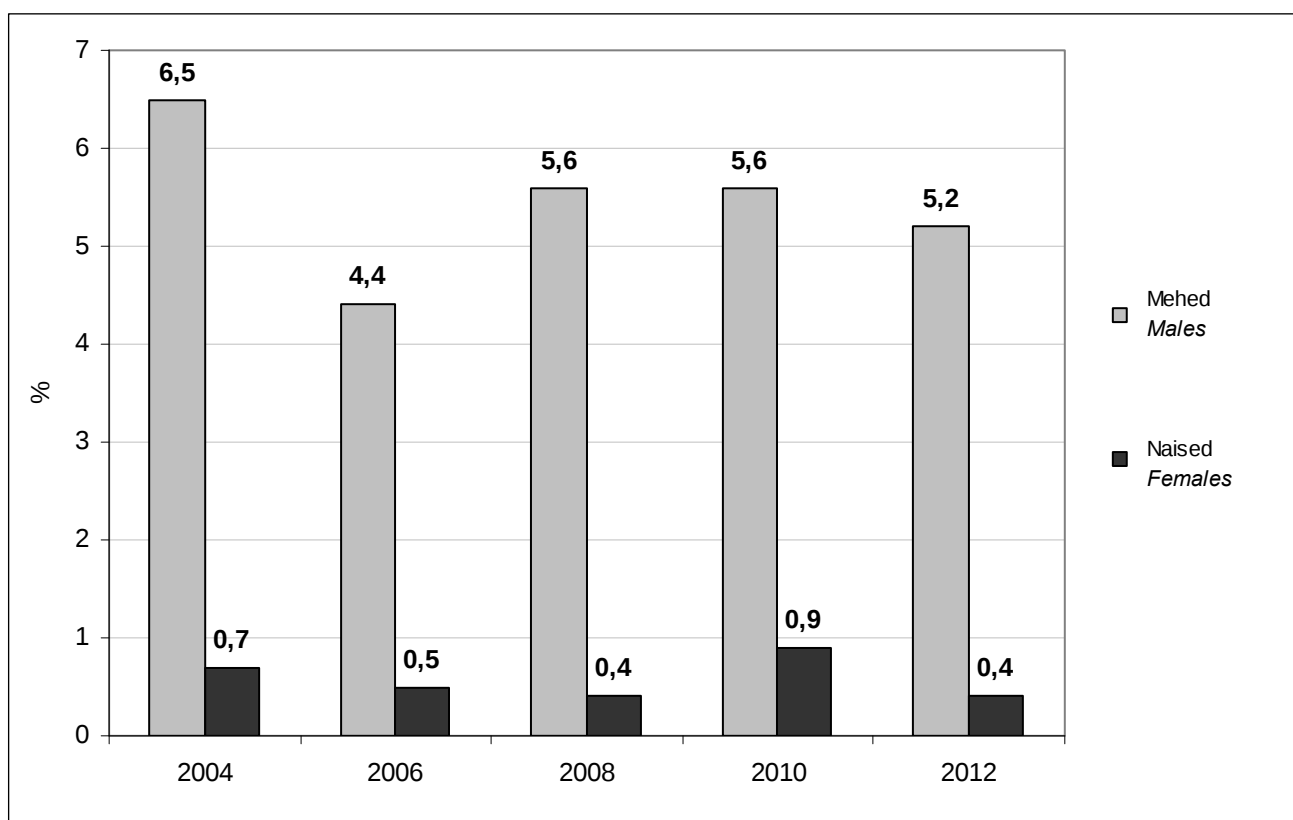
Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring, 2012, Tervise Arengu Instituut

Source: Health behavior among Estonian adult population, 2012, National Institute for Health Development

Joonis 17. Alkoholi liigtarvitamise tõttu ravi saanute osakaal 2004–2012 (küsitluse tulemused)

Share of respondents who were treated for alcohol abuse 2004–2012 (survey results)

% vastajatest - % of respondents

Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring 2012, Tervise Arengu Instituut

Source: Health behavior among Estonian adult population 2012, National Institute for Health Development

Tabel 48. Tervist ohustava alkoholi tarvitamisega seotud inimeste osakaal iga sotsiaaldemograafilise alagrupi kõigist vastanutest soo järgi 2012. a (küsitluse tulemused)*
*Share of people with health-damaging alcohol consumption by gender and sociodemographic subgroup 2012 (survey results)**
 % vastajatest - % of respondents

	Mehed Men	Naised Women	Kokku Total	
Perekonnaseis				Marital status
Vallaline	21	13	17	Single
Abielus, vabaabielus	21	6	12	Married, cohabiting
Lahutatud, lesk	17	6	9	Divorced, widowed
Haridus				Education
Alg, põhi	20	9	15	Primary, basic
Kesk	21	7	14	Secondary
Keskeri	25	6	14	Secondary-vocational
Kõrg	12	8	9	University
Rahvus				Nationality
Eestlane	23	7	14	Estonian
Mitte-eestlane	15	7	10	Non-Estonian
Majanduslik aktiivsus				Economic activity
Töötav	22	7	14	Employed
Mittetöötav	12	8	9	Non-active
Töötu	27	11	19	Unemployed
Elukoht				Place of residence
Tallinn	16	10	12	Tallinn
Muu linn	18	6	11	Other town
Maapiirkond	26	6	15	Rural area
Leibkonna suurus				Size of household
Elab üksi	25	10	16	Lives alone
2 inimest	18	6	11	2 persons
3 inimest	20	9	14	3 persons
4 inimest ja rohkem	22	7	14	4 persons and more
Kuusissetulek				Monthly income
<256 €	17	8	12	<256 €
256–639 €	19	6	12	256–639 €
>639 €	27	9	18	>639
2012	21	7	13	2012
2010	24	7	14	2010
2008	24	8	15	2008

* Meeste üle 160 g ja naiste üle 80 g absoluutse alkoholi tarbimist nädala jooksul loetakse tervist ohustavaks või kahjustavaks tarbimiseks
Consumption of pure alcohol which exceeds 160 g for men and 80 g for women within a week is considered to be a harmful or health-damaging consumption

Allikas: Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring, 2012, Tervise Arengu Instituut

Source: Health behavior among Estonian adult population, 2012, National Institute for Health Development

Tabel 49. **Elu jooksul alkoholi tarvitanud õpilaste osakaal soo, rahvuse ja elukoha järgi 2013. a (küsitluse tulemused)***

Share of schoolchildren who have consumed alcohol during their lifetime by gender, nationality and place of residence in 2013 (survey results)

% vastajatest - % of respondents

	Ühe korra Once	Korduvalt Repeatedly	Kokku Total	
Poisid	37	14	51	Boys
Tüdrukud	30	13	43	Girls
Eestlased	40	16	56	Estonians
Mitte-eestlased	21	9	30	Non-Estonians
Linn	32	11	43	City
Maa	36	18	54	Countryside

* küsitleti 4., 6. ja 8. klasside õpilasi
4th, 6th and 8th class schoolchildren were interviewed

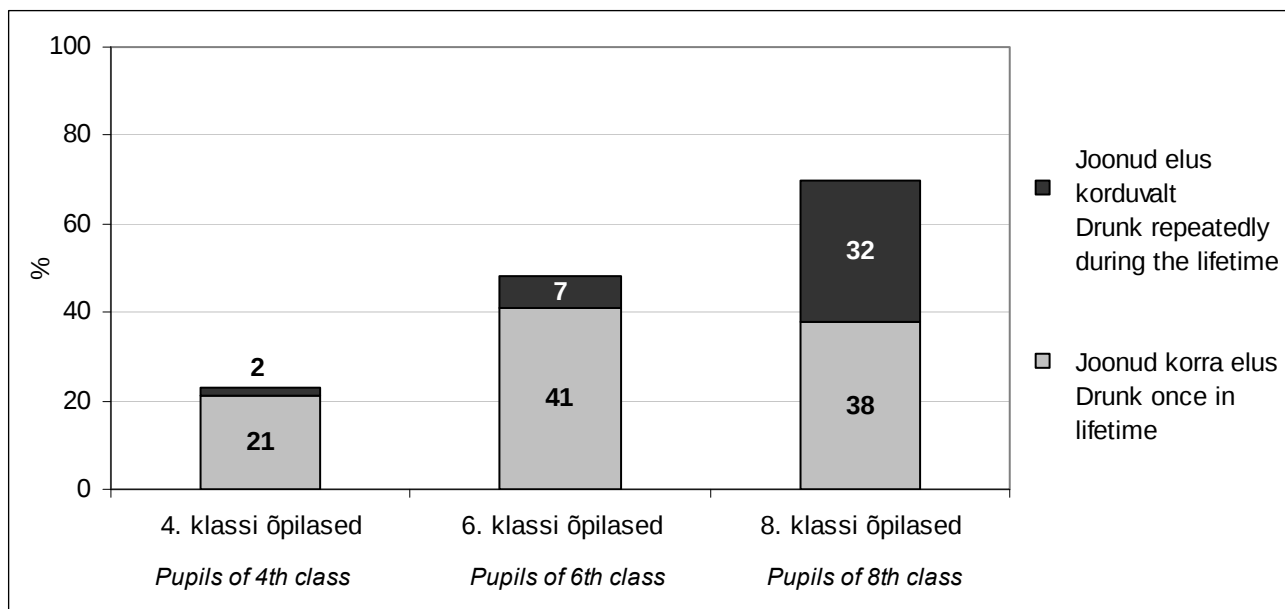
Allikas: Riskikäitumise teadlikkuse uuring kolmes sihtrühmas, Emor 2014

Source: Risk Behavior Awareness Study in Three Target Groups, Emor 2014

Joonis 18. **Õpilaste alkoholi tarvitamise kogemused 2013. a (küsitluse tulemused)**

Alcohol consumption experiences by schoolchildren 2013 (survey results)

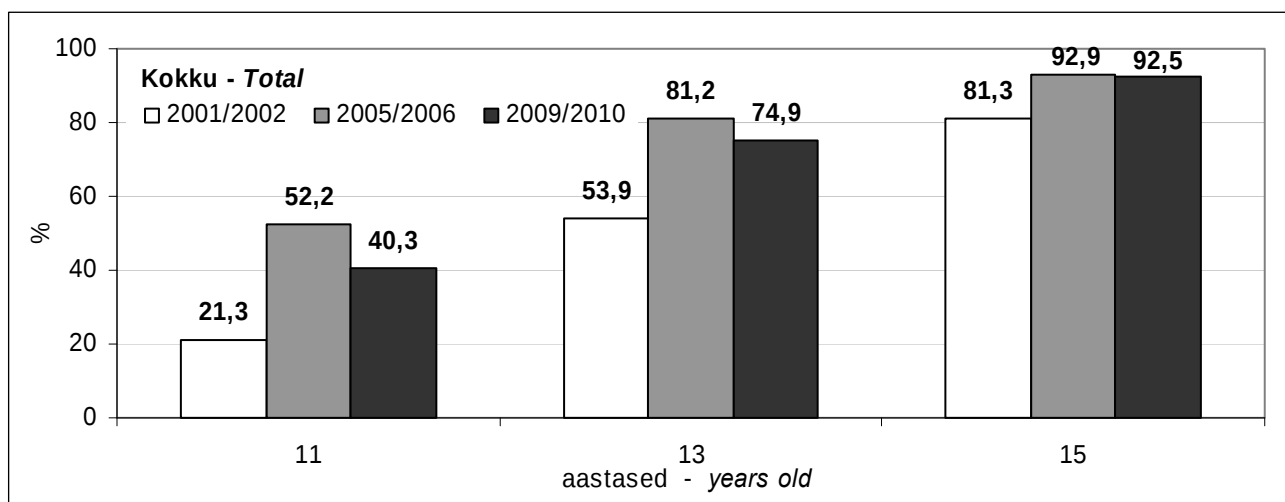
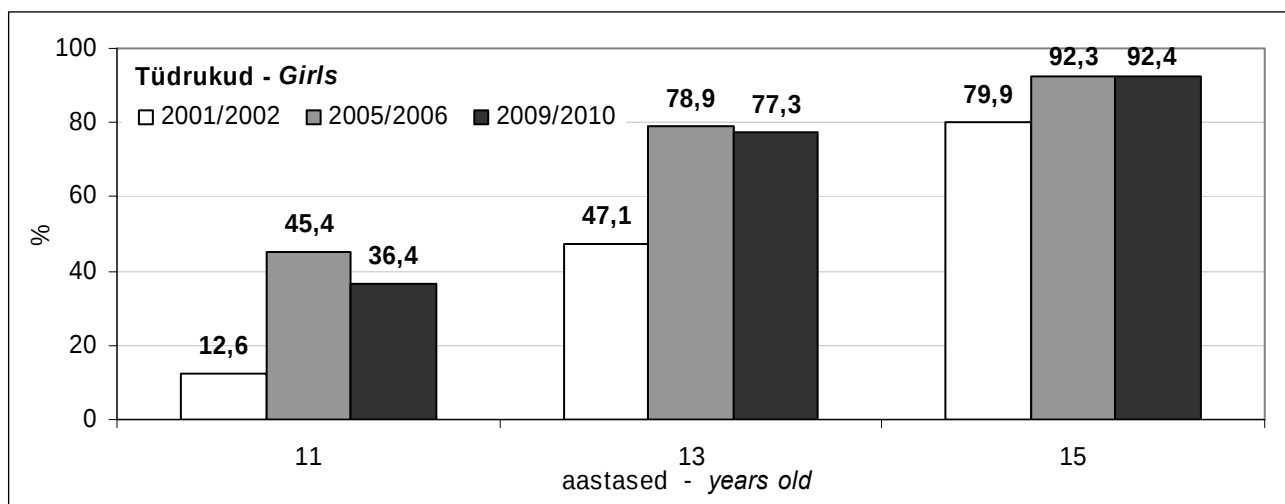
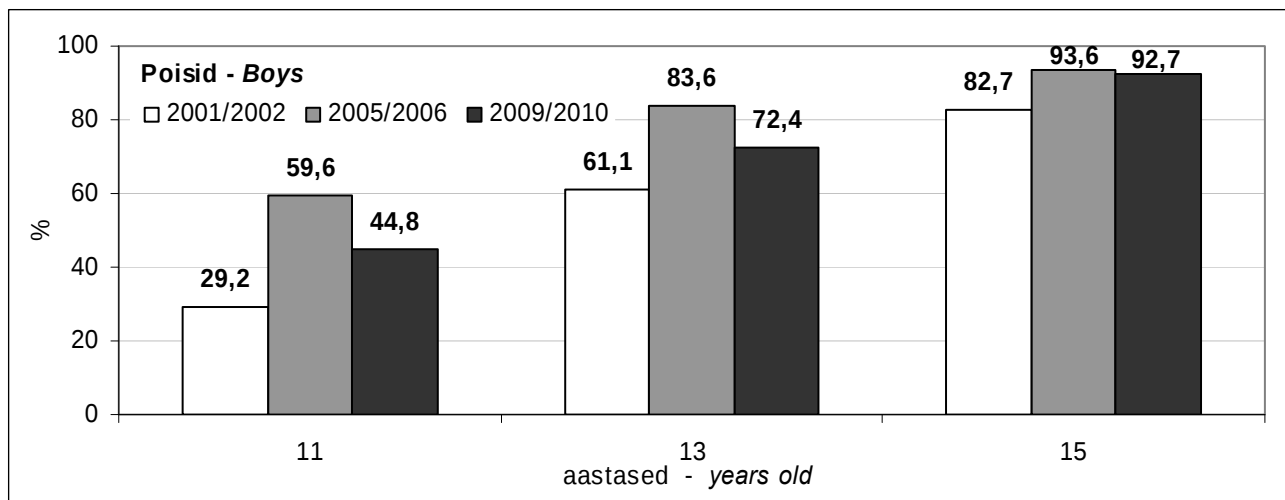
% vastajatest - % of respondents

Allikas: Riskikäitumise teadlikkuse uuring kolmes sihtrühmas, Emor 2014

Source: Risk Behavior Awareness Study in Three Target Groups, Emor 2014

Joonis 19. Alkohoolseid jooke proovinud poiste ja tüdrukute osakaal vanuse järgi, 2001/2002–2009/2010 äa (küsitluste tulemused)
 Share of boys and girls who have consumed alcohol by age, 2001/2002–2009/2010 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

Allikas: Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuring 2001/2002–2009/2010 äa, Tervise Arengu Instituut. Kooliõpilaste tervisekäitumise uuringut (edaspidi HBSC) on läbi viidud eesti ja vene õppekeeleaga koolide 11-, 13- ja 15-aastaste õpilaste hulgas alates 1993/1994 õppeaastast iga nelja aasta järel. Andmed, mis koguti 2013/2014. õppeaastal avaldatakse alkoholi aastaraamatus 2015. aastal. 2009/2010. õppeaasta uuring asub: <http://www.tai.ee/et/terviseandmed/uuringud/download/211>

Source: The Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study 2001/2002–2009/2010, National Institute for Health Development. The Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study has been conducted since school year 1993/1994 every fourth year among 11-, 13- and 15-years old students from Estonian and Russian schools. Data that were collected in school year 2013/2014 will be published in the Alcohol Yearbook in 2015. Survey data from school year 2009/2010 can be found here: <http://www.tai.ee/et/terviseandmed/uuringud/download/211>

Tabel 50. Vastajate keskmine vanus esmakordsel alkoholi tarvitamisel vanuse ja soo järgi, 2001/2002–2009/2010 õa (küsitluse tulemused)
Average age of adolescents when consuming alcohol for the first time by age and gender 2001/2002–2009/2010 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	11-aastased 11-years old	13-aastased 13-years old	15-aastased 15-years old	
2001/2002				2001/2002
Poisid	8,7	10,6	12,1	Boys
Tüdrukud	9,5	11,6	12,9	Girls
Kokku	8,9	11,1	12,5	Total
2005/2006				2005/2006
Poisid	11,1	11,8	12,6	Boys
Tüdrukud	11,1	12,1	13,0	Girls
Kokku	11,1	11,9	12,8	Total
2009/2010				2009/2010
Poisid	11,1	11,8	12,6	Boys
Tüdrukud	11,1	12,0	13,0	Girls
Kokku	11,1	11,9	12,8	Total

Allikas: HBSC 2001/2002–2009/2010 õa, Tervise Arengu Instituut

Source: HBSC 2001/2002–2009/2010, National Institute for Health Development

Tabel 51. Alkohoolsete jookide tarvitamise sagedus vanuse ja soo järgi, 2009/2010. õa (küsitluse tulemused)
Frequency of alcohol consumption by age and gender, 2009/2010 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	11-aastased 11-years old	13-aastased 13-years old	15-aastased 15-years old	
Poisid				Boys
Ei tarvita alkoholi	68,7	45,3	18,9	Never
Harva	25,8	34,5	35,9	Rarely
Iga kuu, aga mitte iga nädal	3,2	12,4	25,1	Every month, but not every week
Iga nädal	1,7	5,6	18,3	Every week
Iga päev	0,6	2,2	1,8	Every day
Tüdrukud				Girls
Ei tarvita alkoholi	76,4	36,2	14,9	Never
Harva	19,0	40,8	42,9	Rarely
Iga kuu, aga mitte iga nädal	4,1	15,0	28,5	Every month, but not every week
Iga nädal	0,5	7,4	13,1	Every week
Iga päev	0,0	0,6	0,6	Every day
Kokku				Total
Ei tarvita alkoholi	72,7	40,5	16,8	Never
Harva	22,2	37,8	39,5	Rarely
Iga kuu, aga mitte iga nädal	3,7	13,8	26,9	Every month, but not every week
Iga nädal	1,1	6,5	15,6	Every week
Iga päev	0,3	1,4	1,2	Every day

Allikas: HBSC 2009/2010 õa, Tervise Arengu Instituut

Source: HBSC 2009/2010, National Institute for Health Development

Tabel 52. Igal nädalal vähemalt korra alkoholi tarvitanud noorte osakaal vanuse, soo ja alkoholi liigi järgi, 2009/2010. õa (küsitluse tulemused)
Share of adolescents who consumed alcohol at least once in a week by age, gender and alcoholic drink, 2009/2010 (survey results)

% vähemalt korra nädalas alkoholi tarvitanutest
 % of respondents who consumed alcohol at least once a week

	13-aastased 13-years old	15-aastased 15-years old	
Poisid			Boys
Õlu	57,4	76,7	Beer
Vein	22,2	15,8	Wine
Kange alkohol	40,7	48,9	Strong alcohol
Lahjad alkohoolsed joogid, kokteilid	66,7	46,6	Light alcoholic drinks, cocktails
Tüdrukud			Girls
Õlu	12,3	15,2	Beer
Vein	12,3	12,1	Wine
Kange alkohol	42,1	34,3	Strong alcohol
Lahjad alkohoolsed joogid, kokteilid	75,4	87,9	Light alcoholic drinks, cocktails
Kokku			Total
Õlu	33,9	50,4	Beer
Vein	17,4	14,3	Wine
Kange alkohol	42,2	42,6	Strong alcohol
Lahjad alkohoolsed joogid, kokteilid	70,6	64,3	Light alcoholic drinks, cocktails

Allikas: HBSC 2009/2010 õa, Tervise Arengu Instituut

Source: HBSC 2009/2010, National Institute for Health Development

Tabel 53. Vähemalt korra elus purjus olnud noorte osakaal vanuse ja soo järgi, 2001/2002–2009/2010 õa (küsitluse tulemused)
Share of adolescents who have been drunk at least once in life by age and gender, 2001/2002–2009/2010 (survey results)

% vastajatest - % of respondents

	11-aastased 11-years old	13-aastased 13-years old	15-aastased 15-years old	
2001/2002				2001/2002
Poisid	17,5	44,9	74,3	Boys
Tüdrukud	6,1	28,5	59,8	Girls
Kokku	12,1	36,4	66,9	Total
2005/2006				2005/2006
Poisid	18,2	46,0	71,2	Boys
Tüdrukud	8,7	29,5	62,2	Girls
Kokku	13,3	37,6	66,7	Total
2009/2010				2009/2010
Poisid	8,2	34,3	67,7	Boys
Tüdrukud	6,8	31,1	58,2	Girls
Kokku	7,4	32,7	62,7	Total

Allikas: HBSC 2001/2002–2009/2010 õa, Tervise Arengu Instituut

Source: HBSC 2001/2002–2009/2010, National Institute for Health Development

Tabel 54. Vastajate keskmine vanus esmakordsel purju joomisel vanuse ja soo järgi, 2001/2002–2009/2010 äa (küsitluse tulemused)
Average age of adolescents getting drunk for the first time by age and gender 2001/2002–2009/2010 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	11-aastased 11-years old	13-aastased 13-years old	15-aastased 15-years old	
2001/2002				2001/2002
Poisid	9,7	11,8	13,3	Boys
Tüdrukud	10,0	12,3	13,9	Girls
Kokku	9,8	12,0	13,6	Total
2005/2006				2005/2006
Poisid	11,1	12,3	13,5	Boys
Tüdrukud	11,2	12,6	13,9	Girls
Kokku	11,1	12,4	13,6	Total
2009/2010				2009/2010
Poisid	11,1	12,4	13,7	Boys
Tüdrukud	11,1	12,6	13,8	Girls
Kokku	11,1	12,5	13,7	Total

Allikas: HBSC 2001/2002–2009/2010 äa, Tervise Arengu Instituut
 Source: HBSC 2001/2002–2009/2010, National Institute for Health Development

Tabel 55. Purju joomise sagedus vanuse ja soo järgi, 2009/2010. äa (küsitluse tulemused)
Frequency of being drunk by age and gender, 2009/2010 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	11-aastased 11-years old	13-aastased 13-years old	15-aastased 15-years old	
Poisid				Boys
0 korda	91,8	65,7	32,4	0 times
1 kord	7,0	16,3	19,8	1 time
2 või enam korda	1,2	18,0	47,9	2 or more times
Tüdrukud				Girls
0 korda	93,3	68,9	41,8	0 times
1 kord	5,7	13,9	16,2	1 time
2 või enam korda	1,1	17,2	42,0	2 or more times
Kokku				Total
0 korda	92,6	67,4	37,3	0 times
1 kord	6,3	15,1	17,9	1 time
2 või enam korda	1,1	17,6	44,8	2 or more times

Allikas: HBSC 2009/2010 äa, Tervise Arengu Instituut
 Source: HBSC 2009/2010, National Institute for Health Development

Tabel 56. Alkohoolsete jookide esmakordne proovimine õpilaste poolt vanuse järgi 2011. a (küsitluste tulemused)
Tasting of alcoholic beverages by schoolchildren for the first time by age 2011 (survey results)
 % õpilastest - % of schoolchildren

	Vanus - Age				
	11 aastasel või varem 11 year old or before	13 aastasel 13 year old	16 aastasel 16 year old	Pole tarvitanud Does not consume	
Õlu (vähemalt 1 klaas)					Beer (at least 1 glass)
poisid	39	28	17	16	boys
tüdrukud	30	20	19	31	girls
Siider (vähemalt 1 klaas)					Cider (at least 1 glass)
poisid	33	28	16	23	boys
tüdrukud	24	36	24	16	girls
Segujoogid (vähemalt 1 klaas)					Mixed beverages (at least 1 glass)
poisid	20	26	18	35	boys
tüdrukud	13	32	29	26	girls
Vein (vähemalt 1 klaas)					Wine (at least 1 glass)
poisid	29	27	25	19	boys
tüdrukud	24	34	31	11	girls
Kange alkohol (vähemalt 1 klaas)					Strong alcohol (at least 1 glass)
poisid	11	23	37	29	boys
tüdrukud	6	24	42	28	girls

Allikas: Kooliõpilaste alkoholi ja narkootikumide kasutamise võrdlusuuring, 2011, Tallinna Ülikooli rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituut, Tervise Arengu Instituut. Kooliõpilaste alkoholi ja narkootikumide kasutamise võrdlusuuringut (edaspidi ESPAD) on läbi viidud eesti ja vene õppekeelel koolides 15–16 aastaste õpilaste hulgas alates 1995. aastast iga nelja aasta järel. Järgmine andmekogumine viiakse läbi 2015. aastal ning andmed avaldatakse alkoholi aastaraamatus 2016. aastal. 2011. aasta uuring asub: <http://www.tai.ee/et/terviseandmed/uuringud/download/198>

Source: *The European School Survey Project on Alcohol and other Drugs, 2011, Institute of International and Social Studies of Tallinn University, National Institute for Health Development. The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD) has been conducted since 1995 every fourth year among 15–16-years old students from Estonian and Russian schools. Next data collection will be conducted in 2015 and the data will be published in the Alcohol Yearbook in 2016. Survey data from 2011 can be found here: <http://www.tai.ee/et/terviseandmed/uuringud/download/198>*

Tabel 57. Vähemalt korra elu jooksul alkoholi tarvitanute osakaal 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2003–2011 (küsitluste tulemused)
Share of 15–16 years old students who consumed alcohol at least once in life by gender 2003–2011 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	2003	2007	2011	
Poisid	95,6	93,7	93,9	Boys
Tüdrukud	95,7	95,0	95,7	Girls
Kokku	95,7	94,4	95,0	Total

Allikas: ESPAD 2003–2011, Tallinna Ülikooli rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituut, Tervise Arengu Instituut

Source: ESPAD 2003–2011, Institute of International and Social Studies of Tallinn University, National Institute for Health Development

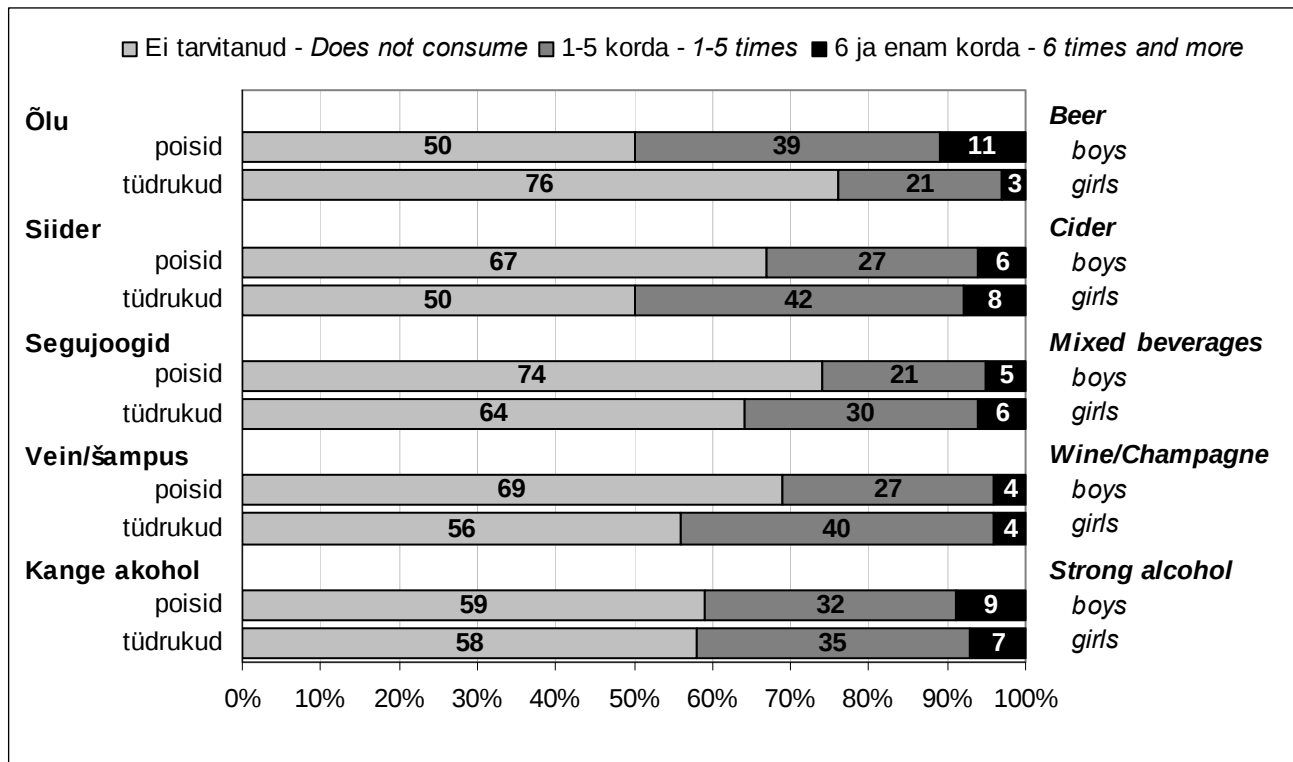
Tabel 58. Alkoholi tarvitamise sagedus 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2011. a
(küsitluse tulemused)
Frequency of alcohol consumption among 15–16 years old students by gender 2011 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	Pole tarvitanud <i>Has not consumed</i>	1–2 korda <i>1–2 times</i>	3–5 korda <i>3–5 times</i>	6–9 korda <i>6–9 times</i>	10–19 korda <i>10–19 times</i>	20–39 korda <i>20–39 times</i>	üle 40 korra <i>More than 40 times</i>	
Poisid								Boys
Elu jooksul	6,1	10,5	10,5	11,0	17,1	14,5	30,3	<i>Lifetime</i>
Viimase 12 kuu jooksul	17,3	18,6	16,3	15,4	16,8	6,6	9,0	<i>Past 12 months</i>
Viimase 30 päeva jooksul	43,0	30,2	14,8	6,8	2,9	1,4	0,9	<i>Past 30 days</i>
Tüdrukud								Girls
Elu jooksul	4,3	8,6	12,0	13,4	19,4	17,0	25,3	<i>Lifetime</i>
Viimase 12 kuu jooksul	12,3	18,0	18,0	17,2	16,9	10,8	6,8	<i>Past 12 months</i>
Viimase 30 päeva jooksul	39,6	31,7	18,5	6,7	2,7	0,3	0,5	<i>Past 30 days</i>
Kokku								Total
Elu jooksul	5,2	9,6	11,3	12,2	18,2	15,8	27,7	<i>Lifetime</i>
Viimase 12 kuu jooksul	14,8	18,2	17,1	16,3	16,9	8,8	7,9	<i>Past 12 months</i>
Viimase 30 päeva jooksul	41,2	31,0	16,7	6,7	2,8	0,9	0,7	<i>Past 30 days</i>

Allikas: ESPAD 2011, Tallinna Ülikooli rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituut, Tervise Arengu Instituut

Source: ESPAD 2011, Institute of International and Social Studies of Tallinn University, National Institute for Health Development

Joonis 20. **Õpilaste poolt viimase 30 päeva jooksul tarvitatud alkohoolsed joogid liikide lõikes 2011. a**
(küsitluse tulemused)
Types of consumed alcoholic beverages in the past 30 days by schoolchildren 2011
(survey results)
 %

Allikas: ESPAD 2011, Tallinna Ülikooli Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut, Tervise Arengu Instituut

Source: ESPAD 2011, Tallinn University Institute for International and Social Studies, National Institute for Health Development

Tabel 59. Viimase 30 päeva jooksul ühel joomiskorral vähemalt viie dringi tarvitamine 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2003–2011 (küsitluse tulemused)

Having had five or more drinks on one occasion during the past 30 days among 15–16 years old students by gender 2003–2011 (survey results)

% vastajatest - % of respondents

	2003	2007	2011	
Poisid				Boys
Mitte kordagi	47,1	43,2	46,2	Never
1 kord	13,0	12,3	13,7	1 time
2 korda	14,7	11,6	12,2	2 times
3–5 korda	12,9	15,8	12,7	3–5 times
6–9 korda	6,6	10,0	7,5	6–9 times
10 või enam korda	5,7	7,1	7,7	10 or more times
Tüdrukud				Girls
Mitte kordagi	60,2	49,3	47,9	Never
1 kord	14,5	14,0	11,1	1 time
2 korda	11,1	11,1	12,7	2 times
3–5 korda	9,9	14,5	16,3	3–5 times
6–9 korda	2,6	7,6	7,9	6–9 times
10 või enam korda	1,7	3,5	4,1	10 or more times
Kokku				Total
Mitte kordagi	53,5	46,1	47,0	Never
1 kord	13,7	13,2	12,4	1 time
2 korda	12,9	11,4	12,5	2 times
3–5 korda	11,4	15,2	14,5	3–5 times
6–9 korda	4,7	8,8	7,7	6–9 times
10 või enam korda	3,8	5,3	5,9	10 or more times

Allikas: ESPAD 2003–2011, Tallinna Ülikooli rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituut, Tervise Arengu Instituut

Source: ESPAD 2003–2011, Institute of International and Social Studies of Tallinn University, National Institute for Health Development

Tabel 60. **15–16 aastaste õpilaste esmakordne purju jäämine soo ja vanuse järgi 2003–2011**
(küsitluste tulemused)

Age of onset for drunkenness among 15–16 years old students by gender and age 2003 – 2011
(survey results)

% vastajatest - % of respondents

	2003	2007	2011	
Poisid				Boys
Mitte kunagi	19,3	29,2	33,0	Never
11-aastaselt või nooremalt	11,8	13,0	10,3	At the age of 11 or younger
12-aastaselt	9,8	8,7	10,3	At the age of 12
13-aastaselt	20,1	14,2	13,9	At the age of 13
14-aastaselt	23,8	20,7	19,8	At the age of 14
15-aastaselt	14,0	12,7	11,9	At the age of 15
16-aastaselt või vanemalt	1,2	1,5	0,8	At the age of 16 or older
Tüdrukud				Girls
Mitte kunagi	26,8	33,3	31,7	Never
11-aastaselt või nooremalt	3,4	3,7	3,4	At the age of 11 or younger
12-aastaselt	7,5	6,7	9,1	At the age of 12
13-aastaselt	16,4	13,9	16,2	At the age of 13
14-aastaselt	27,0	22,5	21,7	At the age of 14
15-aastaselt	18,2	18,4	16,8	At the age of 15
16-aastaselt või vanemalt	0,7	1,5	1,1	At the age of 16 or older
Kokku				Total
Mitte kunagi	23,1	31,4	32,3	Never
11-aastaselt või nooremalt	7,6	8,3	6,8	At the age of 11 or younger
12-aastaselt	8,7	7,7	9,7	At the age of 12
13-aastaselt	18,2	14,0	15,1	At the age of 13
14-aastaselt	25,5	21,6	20,8	At the age of 14
15-aastaselt	16,0	15,5	14,4	At the age of 15
16-aastaselt või vanemalt	0,9	1,5	0,9	At the age of 16 or older

Allikas: ESPAD 2003–2011, Tallinna Ülikooli rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituut, Tervise Arengu Instituut

Source: ESPAD 2003–2011, Institute of International and Social Studies of Tallinn University, National Institute for Health Development

Tabel 61. Vähemalt korra elu jooksul purjus olnute osakaal 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2003–2011 (küsitluste tulemused)
Share of 15–16 years old students who have been drunk at least once in life by gender 2003–2011 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	2003	2007	2011	
Poisid	83,2	57,6	54,9	Boys
Tüdrukud	75,9	52,6	54,3	Girls
Kokku	79,7	55,2	54,6	Total

Allikas: ESPAD 2003–2011, Tallinna Ülikooli rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituut, Tervise Arengu Instituut
 Source: ESPAD 2003–2011, Institute of International and Social Studies of Tallinn University, National Institute for Health Development

Tabel 62. Purjusoleku sagedus 15–16 aastaste õpilaste hulgas soo järgi 2011. a (küsitluse tulemused)
Frequency of drunkenness among 15–16 years old students by gender, 2011 (survey results)
 % vastajatest - % of respondents

	Pole tarvitanud <i>Has not consumed</i>	1–2 korda <i>1–2 times</i>	3–5 korda <i>3–5 times</i>	6–9 korda <i>6–9 times</i>	10–19 korda <i>10–19 times</i>	20–39 korda <i>20–39 times</i>	üle 40 korra <i>More than 40 times</i>	
Poisid								Boys
Elu jooksul	45,1	28,3	12,8	6,2	3,9	2,1	1,6	Lifetime
Viimase 12 kuu jooksul	60,7	27,6	6,7	2,4	1,8	0,4	0,4	Past 12 months
Viimase 30 päeva jooksul	87,8	9,4	1,2	0,8	0,3	0,3	0,2	Past 30 days
Tüdrukud								Girls
Elu jooksul	45,7	28,4	15,4	5,1	3,3	1,5	0,6	Lifetime
Viimase 12 kuu jooksul	57,8	30,2	8,0	2,8	0,8	0,3	0,1	Past 12 months
Viimase 30 päeva jooksul	87,2	11,0	1,6	0,1	0,1	0,0	0,0	Past 30 days
Kokku								Total
Elu jooksul	45,4	28,3	14,2	5,6	3,6	1,8	1,1	Lifetime
Viimase 12 kuu jooksul	59,2	28,9	7,4	2,6	1,3	0,4	0,2	Past 12 months
Viimase 30 päeva jooksul	87,6	10,2	1,4	0,4	0,2	0,1	0,1	Past 30 days

Allikas: ESPAD 2011, Tallinna Ülikooli rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituut, Tervise Arengu Instituut
 Source: ESPAD 2011, Institute of International and Social Studies of Tallinn University, National Institute for Health Development

4. Alkoholi tarbimisega seonduvad negatiivsed tagajärjed ühiskonnale

Negative consequences for the society related to alcohol consumption

Tabel 63. Alkoholiseaduse rikkumised 2003–2013
Offences under Alcohol Act 2003–2013

	Alkoholsete jookide ostmise alaealiste poolt (§72)* <i>Purchase of alcoholic beverages by minors (§72)*</i>	Alkoholsete jookide tarbimine alaealiste poolt (§71)* <i>Consumption of alcoholic beverages by minors (§71)*</i>	Alkoholsete jookide tarbimine avalikus kohas või avalikku kohta jooanud olekus ilmumine (§70) <i>Consumption of alcoholic beverages in public places or appearance in public places while intoxicated (§70)</i>	Käitlemiseks mittelubatud alkoholi omandamine, hoidmine ja edasitoimetamine (§54) <i>Acquisition, possession and distribution of alcohol which is not permitted to be handled (§54)</i>	Muud rikkumised <i>Other offences</i>	Kokku <i>Total</i>
2003	103	6 879	33 100	450	485	41 017
2004	111	8 610	30 712	434	500	40 367
2005	96	8 662	30 193	435	374	39 760
2006	117	8 553	26 750	386	394	36 200
2007	160	10 461	26 813	300	379	38 113
2008	107	13 486	20 052	168	385	34 198
2009	48	9 539	15 624	130	269	25 610
2010	49	8 068	8 677	121	255	17 170
2011	57	9 342	9 396	165	308	19 268
2012	28	7 622	7 579	158	458	15 845
2013	28	5 345	4 882	192	495	10 942

* Politsei on viimasel paaril aastal rohkem tähelepanu pööranud nende inimeste väljaselgitamisele, kelle kaudu alkohol laste kätte jõuab. Sellest tingituna on viimaste aastate jooksul vähenenud registreeritud alaealiste alkoholiseaduse rikkumiste arv. Kuna alaealistele saab alkohol kättesaadavaks täiskasvanute kaudu, siis tähendaks järelvalves ja ennetustöös ainult noortele endile keskendumine probleemi põhjusest mööda vaatamist.

In recent years police has turned more attention to find out people through whom the alcohol will reach children. As a result the number of Alcohol Act offences by minors has decreased in the past few years. Since alcohol can be available for minors through adults, only focusing on minors themselves in surveillance and prevention would mean ignoring the reason of the problem.

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet, Justiitsministeerium

Source: Estonian Police and Border Guard Board, Ministry of Justice

Tabel 64. Alkoholiga seotud registreeritud kuritegude arv 2003–2013
Number of alcohol-related registered crimes 2003–2013

	Alaealise kallutamise alkoholi tarvitamisele (\$182) <i>Inducing minor to consume alcohol (\$182)</i>	Alaealisele alkoholi müümine ja ostmine (\$182.1) <i>Selling alcohol to minor and purchasing alcohol for minor (\$182.1)</i>	Alkoholi ebaseaduslik tootmine (\$374) <i>Illegal production of alcohol (\$374)</i>	Alkoholi käitlemise korra rikkumine (\$375) <i>Violation of procedure for handling alcohol (\$375)</i>	Kokku <i>Total</i>
2003	10	0	70	65	145
2004	16	0	52	48	116
2005	31	0	18	67	116
2006	29	0	14	42	85
2007	27	2	8	42	79
2008	26	10	4	52	92
2009	25	0	5	19	49
2010	11	4	4	27	46
2011	23	4	5	38	70
2012	18	2	5	43	68
2013	25	2	6	44	77

Allikas: Justiitsministeerium, Karistusseadustik
 Source: Ministry of Justice, Penal Code

Tabel 65. Tolli poolt kinni peetud alkohol 2003–2013*
*Alcoholic beverages seized by customs 2003–2013**
 liitrit 100% alkoholis - litres in 100% alcohol

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kinni peetud kogused	35 703	125 443	14 981	9 443	13 704	13 216	30 454	11 763	57 644	30 419	10 691	Seized quantities*

* sisaldab nii tollikontrolli käigus avastatud kui ka kriminaalmenetluse käigus kinni peetud koguseid
 includes alcohol seized during the customs control or criminal procedures

Allikas: Maksu- ja Tolliamet
 Source: Estonian Tax and Customs Board

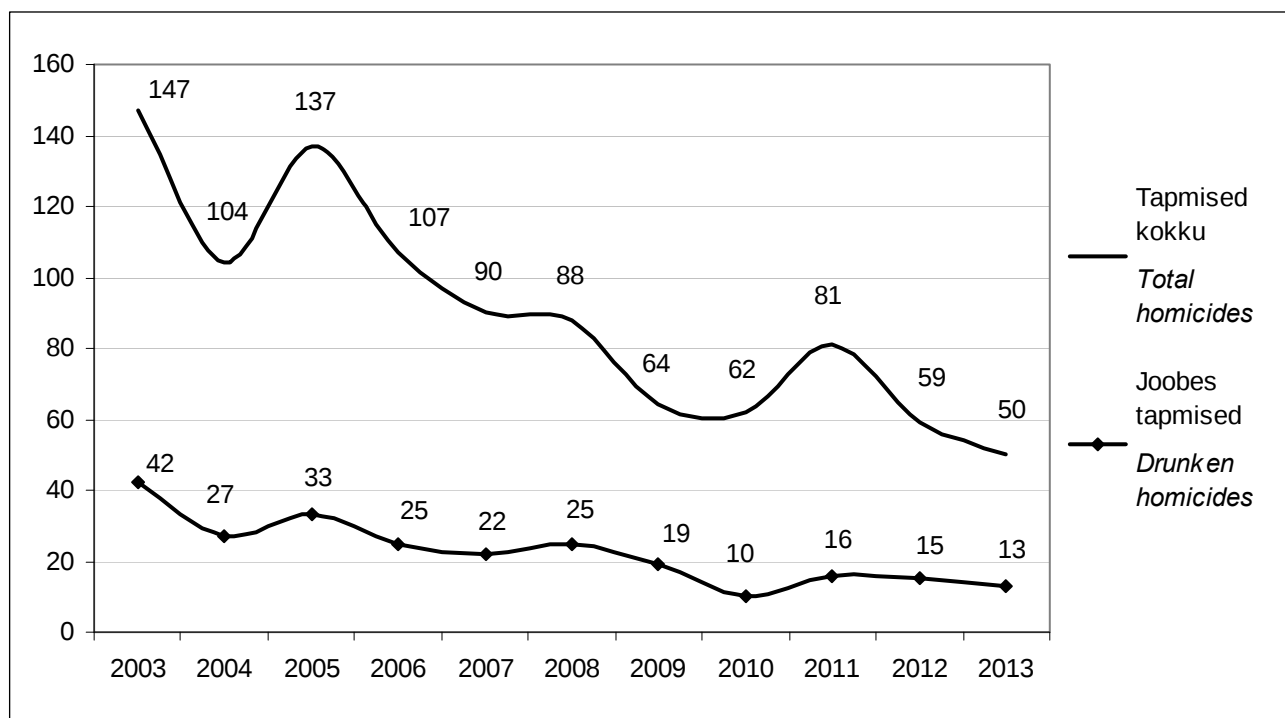
Tabel 66. Kainenema toimetamised 2006–2013*
Number of people delivered to sober 2006–2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kainenema viidud inimeste arv	14868	15545	15945	13841	15984	19167	16574	16306	Number of people delivered to sober.

* Kainenema toimetamise andmed on üldistavad, kuna neid on aastate lõikes erinevalt kogutud
 The data on delivering to sober are generalized because they have been collected in different ways over the years

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet
 Source: Estonian Police and Border Guard Board

Joonis 21. Alkoholi joobes toime pandud tapmiste arv 2003–2013*

*Number of murders committed under the influence of alcohol 2003–2013**

* Alkoholi joobes tapmiste andmed on indikatiivsed, kuna alati ei määrata sündmuskohal joovet
 The data on homicides while alcohol-intoxicated are indicative because the intoxication of the offender is not always assessed at the scene

Allikas: Justiitsministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet
 Source: Ministry of Justice, Police and Border Guard Board

Tabel 67. Mootorsõiduki juhtimine joobeseisundis ja sellega seotud liiklusõnnetused 2002–2013
Drunk-driving and related traffic accidents 2002–2013

	Politsei poolt registreeritud joobes juhtimiste arv*	Politsei poolt registreeritud joobes juhtimiste arv 10 000 elaniku kohta*	Liiklusõnnetuste arv joobes mootorsõiduki-juhi osalusel**	Liiklusõnnetuste arv joobes mootorsõiduki-juhi osalusel 10 000 elaniku kohta**	Hukkunute arv**	Vigastatute arv**
	<i>Drunk-driving registered by the police*</i>	<i>Drunk-driving registered by the police per 10 000 inhabitants*</i>	<i>Number of accidents involving drunken motorvehicle drivers**</i>	<i>Number of accidents involving drunken motorvehicle drivers per 10 000 inhabitants**</i>	<i>Number of killed persons**</i>	<i>Number of injured persons**</i>
2002	13 867	100,2	503	3,6	68	806
2003	15 117	109,9	400	2,9	45	598
2004	16 095	117,8	409	3,0	44	611
2005	15 947	117,4	442	3,3	49	655
2006	17 052	126,2	541	4,0	61	803
2007	17 920	133,4	552	4,1	81	807
2008	15 167	113,3	391	2,9	42	564
2009	7 909	59,2	280	2,1	33	390
2010	6 284	47,1	203	1,5	16	285
2011	7 060	53,1	216	1,6	22	313
2012	7 190	54,3	203	1,5	17	284
2013	6 945	52,6	191	1,4	23	263

* väärted ja kuriteod kokku - *total misdemeanours and crimes*

** alkoholi tarvitamise tunnustega juhtumeid ei ole arvesse võetud - *cases with signs of alcohol usage are not taken into account*

Allikad: Statistikaamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Justiitsministeerium

Sources: Statistics Estonia, Estonian Police and Border Guard Board, Estonian Road Administration, Ministry of Justice

Tabel 68. Joobes mootorsõiduki-juhi osalusel toimunud liiklusõnnetused 2002–2013*
Traffic accidents involving drunken motorvehicle drivers 2002–2013

	Liiklusõnnetused joobes juhi osalusel (% kõikidest liiklusõnnetustest) <i>Accidents involving drunken drivers (% of all traffic accidents)</i>	Hukkunuid (% kõikidest liiklusõnnetustes hukkunutest) <i>Killed (% of those who were killed in traffic accidents)</i>	Vigastatuid (% kõikidest liiklusõnnetustes vigastatutest) <i>Injured (% of those who were injured in traffic accidents)</i>
2002	23	30	28
2003	21	27	24
2004	18	26	21
2005	19	29	22
2006	21	30	23
2007	23	41	25
2008	21	32	24
2009	19	33	20
2010	15	20	17
2011	14	22	17
2012	15	20	17
2013	14	28	15

* alkoholi tarvitamise tunnustega juhtumeid ei ole arvesse võetud - *cases with signs of alcohol usage are not taken into account*

Allikad: Maanteeamet, EKI arvutused

Sources: Estonian Road Administration, calculations of Estonian Institute of Economic Research

Tabel 69. Liiklusõnnetustes hukkunute arv joobeastmete lõikes 2002 ja 2011–2013*
*Number of persons killed in traffic accidents by degrees of intoxication 2002 and 2011–2013**

	Arv - Number				Osakaal, % - Proportion, %				
	2002	2011	2012	2013	2002	2011	2012	2013	
SÕIDUKIJUHI					DRIVERS				
Kaine	19	21	16	16	27,6	60,0	47,1	44,4	Sober
Kerge joove	13	1	4	4	18,8	2,9	11,8	11,1	Low intoxication
Keskmine joove	20	3	7	8	29,0	8,5	20,6	22,2	Moderate intoxication
Raske joove	17	8	6	6	24,6	22,9	17,6	16,7	High intoxication
Olek määramata	...	2	1	2	...	5,7	2,9	5,6	Condition not determined
Kokku	69	35	34	36	100,0	100,0	100	100	Total
JALAKÄIJAD					PEDESTRIANS				
Kaine	16	15	15	14	34,0	36,6	39,5	51,9	Sober
Kerge joove	6	1	4	2	12,8	2,4	10,5	7,4	Low intoxication
Keskmine joove	7	10	10	3	14,9	24,4	26,3	11,1	Moderate intoxication
Raske joove	18	10	4	3	38,3	24,4	10,5	11,1	High intoxication
Olek määramata	...	5	5	5	...	12,2	13,2	18,5	Condition not determined
Kokku	47	41	38	27	100,0	100,0	100	100	Total
JALGRATTURID					CYCLISTS				
Kaine	...	6	5	4	...	46,1	83,3	40,0	Sober
Kerge joove	...	0	0	0	...	0,0	0,0	0,0	Low intoxication
Keskmine joove	...	2	1	1	...	15,4	16,7	10,0	Moderate intoxication
Raske joove	...	3	0	0	...	23,1	0,0	0,0	High intoxication
Olek määramata	...	2	0	5	...	15,4	0,0	50,0	Condition not determined
Kokku	...	13	6	10	...	100,0	100	100	Total
KOKKU					TOTAL				
Kaine	60	42	36	34	31,3	47,2	46,2	46,6	Sober
Kerge joove	33	2	8	6	17,3	2,2	10,2	8,2	Low intoxication
Keskmine joove	49	15	18	12	25,7	16,9	23,1	16,4	Moderate intoxication
Raske joove	49	21	10	9	25,7	23,6	12,8	12,4	High intoxication
Olek määramata	...	9	6	12	...	10,1	7,7	16,4	Condition not determined
Kokku	191	89	78	73	100,0	100,0	100	100	Total

* Alkoholisaldus veres joobeastmete lõikes: kerge joove 0,2–1,5 mg/g; mõõdukas joove 1,5–2,5 mg/g; raske joove üle 2,5 mg/g
Alcohol concentration in blood: low intoxication 0,2–1,5 mg/g; moderate intoxication 1,5–2,5 mg/g; high intoxication over 2,5 mg/g

... andmeid ei kogutud - *not available*

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: *Estonian Forensic Science Institute*

Tabel 70. Liiklusõnnetustes hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2012–2013*
*Number of persons killed in traffic accidents by age and the proportion of victims under intoxication 2012–2013**

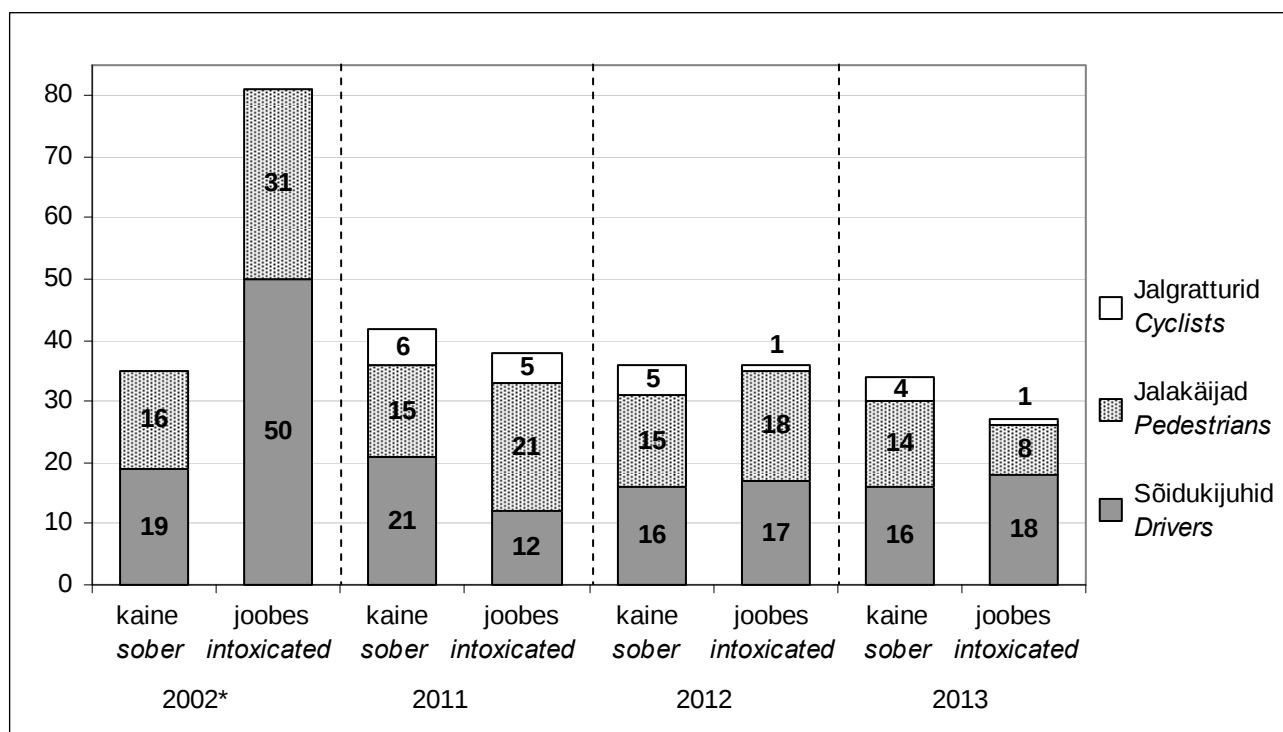
Vanusegrupp Age group	Arv - Number						Joobnute osakaal hukkunutest, % Proportion of victims under intoxication, %	
	Joobes - Intoxicated		Kained - Sober		Kokku** - Total**		2012	2013
	2012	2013	2012	2013	2012	2013		
15–24	6	6	3	3	9	9	66,7	66,7
25–34	10	5	5	2	15	7	66,7	71,4
35–44	4	4	2	5	6	9	66,7	44,4
45–54	5	8	6	3	11	11	45,5	72,7
55–64	8	3	4	9	12	12	66,7	25,0
>65	3	1	16	12	19	13	15,8	7,7
Kokku - Total	36	27	36	34	72	61	50,0	44,3

* sõidukijuhid, jalakäijad ja jalgratturid kokku - *drivers, pedestrians, cyclists*

** 2012. aastal lisandub täiendavalt määramata joobeastmega 6 hukkunut ning 2013. aastal 12 hukkunut
plus additional 6 persons in 2012 and 12 persons in 2013 killed with undefined level of intoxication

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: *Estonian Forensic Science Institute*

Joonis 22. Liiklusõnnetustes hukkunud kaine ja joobes isikute arv 2002 ja 2011–2013
Number of sober and intoxicated persons killed in traffic accidents 2002 and 2011–2013

* jalgratturite kohta andmeid ei kogutud - *not available about cyclists*

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: *Estonian Forensic Science Institute*

Tabel 71. Tuleõnnetustes hukkunute arv joobeastmete lõikes 2012–2013
Number of persons killed in fire accidents by the level of intoxication 2012–2013

	Arv - Number		Osakaal, % - Proportion, %		
	2012	2013	2012	2013	
Kaine	13	14	23,6	27,5	Sober
Kerge joove	4	4	7,3	7,8	Low intoxication
Keskmine joove	9	11	16,4	21,6	Moderate intoxication
Raske joove	23	20	41,8	39,2	High intoxication
Olek määramata	6	2	10,9	3,9	Condition not determined
Kokku	55	51	100,0	100,0	Total

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 72. Tuleõnnetustes hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2012–2013
Number of persons killed in fire accidents by age and the proportion of victims under intoxication 2012–2013

Vanusegrupp Age group	Arv - Number						Joobnute osakaal hukkunutest, % Proportion of victims under intoxication, %	
	Joobes* - Intoxicated*		Kained - Sober		Kokku** - Total**		2012	2013
	2012	2013	2012	2013	2012	2013		
<15	0	0	1	0	1	0	-	-
15–24	0	0	0	0	0	0	-	-
25–34	3	0	1	1	4	1	75,0	-
35–44	5	3	0	0	5	3	100,0	100,0
45–54	11	13	2	0	13	13	84,6	100,0
55–64	6	13	0	1	6	14	100,0	92,9
>65	11	5	9	12	20	17	55,0	29,4
Kokku - Total	36	34	13	14	49	48	73,5	70,8

* täiendavalt lisandub 2013. aastal 1 määramata vanusega joobes hukkunu
 plus additional person with undetermined age killed with intoxication in 2013

** täiendavalt lisanduvad 2012. aastal 6 ja 2013. aastal 2 määramata joobeastmega hukkunut
 plus additional 6 persons in 2012. and 2 persons in 2013. killed with undetermined level of intoxication

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 73. Uppunute arv joobeastmete lõikes 2012–2013
Number of drowned persons by the level of intoxication 2012–2013

	Arv - Number		Osakaal, % - Proportion, %		
	2012	2013	2012	2013	
Kaine	28	20	50,0	44,4	Sober
Kerge joove	5	4	8,9	8,9	Low intoxication
Keskmine joove	4	13	7,1	28,9	Moderate intoxication
Raske joove	18	8	32,1	17,8	High intoxication
Olek määramata	1	0	1,9	0,0	Condition not determined
Kokku	56	45	100,0	100,0	Total

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 74. Uppunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal uppunutest 2012–2013
Number of drowned persons by age and the proportion of victims under intoxication 2012–2013

Vanusegrupp Age group	Arv - Number						Joobnute osakaal hukkunutest, % Proportion of victims under intoxication, %	
	Joobes* - Intoxicated*		Kained - Sober		Kokku** - Total**		2012	2013
	2012	2013	2012	2013	2012	2013		
<15	0	0	2	4	2	4	-	-
15–24	1	2	4	4	5	6	20,0	33,3
25–34	6	2	2	1	8	3	75,0	66,7
35–44	2	4	3	1	5	5	40,0	80,0
45–54	4	5	3	0	7	5	57,1	100,0
55–64	7	9	3	3	10	12	70,0	75,0
>65	6	3	11	7	17	10	35,3	30,0
Kokku - Total	26	25	28	20	54	45	48,2	55,6

* täiendavalt lisandub 2012. aastal 1 määramata vanusega joobes uppunu
plus additional 1 person with undetermined age drowned with intoxication in 2012

** täiendavalt lisandub 2012. aastal 1 määramata joobeastmega uppunu
plus additional 1 person drowned with undetermined level of intoxication in 2012

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 75. Kukkumise tagajärjel hukkunute arv joobeastmete lõikes 2013. a
Number of persons killed due to falling by the level of intoxication 2013

	Arv - Number	Osakaal, % - Proportion, %	
Kaine	20	29,9	Sober
Kerge joove	5	7,5	Low intoxication
Keskmine joove	6	9,0	Moderate intoxication
Raske joove	14	20,9	High intoxication
Olek määramata	22	32,7	Condition not determined
Kokku	67	100,0	Total

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 76. Kukkumise tagajärjel hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2013. a
Number of persons killed due to falling by age and the proportion of victims under intoxication 2013

Vanusegrupp Age group	Arv - Number			Joobnute osakaal hukkunutest, % Proportion of victims under intoxication, %
	Joobes - Intoxicated	Kained - Sober	Kokku* - Total*	
<15	0	1	1	-
15–24	1	1	2	50,0
25–34	2	2	4	50,0
35–44	3	2	5	60,0
45–54	6	1	7	85,7
55–64	9	3	12	75,0
>65	4	10	14	28,6
Kokku - Total	25	20	45	55,6

* täiendavalt lisandub 22 määramata joobeastmega hukkunut
plus additional 22 person drowned with undetermined level of intoxication

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 77. Alajahtumise tagajärjel hukkunute arv joobeastmete lõikes 2013. a
Number of persons killed due to hypothermia by the level of intoxication 2013

	Arv - Number	Osakaal, % - Proportion, %	
Kaine	29	53,6	Sober
Kerge joove	14	25,9	Low intoxication
Keskmine joove	5	9,3	Moderate intoxication
Raske joove	3	5,6	High intoxication
Olek määramata	3	5,6	Condition not determined
Kokku	54	100,0	Total

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 78. Alajahtumise tagajärjel hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2013. a
Number of persons killed due to hypothermia by age and the proportion of victims under intoxication 2013

Vanusegrupp Age group	Arv - Number			Joobnute osakaal hukkunutest, % Proportion of victims under intoxication, %
	Joobes - Intoxicated	Kained* - Sober*	Kokku** - Total**	
25–34	0	2	2	-
35–44	5	1	6	83,3
45–54	5	6	11	45,5
55–64	6	4	10	60,0
>65	6	14	20	30,0
Kokku - Total	22	27	49	44,9

* täiendavalt lisandub 2 määramata vanuses kaineid hukkunut
 plus additional 2 persons of undetermined age killed while sober

** täiendavalt lisandub 3 määramata joobeastmega hukkunut
 plus additional 3 persons killed with undetermined level of intoxication

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 79. Enesetapu tagajärjel hukkunute arv joobeastmete lõikes 2013. a
Number of persons who committed suicide by the level of intoxication 2013

	Arv - Number	Osakaal, % - Proportion, %	
Kaine	121	56,6	Sober
Kerge joove	30	14,0	Low intoxication
Keskmine joove	30	14,0	Moderate intoxication
Raske joove	26	12,1	High intoxication
Olek määramata	7	3,3	Condition not determined
Kokku	214	100,0	Total

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 80. **Enesetapu tagajärjel hukkunute arv vanuse lõikes ja joobes isikute osakaal hukkunutest 2013. a**
Number of persons who committed suicide by age and the proportion of victims under intoxication 2013

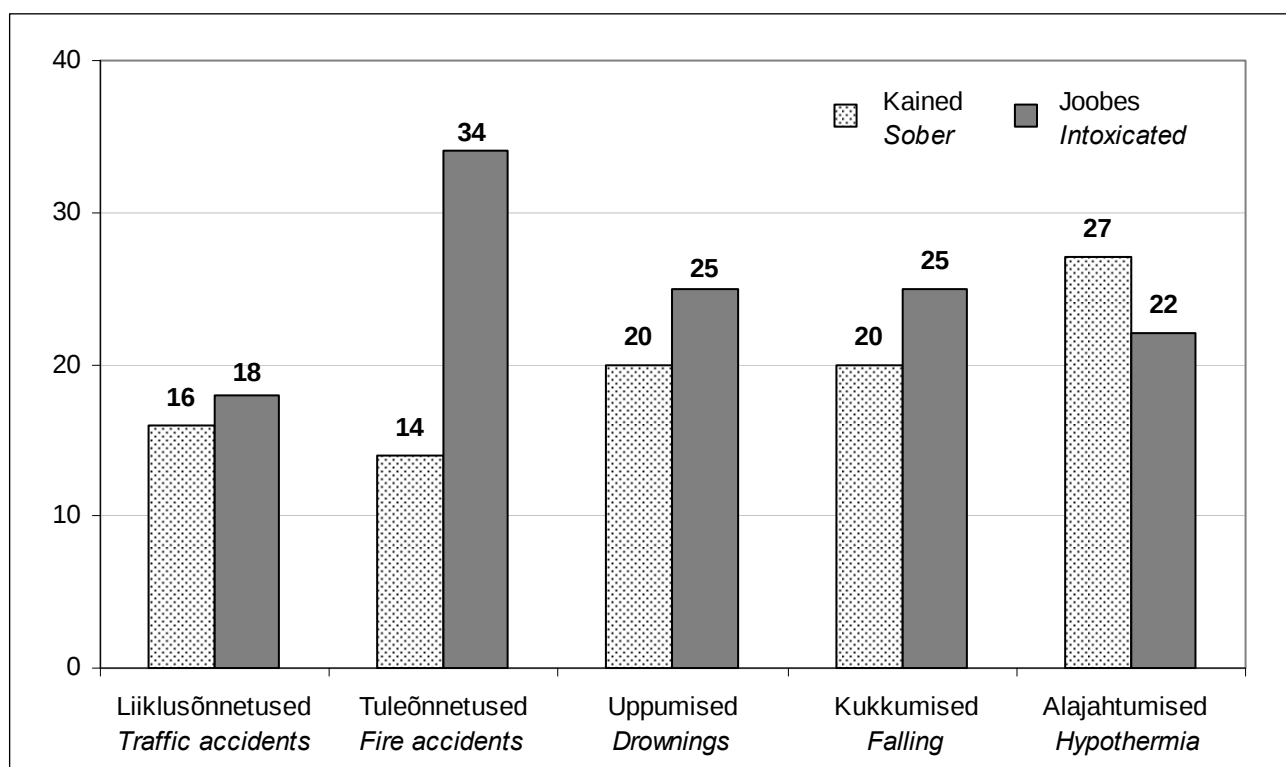
Vanusegrupp Age group	Arv - Number			Joobnute osakaal hukkunutest, % Proportion of victims under intoxication, %
	Joobes - Intoxicated	Kained - Sober	Kokku* - Total*	
15-24	6	10	16	7,5
25-34	11	9	20	55,0
35-44	14	15	29	48,3
45-54	25	12	37	67,6
55-64	13	22	35	37,1
>65	17	53	70	24,3
Kokku - Total	86	121	207	41,5

* täiendavalt lisandub 7 määramata joobeastmega hukkunut
plus additional 7 persons killed with undetermined level of intoxication

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut

Source: Estonian Forensic Science Institute

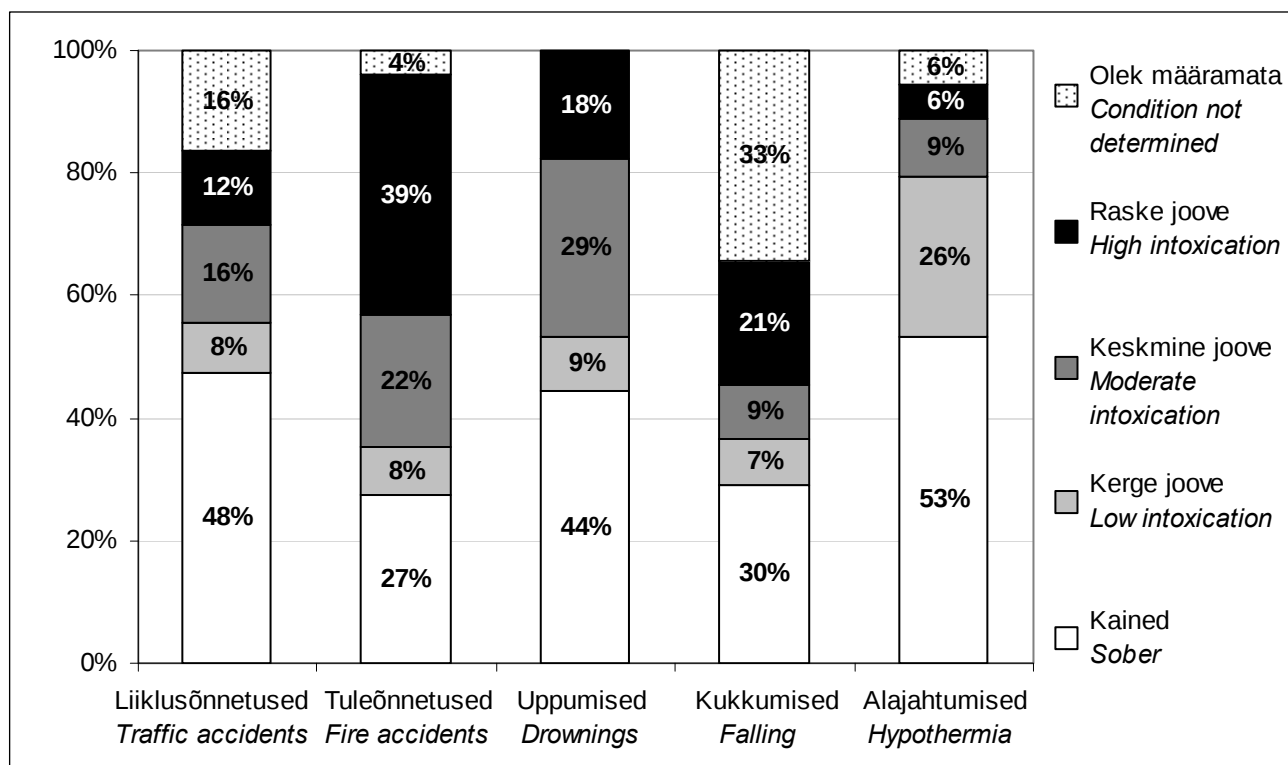
Joonis 23. **Õnnetustes hukkunud kaine ja joobes isikute arv 2013. a**
Number of sober and intoxicated persons killed in accidents 2013

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut

Source: Estonian Forensic Science Institute

Joonis 24. Õnnetustes hukkunute jaotus joobeastmete lõikes 2013. a
Distribution of persons killed in accidents by level of intoxication 2013

Allikas: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
 Source: Estonian Forensic Science Institute

Tabel 81. Alkoholiga seotud haiguste tõttu eri- ja perearsti poole pöördunute arv 2012–2013*
*Number of patients who turned to specialists due to alcohol-related diseases 2012–2013**
 eri- ja perearsti poole pöördunud isikute arv - patients treated by specialists

	Kindlustatud isikud Insured persons				Kindlustamata isikud Uninsured persons		Kokku Total		
	2012		2013		2012	2013	2012	2013	
	Eriarst Specialist	Perearst Primary	Eriarst Specialist	Perearst Primary					
Alkoholi psüühhoos (F10.0, F10.3–10.9)	3792	432	3298	589	484	431	4708	4318	Alcohol psychosis (F10, F10.3–10.9))
Alkoholi kuritarvitamine (F10.1)	373	100	359	189	40	20	513	568	Alcohol abuse (F10.2)
Alkoholi sõltuvus (F10.2)	1437	161	1475	248	38	32	1636	1755	Alcohol dependence (F10.2)
Närvisüsteemi alkoholdegeneratsioon (G31.2)	408	265	408	357	6	9	679	774	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	320	342	250	400	4	1	666	651	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkoholümüopaatia (G72.1)	1	3	1	0	0	0	4	1	Alcoholic myopathy (G72.1)
Alkoholne kardio(müo)paatia (I42.6)	59	48	54	55	7	8	114	117	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	114	40	129	52	27	18	181	199	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholtõbi (K70–K70.99)	652	486	661	545	70	80	1208	1286	Alcoholic liver disease (K70–K70.99)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86)	1143	1582	1149	1713	47	41	2772	2903	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86)
Fetaalne alkoholsündroom (Q86)	5	5	7	2	0	0	10	9	Fetal alcohol syndrome (Q86)
Alkoholi toksiline toime (T51–T51.99)	647	6	629	17	198	199	851	845	Toxic effect of alcohol (T51–T51.99)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	249	3	193	8	46	31	298	232	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
Kokku	9200	3473	8613	4175	967	870	13640	13658	Total

* Tabelis on kajastatud Eesti Haigekassa ja Sotsiaalministeeriumi poolt tasutud pöördumised, tasulised visiidid ei ole kajastatud. Seoses aastaraamatu andmete kogumise metoodika muutumisega ei ole andmed eelmiste aastatega võrreldavad.
The table presents visits paid by the Estonian Health Insurance Fund and the Ministry of Social Affairs, priced visits are not presented. Due to changes of data collection methodology the data are not comparable with previous years.

Allikas: Eesti Haigekassa
 Source: Estonian Health Insurance Fund

Tabel 82. Alkoholiga seotud haiguste tõttu eri- ja perearsti poole pöördunud 16–20 aastaste arv 2013. a*
*Number of 16–20 years old patients who turned to specialists due to alcohol-related diseases 2013**
 eri- ja perearsti poole pöördunud isikute arv - patients treated by specialists

	Eriarst Specialist	Perearst Primary	Kokku Total	Kokku
Alkoholi psühhoos (F10.0, F10.3–10.9)	84	1	85	Alcohol psychosis (F10, F10.3–10.9)
Alkoholi kuritarvitamine (F10.1)	12	1	13	Alcohol abuse (F10.2)
Alkoholi sõltuvus (F10.2)	8	0	8	Alcohol dependence (F10.2)
Alkoholgastritiit (K29.2)	5	0	5	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholtõbi (K70–K70.99)	0	1	1	Alcoholic liver disease (K70–K70.99)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86)	4	6	10	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86)
Alkoholi toksiline toime (T51–T51.99)	80	4	84	Toxic effect of alcohol (T51–T51.99)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	30	0	30	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
Kokku	223	13	236	Total

* Tabelis on kajastatud Eesti Haigekassa ja Sotsiaalministeeriumi poolt tasutud pöördumised, tasulised visiidid ei ole kajastatud
 The table presents visits paid by the Estonian Health Insurance Fund and the Ministry of Social Affairs, priced visits are not presented

Allikas: Eesti Haigekassa

Source: Estonian Health Insurance Fund

Tabel 83. Ravikulud alkoholiga seotud haiguste lõikes 2010–2013*

Treatment costs by alcohol-related diseases 2010–2013*

tuhat € - thousand €

	Ravikulud - Treatment costs				Osakaal % - Proportion %				
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	
Alkoholi psühhos (F10.0, F10.3–10.9)	932,3	984,4	974,2	1136,7	31,1	32,5	34,1	35,2	Alcohol psychosis (F10, F10.3–10.9)
Alkoholi kuritarvitamine (F10.1)	57,5	57,8	41,3	30,6	1,9	1,9	1,4	0,9	Alcohol abuse (F10.2)
Alkoholi sõltuvus (F10.2)	128,8	114,4	114,6	106,9	4,3	3,8	4,0	3,3	Alcohol dependence (F10.2)
Närvisüsteemi alkohol degeneratsioon (G31.2)	93,1	94,8	85,2	98,3	3,1	3,1	3,0	3,0	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	80,5	81,8	103,4	92,9	2,7	2,7	3,6	2,9	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkohol müopaatia (G72.1)	0,7	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Alcoholic myopathy (G72.1)
Alkoholne kardio(müo)paatia (I42.6)	89,3	61,8	55,6	101,4	3,0	2,0	1,9	3,1	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	15,0	15,6	13,0	15,9	0,5	0,5	0,5	0,5	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholtõbi (K70–K70.99)	707,6	605,0	604,2	702,7	23,6	20,0	21,1	21,8	Alcoholic liver disease (K70–K70.99)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86)	590,8	614,4	622,2	728,7	19,7	20,3	21,8	22,6	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86)
Fetaalne alkoholsündroom (Q86)	4,7	2,4	2,1	3,8	0,2	0,1	0,1	0,1	Fetal alcohol syndrome (Q86)
Alkoholi toksiline toime (T51–T51.99)	176,8	229,2	167,1	142,4	5,9	7,6	5,8	4,4	Toxic effect of alcohol (T51–T51.99)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	123,2	170,4	75,4	70,1	4,1	5,6	2,6	2,2	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
Kokku	3 000,3	3031,9	2858,5	3230,4	100,0	100,0	100,0	100,0	Total

* Tabelis on kajastatud Eesti Haigekassa ja Sotsiaalministeeriumi poolt tasutud pöördumised, tasulised visiidid ei ole kajastatud. Seoses aastaraamatu andmete kogumise metoodika muutumisega ei ole andmed eelmiste aastatega võrreldavad.
 The table presents visits paid by the Estonian Health Insurance Fund and the Ministry of Social Affairs, priced visits are not presented. Due to changes of data collection methodology the data are not comparable with previous years.

Allikas: Eesti Haigekassa, Tervise Arengu Instituut

Source: Estonian Health Insurance Fund, National Institute for Health Development

Tabel 84. Alkoholiga seotud haiguste ravikulude jaotus 2013. a*
*Distribution of treatment costs of alcohol-related diseases 2013**
 tuhat € - thousand €

	Ravikulud - Treatment costs					Osakaal, % - Proportion, %					
	HK eriarst Specialist	HK perearst Primary	HK ravim Medicine	Kindlus- tamata Uninsured	Kokku Total	HK eriarst Specialist	HK perearst Primary	HK ravim Medicine	Kindlus- tamata Uninsured	Kokku Total	
Alkoholi psühhoos (F10.0, F10.3–10.9)	980,6	1,6	21,7	132,9	1136,7	87,9	0,1	1,9	11,9	100,0	Alcohol psychosis (F10, F10.3–10.9)
Alkoholi kuritarvitamine (F10.1)	27,6	0,9	0,9	1,3	30,6	92,8	2,9	2,9	4,3	100,0	Alcohol abuse (F10.2)
Alkoholi sõltuvus (F10.2)	100,1	0,7	1,7	4,3	106,9	95,2	0,6	1,6	4,1	100,0	Alcohol dependence (F10.2)
Närvüsteemi alkohol degeneratsioon (G31.2)	93,3	2,3	0,8	1,9	98,3	95,7	2,4	0,8	1,9	100,0	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	88,8	2,4	1,7	0,1	92,9	97,3	2,6	1,8	0,1	100,0	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkohol müopaatia (G72.1)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	Alcoholic myopathy (G72.1)
Alkoholne kardio(müo)paatia (I42.6)	92,5	1,5	0,1	7,4	101,4	91,3	1,5	0,1	7,3	100,0	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	13,2	0,3	0,4	1,9	15,9	85,7	2,2	2,7	12,1	100,0	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholtõbi (K70–K70.99)	647,8	7,8	3,6	43,5	702,7	92,7	1,1	0,5	6,2	100,0	Alcoholic liver disease (K70–K70.99)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86)	678,4	20,2	2,5	27,6	728,7	93,4	2,8	0,3	3,8	100,0	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86)
Fetaalne alkoholsündroom (Q86)	3,8	0,0	0,0	0,0	3,8	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	Fetal alcohol syndrome (Q86)
Alkoholi toksiline toime (T51–T51.99)	116,9	0,3	0,0	25,2	142,4	82,1	0,2	0,0	17,7	100,0	Toxic effect of alcohol (T51–T51.99)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	59,8	0,0	0,0	10,2	70,1	85,4	0,0	0,0	14,6	100,0	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
2013 Kokku	2902,9	38,0	33,4	256,1	3230,4	90,8	1,2	1,0	8,0	100,0	Total 2013
2012 Kokku	2562,4	35,8	26,2	234,1	2858,5	90,5	1,3	0,9	8,3	100,0	Total 2012
2011 Kokku	2682,2	32,9	21,2	295,5	3031,9	89,1	1,1	0,7	9,8	100,0	Total 2011
2010 Kokku	2695,5	37,1	22,1	245,7	3000,3	90,5	1,2	0,7	8,2	100,0	Total 2010
2009 Kokku	2965,9	37,9	20,8	410,6	3435,2	86,9	1,1	0,6	12,0	100,0	Total 2009

* Tabelis on kajastatud Eesti Haigekassa ja Sotsiaalministeeriumi poolt tasutud pöördumised, tasulised visiidid ei ole kajastatud. Seoses aastaraamatu andmete kogumise metoodika muutumisega ei ole andmed eelmiste aastatega võrreldavad.
 The table presents visits paid by the Estonian Health Insurance Fund and the Ministry of Social Affairs, priced visits are not presented. Due to changes of data collection methodology the data are not comparable with previous years.

Märkus:

Note:

HK eriarst - Eriarsti ravikulud
 HK perearst - Perearsti ravikulud
 HK ravim - Haigekassa poolt tasutud ravimikulud
 Kindlustamata - Mitte-kindlustatute ravikulud

Specialist - Cost of specialist care
 Primary - Cost of primary care
 Medicine - Cost of medicine covered by Estonian Health Insurance Fund
 Uninsured - Cost of treatment for uninsured people

Allikas: Eesti Haigekassa, Tervise Arengu Instituut

Source: Estonian Health Insurance Fund, National Institute for Health Development

Tabel 85. **Alkoholiga seotud haigustest põhjustatud surmad 2003–2013****Deaths caused by alcohol-related diseases 2003–2013**

surmade arv - number of deaths

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
MEHED												MEN
Alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired (F10)	105	107	131	106	176	121	84	72	72	79	55	Mental and behavioural disorder due to use of alcohol (F10)
Närvisüsteemi alkoholdegeneratsioon (G31.2)	10	11	17	13	15	14	9	6	17	10	14	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	0	3	2	4	2	0	4	5	4	4	5	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkoholne kardiomüopaatia (I42.6)	102	102	121	128	120	111	79	69	61	70	47	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	-	-	-	-	-	1	0	0	0	0	1	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholitõbi (K70)	95	127	120	147	168	170	119	140	116	95	124	Alcoholic liver disease (K70)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86.0)	4	4	2	8	2	3	5	3	5	5	4	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86.0)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	132	164	134	127	128	104	85	66	98	117	86	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
Mehed kokku	448	518	527	533	611	524	385	361	373	380	336	Total men
NAISED												WOMEN
Alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired (F10)	43	28	55	37	43	35	30	16	22	22	10	Mental and behavioural disorder due to use of alcohol (F10)
Närvisüsteemi alkoholdegeneratsioon (G31.2)	0	3	3	4	5	3	4	10	3	6	9	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	0	1	0	1	2	0	0	2	1	0	0	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkoholne kardiomüopaatia (I42.6)	41	26	30	26	30	25	15	24	10	9	15	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholitõbi (K70)	55	54	63	76	69	81	50	61	49	56	49	Alcoholic liver disease (K70)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86.0)	0	1	1	2	2	0	2	1	0	0	0	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86.0)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	54	41	50	32	25	27	28	32	27	30	24	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
Naised kokku	193	154	202	178	176	171	129	136	112	123	107	Total women
Mehed ja naised kokku	641	672	729	711	787	695	514	497	485	503	443	Total men and women

* Lisaks Tervise Arengu Instituudile kajastatakse surma põhjuste registri andmeid ka Statistikaameti andmebaasis. Tulenevalt erinevast elukohamääratlusest võivad andmed olla erinevad, kuna Statistikaamet kasutab rahvastikuregistri järgset elukohta (de jure), Tervise Arengu Instituut aga arstile teadaolevat (de facto) elukohta. Kui rahvastikuregistri järgi polnud surnu alaline elukoht Eestis, siis surmajuhtum Statistikaameti andmebaasis ei kajastu.
The data from Estonian Causes of Death Registry are also published in database of Statistics Estonia. In the registry, the place of residence is defined as reported by the certifier (de facto). In this respect data may differ from those published by Statistics Estonia as their place of residence is defined according to the Population Registry (de jure).

Allikas: Tervise Arengu Instituut
 Source: National Institute for Health Development

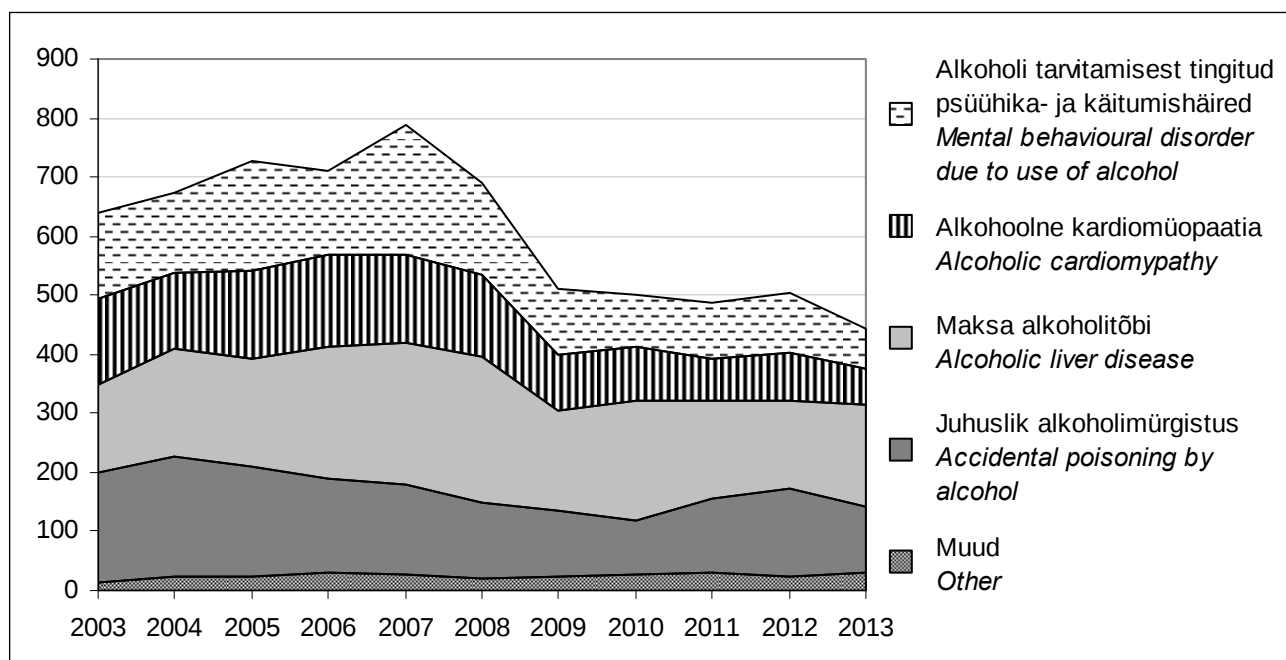
Tabel 86. **Alkoholiga seotud haigustest põhjustatud surmad vanuse järgi 2013. a**
*Deaths caused by alcohol-related diseases by age 2013**
 surmade arv - number of deaths

	0–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75+	
MEHED									MEN
Alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired (F10)	0	0	1	9	13	25	5	2	Mental and behavioural disorder due to use of alcohol (F10)
Närvisüsteemi alkoholdegeneratsioon (G31.2)	0	0	0	1	1	5	5	2	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	0	0	0	0	3	0	1	1	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkoholne kardiomüopaatia (I42.6)	0	0	0	1	18	18	8	2	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	0	0	0	0	1	0	0	0	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholitõbi (K70)	0	0	5	13	34	51	17	4	Alcoholic liver disease (K70)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86.0)	0	0	0	0	1	1	1	0	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86.0)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	0	1	2	12	34	30	4	3	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
Mehed kokku	0	1	8	37	105	131	41	14	Total men
NAISED									WOMEN
Alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired (F10)	0	0	0	0	5	4	1	0	Mental and behavioural disorder due to use of alcohol (F10)
Närvisüsteemi alkoholdegeneratsioon (G31.2)	0	0	0	0	3	3	3	0	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	0	0	0	0	0	0	0	0	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkoholne kardiomüopaatia (I42.6)	0	0	0	1	1	11	1	1	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	0	0	0	0	0	0	0	0	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholitõbi (K70)	0	0	2	10	11	15	10	1	Alcoholic liver disease (K70)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86.0)	0	0	0	0	0	0	0	0	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86.0)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	1	1	1	3	6	11	1	0	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
Naised kokku	1	1	3	14	26	44	16	2	Total women
Mehed ja naised kokku	1	2	11	51	131	175	57	16	Total men and women

Allikas: Tervise Arengu Instituut

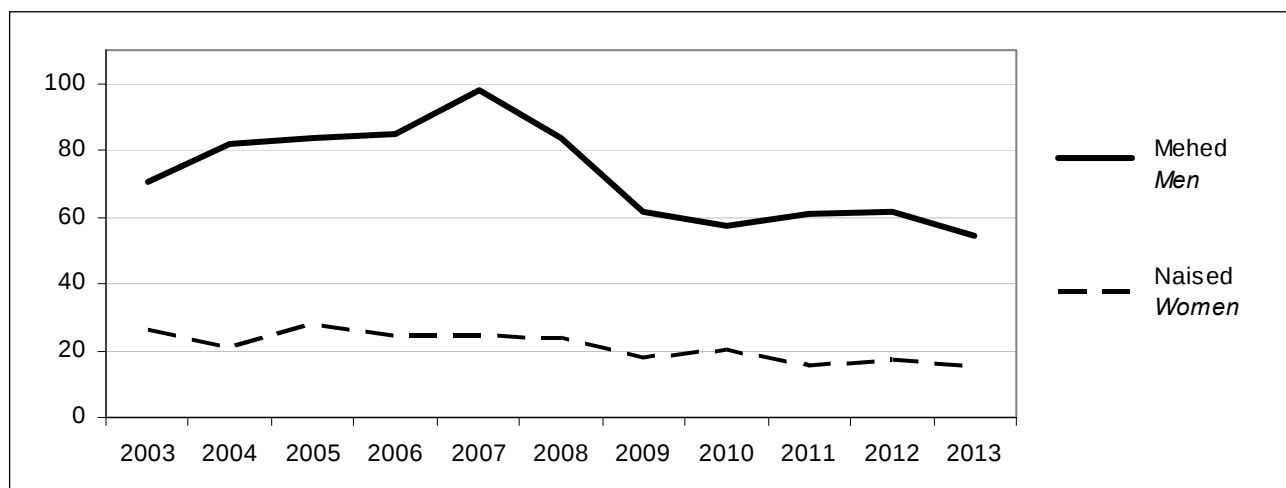
Source: National Institute for Health Development

Joonis 25. **Alkoholiga seotud haigustest põhjustatud surmajuhtumite arv aastas 2003–2013**
Deaths in year caused by alcohol-related diseases 2003–2013

Allikas: Tervise Arengu Instituut
 Source: National Institute for Health Development

Joonis 26. **Alkoholiga seotud haigustest põhjustatud surmajuhtumite arv 100 000 elaniku kohta aastas 2003–2013**
Deaths in year caused by alcohol-related diseases per 100 000 inhabitants 2003–2013

Allikas: Tervise Arengu Instituut
 Source: National Institute for Health Development

Tabel 87. **Alkoholiga seotud haiguste suremuskordajad 2003–2013***Mortality rates of alcohol-related diseases 2003–2013*surmade arv 100 000 elaniku kohta* - *number of deaths per 100 000 inhabitants**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
MEHED												MEN
Alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired (F10)	16,46	16,89	20,80	16,93	28,24	19,78	13,36	11,45	11,63	12,80	9,10	Mental and behavioural disorder due to use of alcohol (F10)
Närvisüsteemi alkohol degeneratsioon (G31.2)	1,57	1,74	2,70	2,08	2,41	2,25	1,45	0,97	2,75	1,62	2,27	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	0,00	0,47	0,32	0,64	0,32	0,00	0,64	0,81	0,65	0,65	0,81	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkohoolne kardiomyopaatia (I42.6)	15,99	16,10	19,21	20,44	19,26	17,85	12,72	11,12	9,86	11,34	7,64	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	-	-	-	-	-	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholitõbi (K70)	14,90	20,04	19,05	23,48	26,96	26,86	18,84	22,41	18,74	15,39	20,14	Alcoholic liver disease (K70)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86.0)	0,63	0,63	0,32	1,28	0,32	0,48	0,81	0,48	0,81	0,81	0,65	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86.0)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	20,70	25,88	21,28	20,28	20,54	16,41	13,69	10,16	16,32	18,96	13,81	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)
NAISED												WOMEN
Alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired (F10)	5,87	3,84	7,59	5,13	5,99	4,89	4,20	2,39	3,11	3,12	1,42	Mental and behavioural disorder due to use of alcohol (F10)
Närvisüsteemi alkohol degeneratsioon (G31.2)	0,00	0,41	0,41	0,56	0,70	0,42	0,56	1,41	0,42	0,85	1,28	Degeneration of nervous system due to alcohol (G31.2)
Alkoholpolüneuropaatia (G62.1)	0,00	0,14	0,00	0,14	0,28	0,00	0,00	0,28	0,14	0,00	0,00	Alcoholic polyneuropathy (G62.1)
Alkohoolne kardiomyopaatia (I42.6)	5,59	3,57	4,14	3,61	4,18	3,49	2,10	3,23	1,55	1,28	2,14	Alcoholic cardiomyopathy (I42.6)
Alkoholgastrit (K29.2)	-	-	-	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Alcoholic gastritis (K29.2)
Maksa alkoholitõbi (K70)	7,50	7,41	8,69	10,55	9,62	11,32	7,01	8,58	6,92	7,94	6,98	Alcoholic liver disease (K70)
Alkoholi põhjustatud krooniline pankreatiit (K86.0)	0,00	0,14	0,14	0,28	0,28	0,00	0,28	0,14	0,00	0,00	0,00	Alcohol-induced chronic pancreatitis (K86.0)
Juhuslik mürgistus alkoholiga ja selle toime (X45)	7,37	5,62	6,90	4,44	3,48	3,77	3,92	4,22	3,67	4,25	3,42	Accidental poisoning by and exposure to alcohol (X45)

* Aastatel 2003–2012 aluseks olev elanike arv on ümber arvatud.

The number of inhabitants in 2003–2012 is recalculated

Allikas: Tervise Arengu Instituut, EKI arvutused

Source: National Institute for Health Development, calculations of Estonian Institute of Economic Research

5. Elanike suhtumine riigi alkoholipoliitikasse

Inhabitants' attitudes towards national alcohol policy

Tabel 88. Elanike hinnang alkoholist tulenevate probleemide tõsidusele Eestis 2008–2013

(küsitluste tulemused)

The seriousness of problems in Estonia related to the consumption of alcoholic beverages estimated by the inhabitants 2008–2012 (survey results)

% vastajatest kes arvasid, et probleem on tõsine või väga tõsine

% of respondents who considered the problem serious or very serious

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Alkoholijoobes sõiduki juhtimine	96	95	93	94	93	95	Drink-driving
Laste ja noorte alkoholi tarbimine	93	94	91	92	90	89	Consumption of alcohol by children and youth
Alkoholist põhjustatud terviseprobleemid	87	85	86	89	89	89	Health problems caused by alcohol
Alkoholist põhjustatud kodune vägivald	85	89	84	85	88	84	Home violence caused by alcohol
Alkoholist soodustatud isikuvastased kuriteod	84	90	85	88	86	84	Criminal assault favoured by alcohol
Alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus	76	76	77	81	79	80	Unemployment and outcast caused by alcohol
Üldine soosiv hoiak alkoholi tarbimisse	63	65	66	67	67	70	General favourable attitude towards alcohol consumption
Salaalkoholi müük	43	50	48	51	52	50	Sales of illegal alcohol

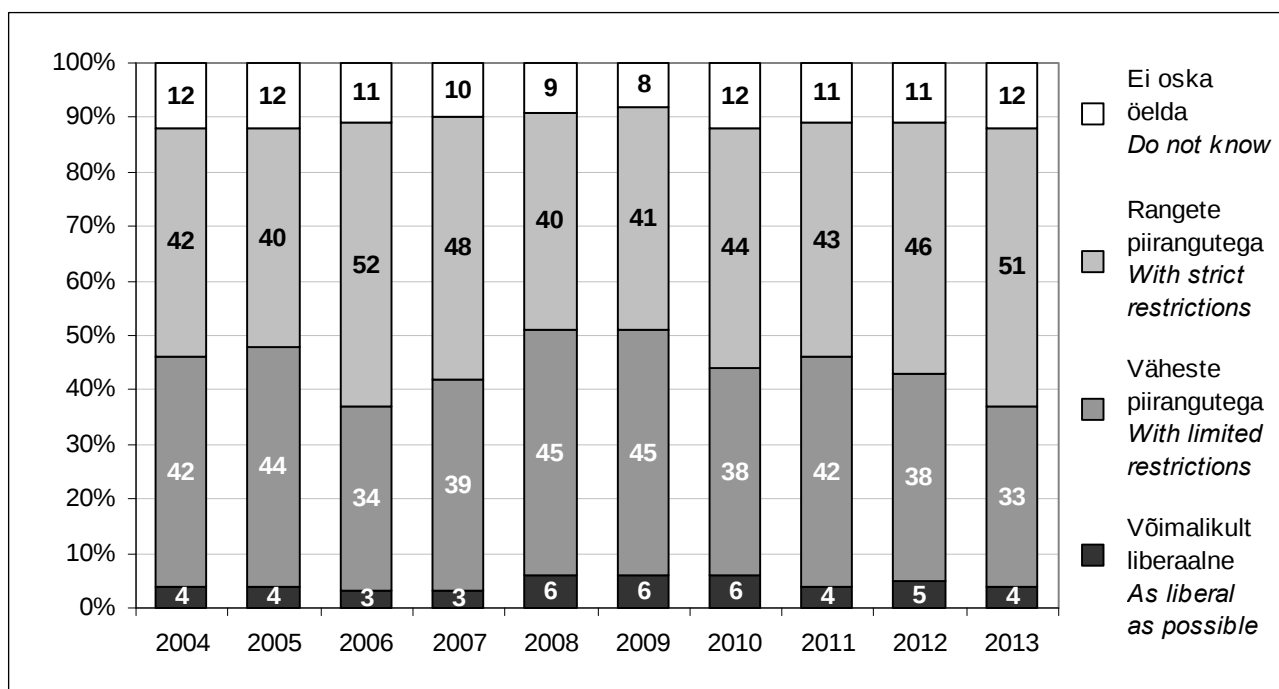
Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Estonian Institute of Economic Research

Joonis 27. Elanike hinnang Eesti riigi alkoholipoliitikale 2004–2013 (küsitluste tulemused)

Inhabitants assessment to Estonian alcohol politics 2004–2013 (survey results)

%

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Estonian Institute of Economic Research

Tabel 89. Hinnang, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika (2013. a küsitluse tulemused)
Assessment of what should be the Estonian national alcohol policy (2013 survey results)
 % vastajatest - % of respondents

		Võimalikult liberaalne <i>As liberal as possible</i>	Väheste piirangutega <i>With limited restrictions</i>	Rangete piirangutega <i>With strict restrictions</i>	Ei oska öelda <i>Do not know</i>		
Keskmiselt		4	33	51	12		<i>Average</i>
Regioon	Põhja-Eesti	4	37	48	11	North Estonia	<i>Region</i>
	Kesk-Eesti	1	35	49	15	Central Estonia	
	Kirde-Eesti	4	33	53	10	North-East Estonia	
	Lääne-Eesti	1	25	64	10	West Estonia	
	Lõuna-Eesti	6	29	53	12	South Estonia	
Elukoht	Tallinn	5	41	42	12	Tallinn	<i>Place of residence</i>
	suured linnad	5	30	58	7	large towns	
	väikelinnad	3	27	60	10	small towns	
	maa-asulad	3	31	51	15	rural settlements	
Rahvus	eestlased	4	34	49	13	Estonians	<i>Nationality</i>
	mitte-eestlased	4	31	58	7	other nationalities	
Vanus	18–29	5	35	54	6	18–29	<i>Age</i>
	30–49	3	38	47	12	30–49	
	50–64	4	31	53	12	50–64	
	65–74	5	22	54	19	65–74	
Sugu	naised	2	31	56	11	women	<i>Gender</i>
	mehed	6	36	46	12	men	
Haridus	alg-, põhiharidus	4	24	58	14	primary	<i>Education</i>
	keskharidus	5	33	49	13	secondary	
	kõrgharidus	2	38	52	8	higher	
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus €	≤ 200	1	27	60	12	≤ 200	<i>Monthly disposable income per house- hold member €</i>
	201–400	7	29	48	16	201–400	
	401–600	3	36	51	10	401–600	
	601–800	3	31	60	6	601–800	
	> 800	2	50	44	4	> 800	

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Estonian Institute of Economic Research

Tabel 90. Pingerida meetmetest, mida tuleks teha elanike alkoholitarbimise vähendamiseks Eestis (2013. a küsitluse tulemused)

List of measures to reduce alcohol consumption of Estonian inhabitants (2013 survey results)

% vastajatest, kelle hinnangul tuleks alkoholi tarbimist vähendada

% of respondents who favored reduction of alcohol consumption

	Kindlasti	Võibolla	Seda mitte	Ei oska öelda	
	Certainly	Perhaps	No	Do not know	
Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi	88	11	0	1	Should create more recreational opportunities for adolescents
Tuleks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle (nt müük alaealisele, illegaalne müük)	85	13	1	1	Should increase surveillance over offences related to alcohol sales (sales to underaged, illegal sales)
Alkoholijoobes inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama (nt sõiduki joobes juhtimisel)	83	14	2	1	Intoxicated people should be punished more severely in case of offences (drunk driving etc)
Alkoholi reklaami peaks piirama	82	16	1	1	Alcohol advertising should be restricted
Noortele peaks näitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi	81	17	0	2	Should demonstrate negative consequences of alcohol consumption to adolescents
Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist	79	18	2	1	Avoid promotion of alcohol consumption at public events
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest	58	37	2	3	Should make more TV shows and articles about harmfulness of alcohol
Alkoholi müügikohti peaks olema vähem	56	33	8	3	Should be less alcohol outlets
Tuleks edendada karskusliikumist	41	42	9	8	Should promote anti-alcohol movement
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim	24	34	35	7	Alcohol excise duty should be higher and alcohol more expensive

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Estonian Institute of Economic Research

Tabel 91. Pingerida institutsioonidest, kes peaksid astuma samme elanike alkoholitarbimise vähendamiseks (2013. a küsitluse tulemused)

List of institutions who should take steps to reduce alcohol consumption by Estonian inhabitants (2013 survey results)

% vastajatest, kelle hinnangul tuleks alkoholi tarbimist vähendada

% of respondents who favored reduction of alcohol consumption

Vabariigi Valitsus	47	Estonian Government
Meedia (TV, raadio, ajalehed, ajakirjad, Internet)	37	Media (TV, radio, newspapers, magazines, Internet)
Riigikogu	28	The Parliament of Estonia
Linna- ja vallavalitsused	17	Urban and Rural Municipalities
Sotsiaalministeerium	14	Ministry of Social Affairs
Haridus- ja Teadusministeerium	13	Estonian Ministry of Education and Research
Vabatahtlikud organisatsioonid ja karskusliikumine	13	Voluntary organizations and anti-alcohol movement
Politsei	12	Police
Alkoholi tootjad	12	Alcohol producers
Alkoholi müüjad	9	Alcohol sellers
President	4	President

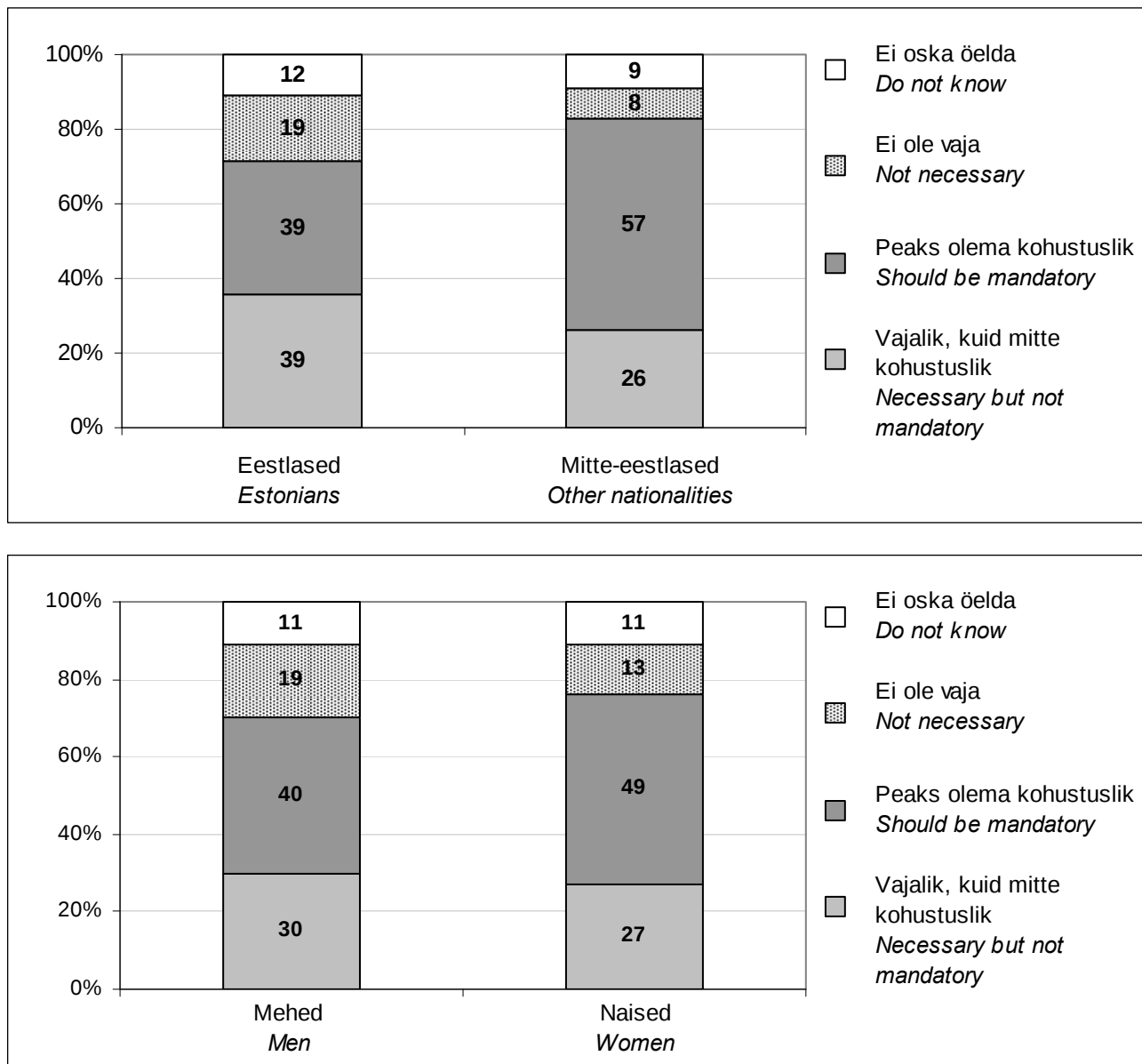
Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Source: Estonian Institute of Economic Research

Joonis 28. Elanike hinnang isikuttõendava dokumendi küsimise vajalikkusele igalt alla 30-aastaselt alkoholsete jookide ostjalt (2013. a küsitluse tulemused)

Inhabitants opinion about necessity to ask identity document from every purchaser of alcoholic beverages under the age of 30 (2013 survey results)

% vastanute rahvuse ja soo lõikes - % of respondents by nationality and gender

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

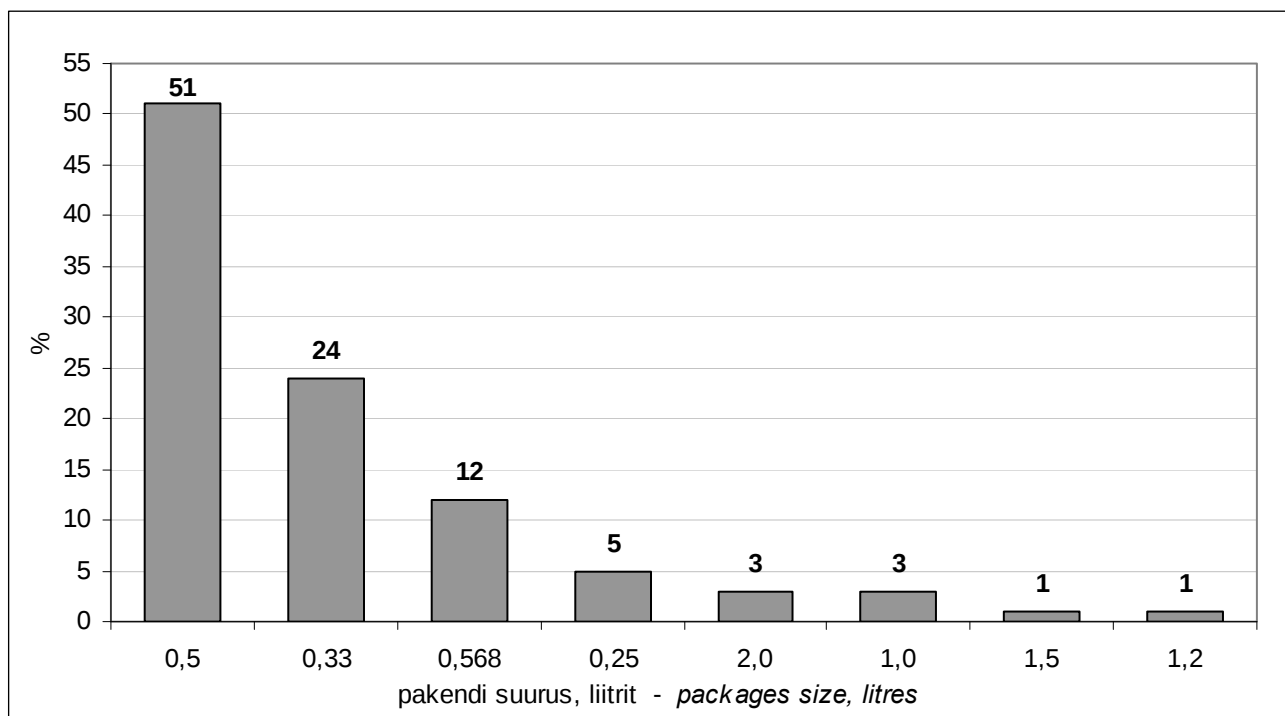
Source: Estonian Institute of Economic Research

Joonis 29. Elanike poolt eelistatud õllepakendi suurus (2013. a küsitluse tulemused)

Preferred beer package sizes by inhabitants (2013 survey results)

% alkoholitarijatest

% of alcohol consumers

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

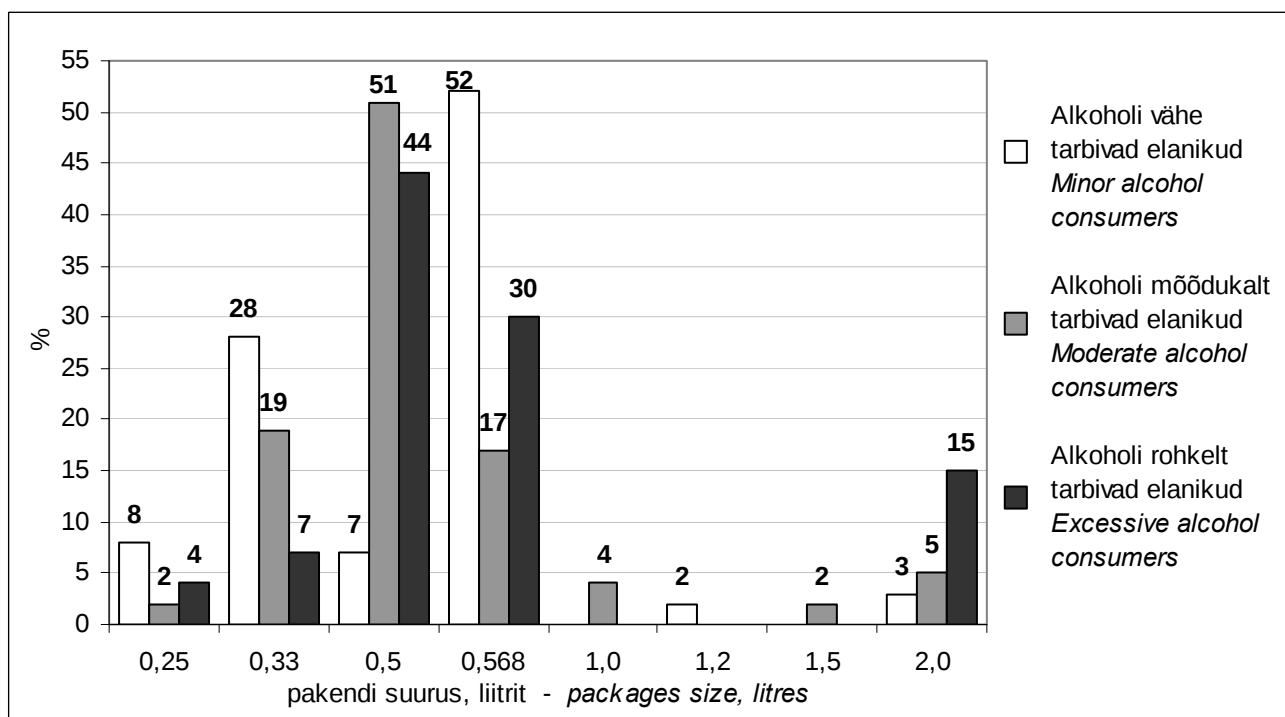
Source: Estonian Institute of Economic Research

Joonis 30. Õllepakendite eelistused elanike alkoholitarbimise järgi (2013. a küsitluse tulemused)

Preferences of beer packages by alcohol consumption mode (2013 survey results)

% alkoholitarijatest

% of alcohol consumers

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Source: Estonian Institute of Economic Research

6. Põhjamaade alkoholi statistika ja võrdlus Eestiga

Alcohol statistics in Nordic countries and comparison with Estonia

Tabel 92. **Alkoholi tarbimine 2013. a**
Alcohol consumption in 2013

liitrit elaniku kohta 100% alkoholis - *litres per capita in 100% alcohol*

	Tarbimine kokku <i>Total consumption</i>	Registreeritud tarbimine* <i>Recorded consumption*</i>	Registreerimata tarbimine** <i>Unrecorded consumption**</i>	Registreerimata tarbimise osakaal kogu tarbimises, % <i>Proportion of unrecorded consumption in total consumption, %</i>	
Soome	9,7	7,6	2,1	22	Finland
Rootsi	8,2	6,1	2,1	26	Sweden
Norra	6,4	5,1	1,3	20	Norway
Taani	8,7	7,8	0,9	10	Denmark
Island	6,1	5,6	0,5	8	Iceland

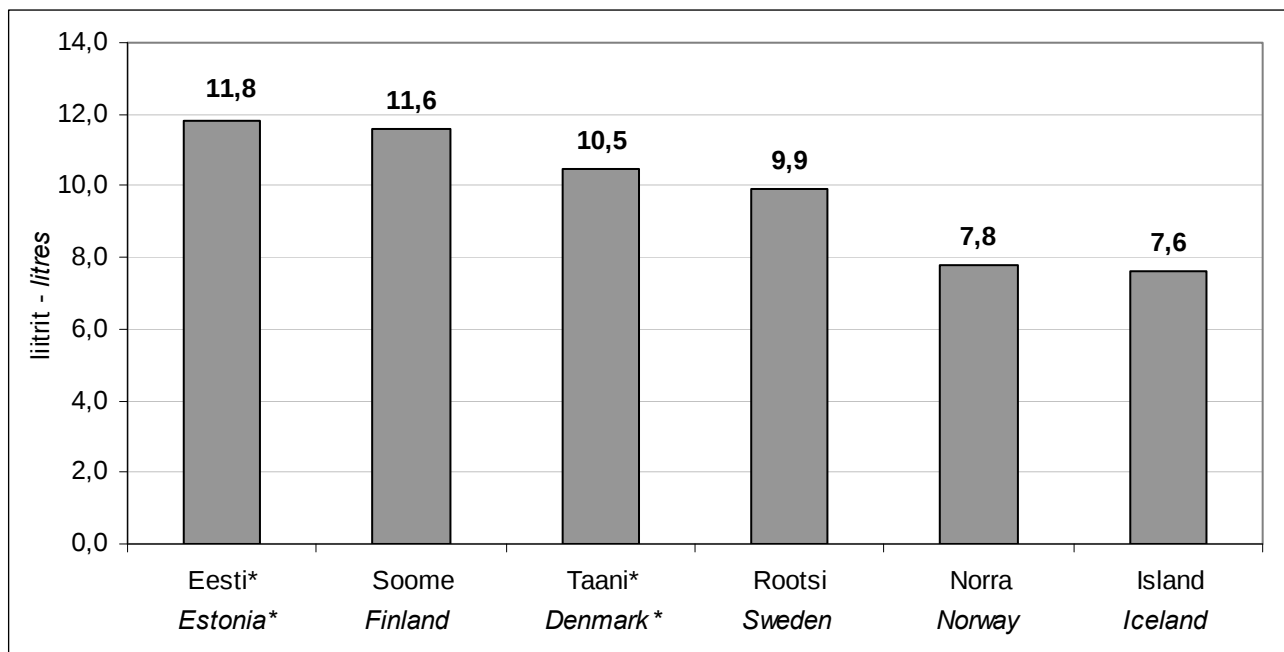
* alkohoolsete jookide jaemüük ja tarbimine tootlustusasutustes oma riigis
retail sales of alcoholic beverages and domestic serving of alcoholic beverages

** Elanike poolt imporditud, kodus valmistatud alkohoolsed joogid, illegaalse alkoholi valmistamine, salakaubavedu. Soome puhul ka Soome kodanike poolt välismaal tarbitud alkohol. Taani puhul on registreerimata tarbimisest maha arvatud turistide poolt välismaale viidud alkohol.
Alcoholic beverages imported by inhabitants, home brewed and fermented alcoholic beverages and illegal moonshining, smuggling, substitutes of alcohol. In Finland also alcohol consumed by Finnish tourists abroad. In Denmark, the amount of alcohol exported by tourists is not included in the unrecorded alcohol consumption.

Allikas: Information on the Nordic Alcohol Market 2014, Alko
 Source:

Joonis 31. **Alkoholi tarbimine 2013. a**
Alcohol consumption in 2013

liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100% alkoholis - *litres per capita aged 15 and over in 100% alcohol*

* ei sisalda turistide ostusid
does not include alcohol purchases by tourists

Allikad: Information on the Nordic Alcohol Market 2014, Alko; Eesti alkoholiturg, Eesti Konjunktuuriinstituut
 Sources: Information on the Nordic Alcohol Market 2014, Alko; Estonian Alcohol Market, Estonian Institute of Economic Research

Tabel 93. Riigi tulud alkoholsete jookide aktsiisimaksu laekumisest
State revenues from alcoholic beverages excise duties

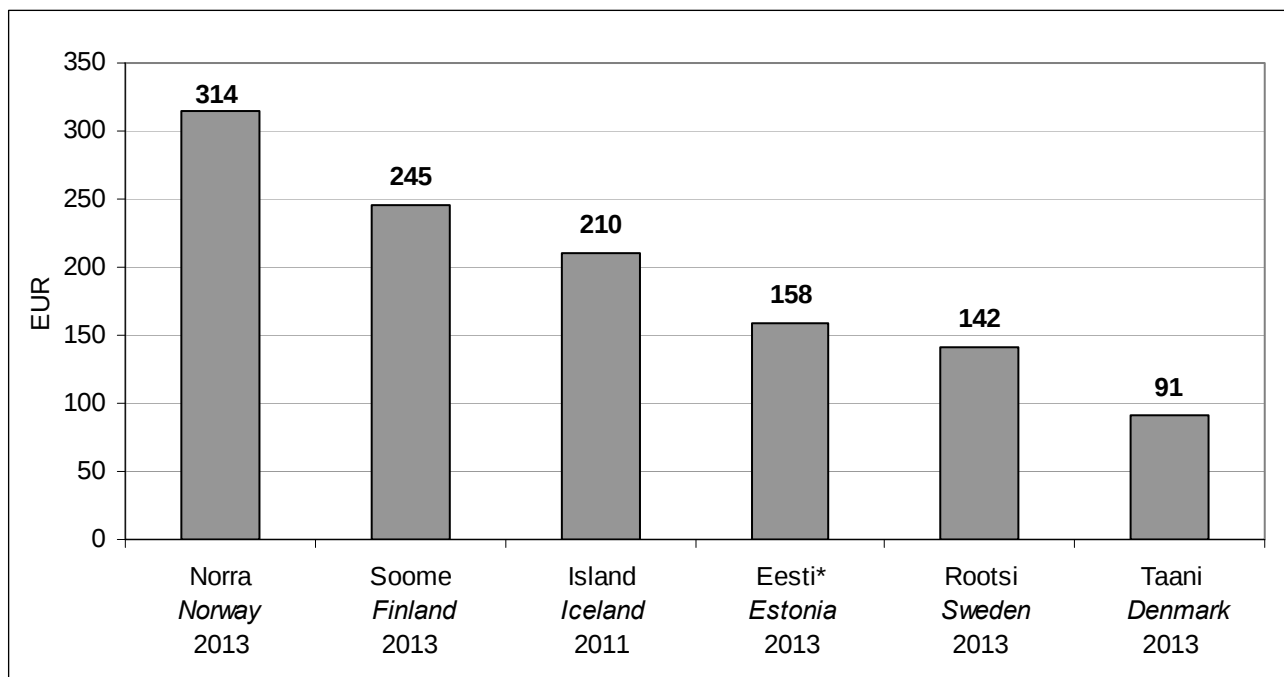
		Alkoholsete jookide aktsiis, miljon EUR <i>Excise duty on alcoholic beverages, million EUR</i>	Alkoholsete jookide aktsiisitul elaniku kohta, EUR <i>Total state alcohol revenue per capita, EUR</i>	Alkoholsete jookide aktsiisitul osakaal riigi kogutuludest, % <i>Share of alcohol revenue in total state revenue, %</i>	
Soome	2013	1 336	245	1,2	<i>Finland</i>
Rootsi	2013	1 379	145	0,6	<i>Sweden</i>
Norra	2013	1 568	314	0,7	<i>Norway</i>
Taani	2013	504	91	0,4	<i>Denmark</i>
Island	2011	67	210	1,4	<i>Iceland</i>
Eesti	2013	290	158	3,3	<i>Estonia</i>

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjon, Rahandusministeerium, Statistikaamet, EKI arvutused

Sources: Eurostat, European Commission, Ministry of Finance, Statistics Estonia, calculations of Estonian Institute of Economic Research

Joonis 32. Alkoholsete jookide aktsiisimaksu laekumine elaniku kohta aastas
Annual revenues from alcoholic beverages excise duties per capita

€

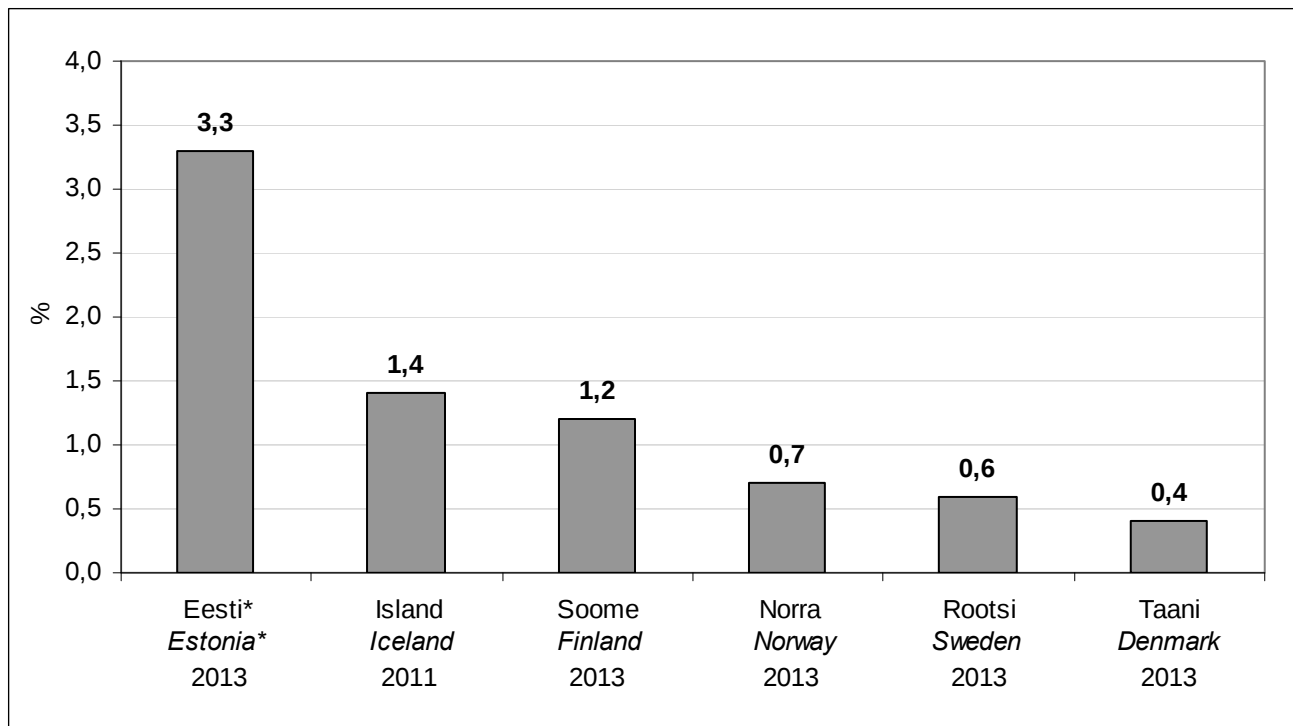

* Rahandusministeeriumi andmed
data from Ministry of Finance

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjon, Statistics Norway, Rahandusministeerium, Statistikaamet, EKI arvutused

Sources: Eurostat, European Commission, Statistics Norway, Estonian Ministry of Finance, Statistics Estonia, calculations of Estonian Institute of Economic Research

Joonis 33. **Alkoholsete jookide aktsiisitulude osakaal riigi kogutuludest**
Share of alcoholic beverages excise revenues from the state's total revenue
 %

* Rahandusministeeriumi andmed
data from Ministry of Finance

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjon, Statistics Norway, Rahandusministeerium, Statistikaamet, EKI arvutused
 Sources: Eurostat, European Commission, Statistics Norway, Estonian Ministry of Finance, Statistics Estonia, calculations of Estonian Institute of Economic Research

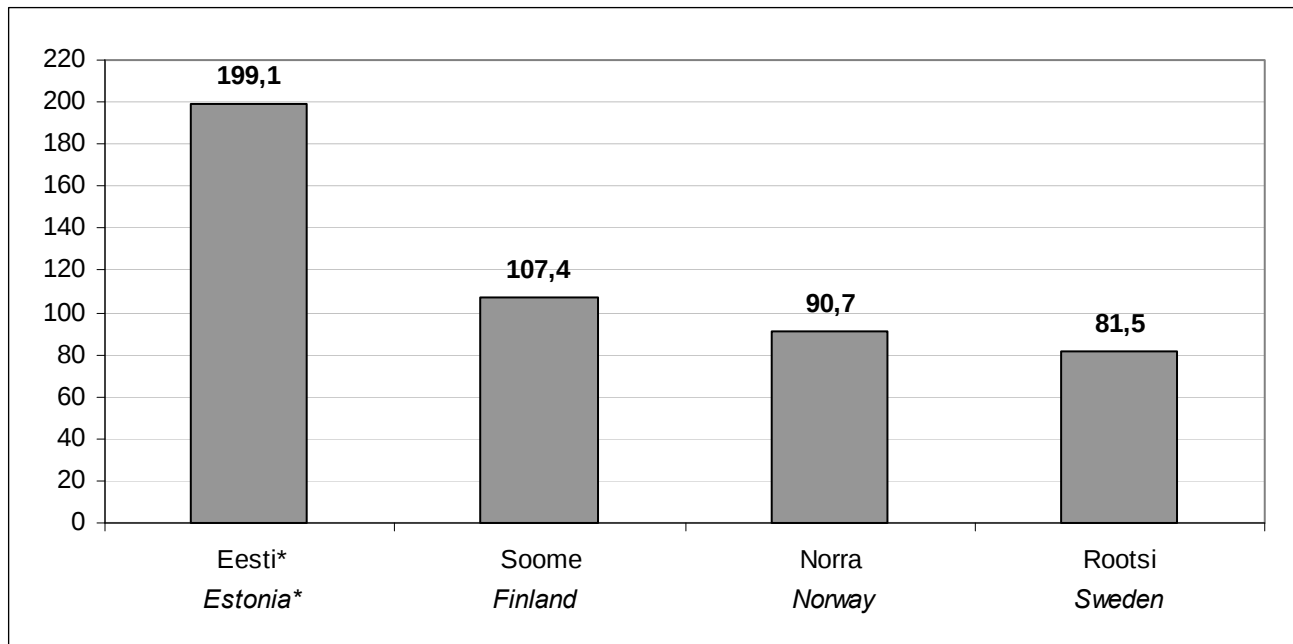
Tabel 94. **Kange alkoholi jaemüügikohtade arv***
*Number of retail shops selling strong alcohol**

	Poodide arv <i>Number of shops</i>	Iseteenindusega poodide arv <i>Number of self service shops</i>	Iseteenindusega poodide osakaal, % <i>Proportion of self- service shops, %</i>	Tellimispunktide arv <i>Number of order points</i>	Poodide arv 100 000 elaniku kohta <i>Number of shops per 100 000 inhabitants</i>	
Soome	348	348	100	102	6,4	Finland
Rootsi	426	422	99	500	4,4	Sweden
Norra	290	290	100	0	5,6	Norway
Island	48	45	94	0	15,1	Iceland

* seisuga 01.01.2014 - as of 01.01.2014

Allikas: Information on the Nordic Alcohol Market 2014, Alko
 Source:

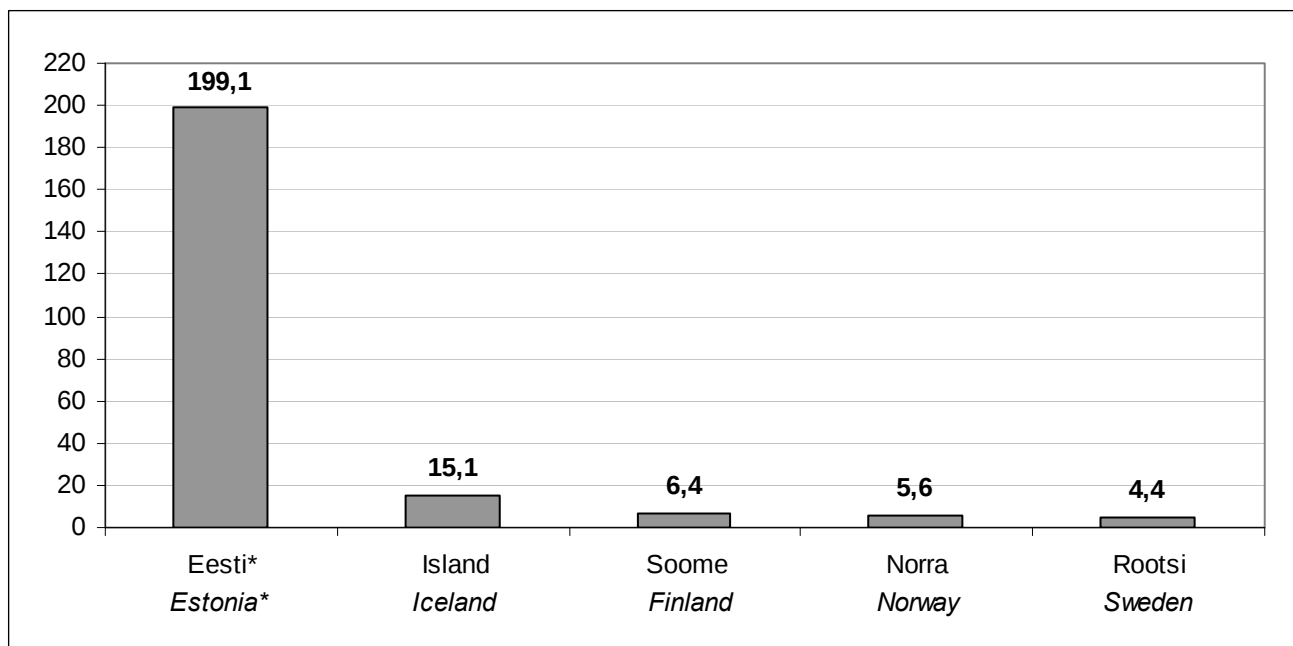
Joonis 34. **Alkoholi jaemüügikohtade arv 100 000 elaniku kohta**
Number of retail shops selling alcohol per 100 000 inhabitants
 seisuga 1.1.2014 - as of 1.1.2014*

* Eestis on arvutuste aluseks müügiluba omavate jaemüügikohtade arv seisuga 20.05.2014
Calculations in Estonia are based on retail sales points with alcohol sales licences as of 20.05.2014

Allikad: Alko, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Majandustegevuse register, Statistikaamet
 Sources: Alko, Ministry of Economic Affairs and Communications, Register of Economic Activities, Statistics Estonia

Joonis 35. **Kange alkoholi jaemüügikohtade arv 100 000 elaniku kohta**
Number of retail shops selling strong alcohol per 100 000 inhabitants
 seisuga 1.1.2014 - as of 1.1.2014*

* Eestis on arvutuste aluseks müügiluba omavate jaemüügikohtade arv seisuga 20.05.2014
Calculations in Estonia are based on retail sales points with alcohol sales licences as of 20.05.2014

Allikad: Alko, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Majandustegevuse register, Statistikaamet
 Sources: Alko, Ministry of Economic Affairs and Communications, Register of Economic Activities, Statistics Estonia

Tabel 95. **Alkoholi müüvate toitlustusasutuste arv**
Number of on-premise sales points that sell alcohol

		Kõik alkohoolsed joogid <i>All alcoholic beverages</i>	Ainult vein ja õlu <i>Wine and beer only</i>	Ainult õlu* <i>Beer only*</i>	Kokku <i>Total</i>	100 000 elaniku kohta <i>Per 100 000 inhabitants</i>	
Soome	2013	5 919	372	1 937	8 228	151	<i>Finland</i>
Rootsi	2012	10 846	639	17	11 801	121	<i>Sweden</i>
Norra	2012	6272	935	50	7 257	141	<i>Norway</i>
Taani	2006	8 777	0	0	8 777	158	<i>Denmark</i>
Island	2013	...	...	...	768	242	<i>Iceland</i>
Eesti	2013	2967	0	0	2967	225	<i>Estonia</i>

... andmed puuduvad - *not available*

* Soome restoranides on lubatud müüa kääritatud alkohoolseid jooke maksimaalse kangusega 4.7%; Rootsi ja Norra restoranides on lubatud müüa ainult kanget õlut
In Finland, restaurants are allowed to sell only fermented alcoholic beverages of maximum strength 4.7% by volume; in Sweden and Norway, restaurants are allowed to sell only strong beer

Allikas: Information on the Nordic Alcohol Market 2014, Alko
 Source:

Tabel 96. **Alkoholsete jookide aktsiisi- ja käibemaks Euroopa riikides (seisuga 01.01.2013)***Alcohol excise duties and value-added tax (VAT) in Europe (as of 01.01.2013)*

€ liitri 100% alkoholi kohta - € per litre of 100% alcohol

	Kanged alkohoolsed joogid <i>Spirits</i>	Vahetoode* <i>Intermediate product*</i>	Vein* <i>Wine*</i>	Õlu <i>Beer</i>	Käibemaks % <i>VAT %</i>	
EL miinimum aktsiisimäär	5.50	2.50	0.00	1.87	-	<i>EU's minimum level</i>
Rumeenia	7.50	9.17	0.00	1.87	24.0	<i>Romania</i>
Bulgaaria	5.62	2.56	0.00	1.92	20.0	<i>Bulgaria</i>
Küpros	9.57	2.50	0.00	6.00	15.0	<i>Cyprus</i>
Itaalia	8.00	3.81	0.00	5.88	21.0	<i>Italy</i>
Hispaania	8.30	3.09	0.00	2.49	21.0	<i>Spain</i>
Austria	10.00	4.06	0.00	5.00	20.0	<i>Austria</i>
Sloveenia	12.00	5.56	0.00	11.00	20.0	<i>Slovenia</i>
Ungari	11.67	4.97	0.00	5.67	27.0	<i>Hungary</i>
Portugal	11.92	3.63	0.00	4.67	23.0**	<i>Portugal</i>
Luksemburg	10.41	3.72	0.00	1.98	15.0***	<i>Luxemburg</i>
Slovakkia	10.80	4.68	0.00	3.59	20.0	<i>Slovakia</i>
Tšehhi	11.36	5.18	0.00	3.20	20.0	<i>Czech Republic</i>
Malta	14.00	8.33	0.00	3.75	18.0	<i>Malta</i>
Läti	13.50	5.48	5.88	3.13	21.0	<i>Latvia</i>
Poola	12.08	4.30	3.50	4.75	23.0	<i>Poland</i>
Leedu	12.79	4.89	5.21	2.46	21.0	<i>Lithuania</i>
Saksamaa	13.03	8.50	0.00	1.97	19.0	<i>Germany</i>
Eesti	15.65	9.57	7.33	6.00	20.0	Estonia
Holland	15.94	7.84	7.60	8.98	21.0	<i>The Netherlands</i>
Prantsusmaa	16.89	10.18	0.33	7.20	19.6	<i>France</i>
Belgia	19.62	6.17	0.00	4.28	21.0	<i>Belgium</i>
Taani	20.12	10.98	13.43	8.84	25.0	<i>Denmark</i>
Kreeka	24.50	5.67	0.00	6.50	23.0	<i>Greece</i>
Suurbritannia	33.58	23.51	28.86	24.44	20.0	<i>UK</i>
Iirimaa	36.85	29.88	33.69	19.13	23.0	<i>Ireland</i>
Soome	43.40	34.72	28.36	29.90	24.0	<i>Finland</i>
Rootsi	59.49	29.62	23.15	19.59	25.0	<i>Sweden</i>
Island	66.20	65.47	49.50	54.82	25.5	<i>Iceland</i>
Norra	92.80	59.52	59.45	59.80	25.0	<i>Norway</i>

* aktsiisimaks on arvutatud vahetootele etanoolisisaldusega 18% ja veinile etanoolisisaldusega 11%
excise duty is calculated on the basis of a beverage containing 18% ethyl alcohol by volume for intermediate product and on the basis of a beverage containing 11% ethyl alcohol by volume for wine

** veini käibemaks 13% - VAT on wine 13%

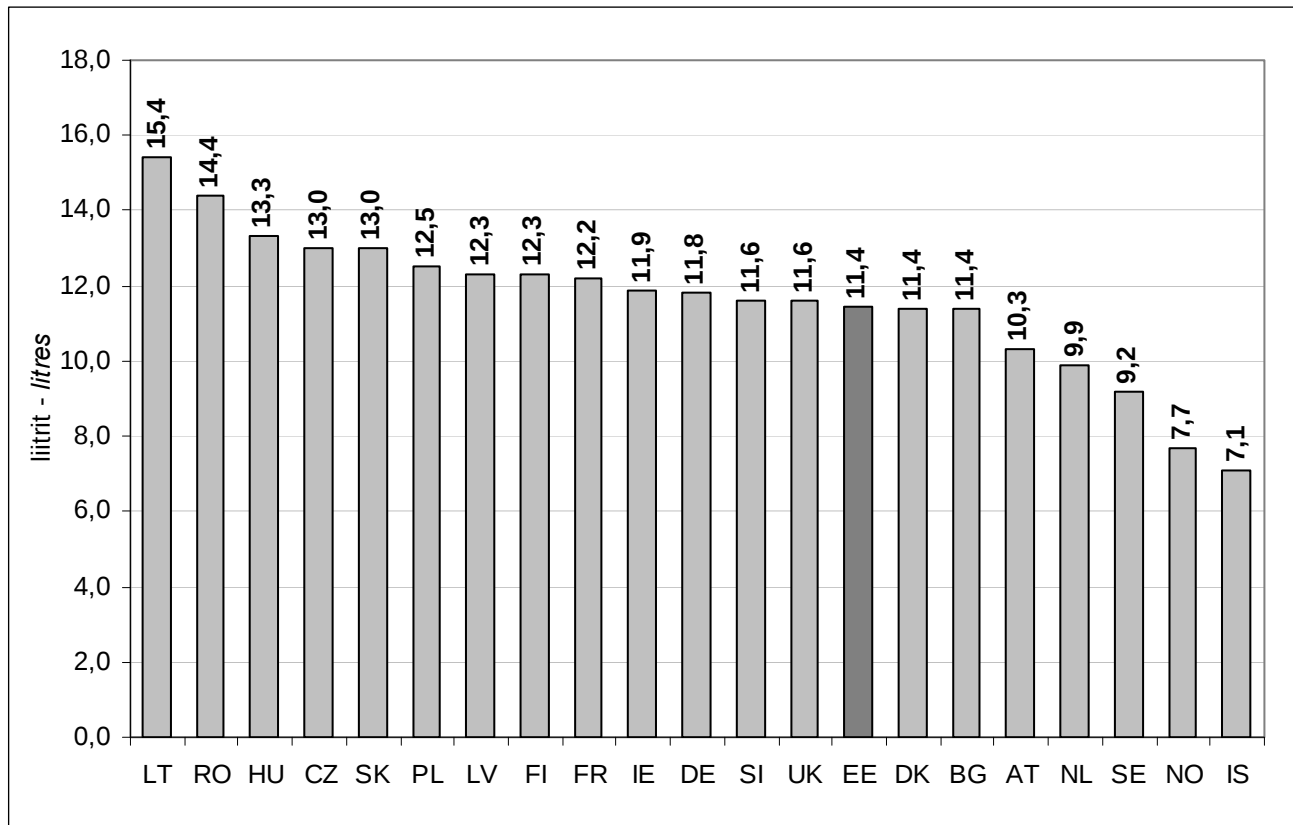
*** veini käibemaks 12% - VAT on wine 12%

Allikas: European Commission, Indirect taxation and tax administration
 Source:

Joonis 36. Absoluutalkoholi tarbimine täiskasvanud (15+) elaniku kohta Euroopa riikides 2010. a

Consumption of pure alcohol of adults (15+) in European countries in 2010

liitrit - litres

Allikas: Global Status Report on Alcohol and Health 2014, WHO
 Source:

Tabel 97. Alkohoolsete jookide müük 2013. a

Annual sales of alcoholic beverages in 2013

liitrit 15-aastase ja vanema elaniku kohta - litres per inhabitant aged 15 years and over

	Kanged alkohoolsed joogid Spirits	Vein Wine	Õlu Beer	
Soome	5.68	13.63	93.12	Finland
Rootsi	2.97	29.18	40.94	Sweden
Taani	4.11	32.85	76.61	Denmark
Norra	2.79	18.58	59.41	Norway
Island	2.87	13.83	57.91	Iceland

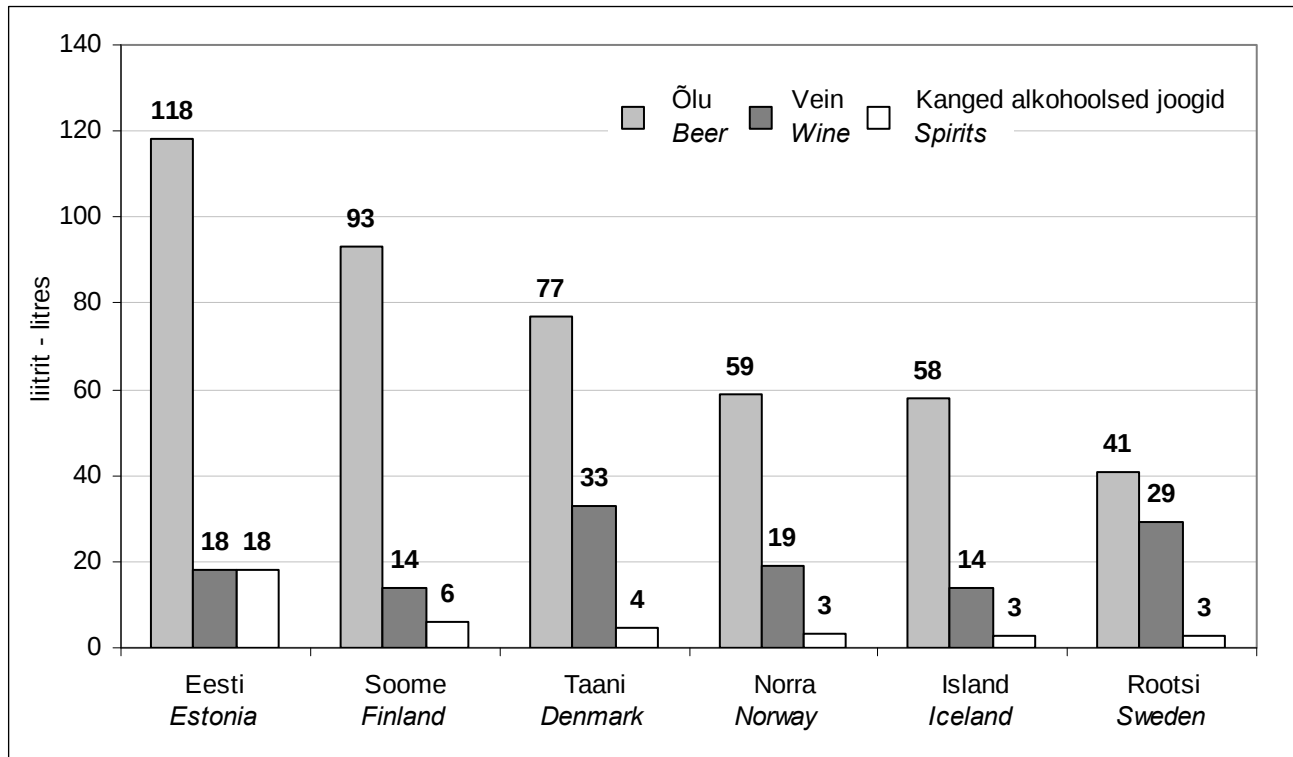
Allikas: Valvira. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013. CAN Rapport 142. Statistics Denmark. Statistics Norway. ATVR. Eesti Konjunkturiinstituudi arvutused

Sources: Valvira. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013. CAN Rapport 142. Statistics Denmark. Statistics Norway. ATVR. Calculations of Estonian Institute of Economic Research

Joonis 37. Alkohoolsete jookide müük 2013. a*

Annual sales of alcoholic beverages in 2013*

liitrit 15-aastase ja vanema elaniku kohta - litres per inhabitant aged 15 years and over

* sisaldab turistide kaasaostusid ja tarbimist - including exports and consumption by tourists

Allikas: Valvira. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013. CAN Rapport 142. Statistics Denmark. Statistics Norway. ATVR. Eesti Konjunkturiinstituudi arvutused

Sources: Valvira. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013. CAN Rapport 142. Statistics Denmark. Statistics Norway. ATVR. Calculations of Estonian Institute of Economic Research

Tabel 98. Alkohoolsete jookide müük 2013. a

Annual sales of alcoholic beverages in 2013

liitrit 15-aastase ja vanema elaniku kohta 100% alkoholis

litres per inhabitant aged 15 years and over in 100% alcohol

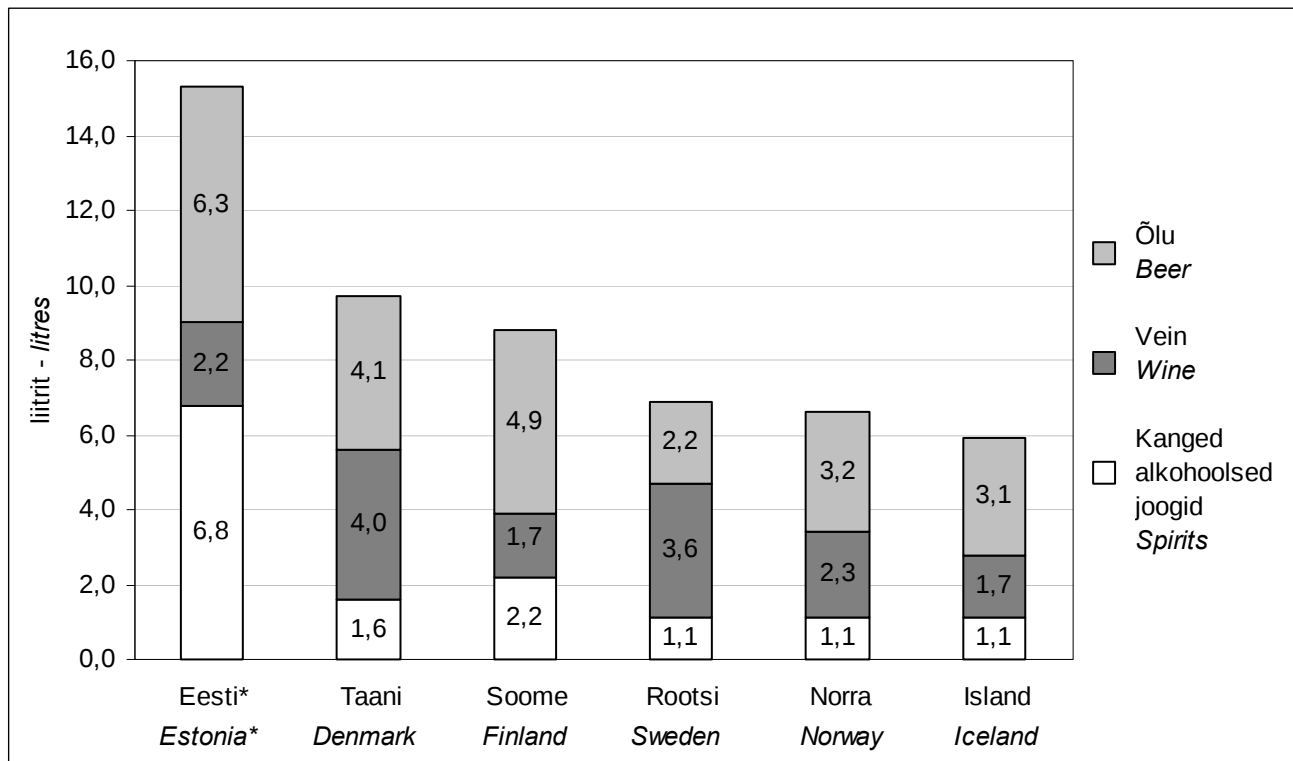
	Soome Finland	Rootsi Sweden	Taani Denmark	Norra Norway	Island Iceland	
Kanged alkohoolsed joogid	2.16	1.13	1.56	1.06	1.09	Spirits
Vein	1.66	3.56	4.01	2.27	1.69	Wine
Õlu	4.94	2.17	4.06	3.15	3.07	Beer

Allikas: Valvira. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013. CAN Rapport 142. Statistics Denmark. Statistics Norway. ATVR. Eesti Konjunkturiinstituudi arvutused

Sources: Valvira. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013. CAN Rapport 142. Statistics Denmark. Statistics Norway. ATVR. Calculations of Estonian Institute of Economic Research

Joonis 38. **Alkohoolsete jookide müük 2013. a**
Annual sales of alcoholic beverages in 2013

liitrit 15-aastase ja vanema elaniku kohta 100% alkoholis
litres per inhabitant aged 15 years and over in 100% alcohol

* sisaldab turistide kaasaostusid ja tarbimist - including exports and consumption by tourists

Allikas: Valvira. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013. CAN Rapport 142. Statistics Denmark. Statistics Norway. ATVR. Eesti Konjunkturiinstituudi arvutused

Sources: Valvira. Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013. CAN Rapport 142. Statistics Denmark. Statistics Norway. ATVR. Calculations of Estonian Institute of Economic Research

Tabel 99. **Reisidelt kaasa toodud alkohoolsed joogid**
Alcoholic beverages imported by travellers

100% alkoholis - in 100% alcohol

		Miljon liitrit Million litres	Liitrit elaniku kohta Litres per capita	Liitrit elaniku 15-aastase ja vanema elaniku kohta Litres per inhabitant aged 15 and over	
Soome	2013	8.9	1,6	1.9	Finland
Rootsi	2013	12.9	1,3	1.6	Sweden
Norra	2007	3.2	0,7	0.8	Norway
Taani	2010	5.0	0,9	1.1	Denmark

Allikas: Information on the Nordic Alcohol Market 2014, Alko
 Source:

Tabel 100. **Alkoholipoodide lahtiolekuajad***
*Opening hours of the alcohol shops**

	E	T	K	N	R	L	P	Lahtioleku aeg nädalas. tundi	
	<i>Mon</i>	<i>Tue</i>	<i>Wed</i>	<i>Thu</i>	<i>Fri</i>	<i>Sat</i>	<i>Sun</i>	<i>Total hours per week</i>	
Tavalised lahtiolekuajad seisuga 01.01.2014						The most common opening hours as of 01.01.2014			
Soome	9–20	9–20	9–20	9–20	9–20	9–18	kinni - closed	64	Finland
Rootsi	10–19	10–19	10–19	10–19	10–19	10–15	kinni - closed	50	Sweden
Norra	10–18	10–18	10–18	10–18	10–18	9–15	kinni - closed	46	Norway
Island	11–18	11–18	11–18	11–18	11–19	11–18	kinni - closed	43	Iceland
Pikimad lahtiolekuajad seisuga 01.01.2014						Longest opening hours as of 01.01.2014			
Soome	9–20	9–20	9–20	9–20	9–20	9–18	kinni - closed	64	Finland
Rootsi	10–20	10–20	10–20	10–20	10–20	10–15	kinni - closed	55	Sweden
Norra	10–18	10–18	10–18	10–18	9–18	9–15	kinni - closed	47	Norway
Island	10–20	10–20	10–20	10–20	10–20	11–18	kinni - closed	57	Iceland

* Riikliku alkoholimonopoli kauplused - Alcohol monopolies retail shops

Allikas: Information on the Nordic Alcohol Market 2014, Alko
 Source:

Tabel 101. **Vanusepiirangud alkoholsete jookide jaemüügil***
*Age limits on sales of alcoholic beverages**

	Lahjad alkohoolsed joogid Light alcoholic beverages	Kanged alkohoolsed joogid Strong alcoholic beverages	
Soome	18	20	Finland
Rootsi	20	20	Sweden
Norra	18	20	Norway
Taani	16	18	Denmark
Island	20	20	Iceland
Eesti	18	18	Estonia

* seisuga 01.01.2014 - as of 01.01.2014

Allikas: Information on the Nordic Alcohol Market 2014, Alko
 Source: